

Täysistunto

Maanantai 18.12.2017 klo 12.02—4.02

4. Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 100/2017 vp
Lakialoite LA 4, 6, 8, 12/2016 vp, 34, 42/2017 vp
Toimenpidealoite TPA 3/2015 vp
Valiokunnan mietintö StVM 24/2017 vp
Valiokunnan mietintö SuVM 1/2017 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Keskustelu

18.30 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Alkoholipolitiikan vaikutuksista on Suomessa pitkäaikaista ja tarkkaa tutkimustietoa. Alkoholin saatavuutta lisäävät lainsäädäntömuutokset ovat poikkeuksetta lisänneet alkoholin kokonaiskulutusta ja sen myötä aiheuttaneet monia haitallisia vaikutuksia ja lisäkustannuksia. On käsittämätöntä, että pykälä-äänestyksissä eduskunnan täpärä enemmistö oli valmis sivuuttamaan laajan asiantuntijajoukon ja myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan näkemykset. Tutkimustieto ja monien asiantuntijoiden näkemykset jäivät tässä lakiuudistuksessa ilman painoarvoa. Hyväksytyn lakiesityksen pykälät ja perustelut ovat käsittämättömällä tavalla ristiriidassa. Perustuslakivaliokunta ja lakivaliokunta antoivat kummatkin selkeät lausunnot, joissa tämä tuli esille. Perustuslakivaliokunta myös velvoitti poistamaan ristiriidan tai, jos niin ei tehdä, perustelemaan sen. Näin ei kuitenkaan toimittu.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuulin suuren joukon asiantuntijoita, joilta saatiin näkemyksiä kaikkiin muihin pykäliin paitsi niihin, joissa oli kyse etämyynnistä, ellei aivan loppumetreillä erikseen pyydettyä Alkon kirjallista lausuntoa tästä huomioida. Kun lakiluonnos lähti lausuntokierrokselle, siinä oli selkeä pykälä alkoholijuomien rajat ylittävistä etämyynistä ja siitä, että rajat ylittävä etämyynti Suomeen on kielletty. Kuitenkin hallitus oli tiputtanut tuon pykälän pois varsinaisesta esityksestä ja nyt riskeeraa uhkapelillään Alkon monopoliaseman.

Kristillisdemokraattien eduskuntaryhmä on kannattanut alkoholilainsäädännön sekä sen ohessa annettujen asetusten kokoamista yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi. Olemme pitäneet tarpeellisena vanhentuneiden säädösten korjaamista sekä normiviidakkujen yksinkertaistamista. Hallituksen esitys on kuitenkin valitettavasti lähtenyt elinkeinoelämän tarpeista, ei kansalaisten ja yhteiskunnan hyvinvoinnista käsin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholin kulutusta ja haittoja rajoittamalla ja valvomalla elinkeinotoimintaa. Nämä velvoitteet ja tavoitteet näkyvät huonosti lain sääntelyratkaisuista. Uudistus on pahassa ristiriidassa myös Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Lakiuudistukseen sisältyy joukko muutoksia, joista seuraa monia vahingollisia vaikutuksia kansanterveyteen, perhesuhteisiin, lasten hyvinvointiin, talouteen, viranomaistoimintaan ja niin edelleen. Haitat ovat hyvin hallituksen tiedossa. Sen sijaan taloudellisiin kysymyksiin rajoittuvien mahdollisten positiivisten vaikutusten toteutuminen on hyvin epävarmalla pohjalla. Mahdolliset lisätulot menettävät täysin merkityksensä, kun huomioidaan kasvavat välittömät ja välilliset kustannukset.

Arvoisa puhemies! Vaikka lakiehdotuksiin sisältyy myös tarpeellisia muutoksia, tulee uudistus aiheuttamaan niin paljon haittoja ja romuttamaan viimeisten kymmenen vuoden aikana tehtyä työtä alkoholihaittojen vähentämiseksi, ettei kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä voi esitystä kannattaa.

Esitän näin ollen lakiehdotusten hylkäämistä. Esitän myös eduskunnan hyväksyttäväksi viisi lausumaa sen mukaisina kuin ne on edustajien pöydille jaettu.

Useilla hallinnonaloilla, joilla alkoholihaittojen lisääntyminen tulee näkymään, on jo nykyisellään resurssipulaa ja liiallista työmäärää. Nyt esitetyillä muutoksilla tulisi olemaan erittäin vakavat seuraukset muun muassa kansanterveyteen, perheiden ja lasten hyvinvointiin ja sisäiseen turvallisuuteen.

Siksi esitän ensimmäisenä lausumana: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kohdistaa lisäresursseja poliisille, pelastustoimeen, ensihoitoon, lastensuojeluun ja muuhun sosiaalityöhön, etsivään nuorisotyöhön, päihde- ja mielenterveyshuoltoon, turvakotitoiminnan laajentamiseen sekä päihteidenkäytön ennaltaehkäisyyn, jotta edellä mainituilla toimialoilla pystytään puuttumaan alkoholilain uudistuksen myötä lisääntyviin monenlaisiin haittoihin ja entisestään kasvavaan työtaakkaan."

Koska hallituksen esitys lähtee siitä, että Alkon asema säilytetään nykyisenlaisena, tulee etämyyntikielto kirjata selkeästi lakiin. Lainsäätäjän tehtävänä on säätää lait siten, että ne ovat täsmällisesti muotoiltuja, eikä jättää tietoisesti mitään asiaan tuomioistuimen tulkittavaksi. Tällainen menettely olisi myös vallan kolmijako-opin vastaista. Tulkinnanvaraisesta tilanteesta seuraa ongelmia muun muassa verojen maksun valvonnan ja myyntivalvonnan kanssa. Etämyynnin salliminen tarkoittaisi monopolituotteille rinnakkaista vähittäismyyntikanavaa, Alkon monopolin purkamista ja alkoholikaupan yksityistämistä Suomessa.

Toisena lausumana esitän: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi mahdollisimman pikaisesti lakiesityksen alkoholin etämyynnin kieltämiseksi, mikä turvaa myös Alkon monopoliaseman alkoholilainsäädäntöuudistuksen tarkoituksen mukaisesti."

Uudistuksen myötä voimaan tulee säännös, jonka mukaan 16 vuotta täyttänyt henkilö saisi myydä ja anniskella alkoholijuomia vastaavan hoitajan tai muun tehtävään nimetyn henkilön valvonnan alaisena. Esitetty muutos on vastuuton ja ristiriitainen toimenpide, kun huomioidaan, että 16-vuotias on alaikäinen ja hänelle alkoholijuoman ostaminen ja luovuttaminen on rangaistava alkoholirikoksena. Säännöksen osalta ei ole arvioitu lastensuojeluun ja alaikäisen työntekijän työskentelyyn liittyviä näkökulmia. Työskentely anniskeluravintolassa ja mahdollisesti päihtyneiden asiakkaiden palvelu ei ole edes valvonnan alaisena alaikäiselle hyväksi. Se voi eri tavoin haitata myös hänen kehitystään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Kolmantena lausumana esitän näin ollen: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii vuoden kuluessa lastensuojelunäkökulmasta tehtävän selvityksen siitä, minkälaisissa ympäristöissä ja missä tilanteissa alaikäiset ovat joutuneet työskentelemään ja minkälaiselle mahdolliselle seksuaaliselle häirinnälle he ovat altistuneet, koska alkoholijuomien luvanvaraisessa vähittäismyynnissä ja alkoholijuomien anniskelussa voi uudistuksen jälkeen työkennellä 16-vuotias henkilö eikä hallitus ole lakiuudistuksen valmistelun yhteydessä tehnyt asiasta lastensuojeluarvioita."

Tällä hetkellä anniskelupaikkojen alkoholittomien juomien tarjonta rajoittuu vielä liian usein virvoitusjuomiin ja kahviin. Anniskelupaikalla myytävät laadukkaat alkoholittomat juomat mahdollistaisivat kuitenkin sen, että isompi osa asiakkaista voisi valita alkoholittoman vaihtoehdon alkoholillisen sijaan. Alkoholittomiin tuotteisiin panostamisen ja niiden lisäämisen kautta voitaisiin vähentää myös sosiaalisten tilanteiden myötä tulevaa alkoholinkulutusta. Laadukkaiden alkoholittomien tuotteiden tarjonnan kautta edistettäisiin alkoholilaille asetettua tarkoitusta.

Neljäntenä lausumana näin ollen esitän: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lakiehdotuksen, jolla varmistetaan, että anniskelupaikan alkoholijuomavalikoiman tuoterhyhmistä on saatavilla riittävä määrä alkoholittomia tuotteita."

Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä omavalvontaa. Kuitenkin jo tällä hetkellä voimassa olevan lain aikana keskeiset valvontaviranomaiset ovat havainneet merkittävässä osassa tarkastetuista yrityksistä puutteita veronmaksussa tai kirjanpidossa. Asiantuntijakuulemisissa on tullut vahvasti esille, että hallituksen esitys heikentää toteutuessaan lupaviranomaisten mahdollisuuksia torjua harmaata taloutta ja talousrikollisuutta harmaan talouden torjunnan kannalta keskeisellä majoitus- ja ravitsemustoimialalla. Samoin alkoholilaki heikentää viranomaisten välistä tietojenvaihtoa ja viranomaisyhteistyönä suoritettavaa toimialan valvontaa. Esityksen vaikutukset ovat näin ollen ristiriidassa hallituksen harmaan talouden vastaisten toimenpiteiden kanssa.

Viidentenä lausumana esitän: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee vuoden kuluessa selvityksen siitä, onko alkoholilakiuudistuksen myötä lisääntynyt omavalvonta kasvattanut harmaata taloutta, ja että hallitus selvityksen pohjalta valmistelee ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi tarvittavat lakimuutokset harmaan talouden poistamiseksi."

18.40 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Viime perjantai oli musta perjantai. Hallitus toi eduskuntaan hyvin ristiriitaisen esityksen alkoholilaista. Alkoholilain käsittelyprosessi on ollut hätäisyydessään ja epämääräisyydessään täysin käsittämätön. Hallitus ei ole antanut mitään arvoa alan asiantuntijoille eikä alan tutkijoille. Hallitus on sopinut linjaukset alkoholilaista hallitusneuvotteluissa, ja sen pohjalta on valmisteltu alkoholilakiuudistus. Tämä vahvistettiin meille useita kertoja valiokuntakäsittelyn aikana, minkä seurauksena asiantuntijoiden kuuleminen oli vain pakollinen tapahtuma.

Elinkeinoelämän ja Panimoliiton edunvalvonta on mennyt ohi kansanterveyden ja alan asiantuntijoiden. Jälleen myös eri valiokuntien näkemykset jäivät täysin huomiotta, kuten esimerkiksi hallintovaliokunnan huoli poliisien riittämättömyydestä, sillä alkoholin käytön lisääntymisen myötä väkivalta, levottomuus, yleinen sekä liikenneturvattomuus tulevat kasvamaan. Tämän lisäksi hallintolaki ja perustuslakivaliokunnat kaikki yksimielisesti totesivat, että etämyyntiin liittyvää epäselvyyttä tulee selkeyttää sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. Näitä ei haluttu huomioida mietinnössä, vaan pikemminkin opposition edustajat hiljennettiin viemällä esitys väkisin valiokunnassa ilman perusteellista kuulemistä ja käsit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

telyä. Eli voitaneen todeta, että jälleen aivan uskomaton ja todella ristiriitainen eduskunnan käsittelyprosessi.

Arvoisa rouva puhemies! Eduskunta on enemmistöpäätöksellä hyväksynyt hallituksen esityksen, joka jätti useita epäselviä asioita ja puutteita lakiesitykseen. Esittelin viime perjantaina sosiaalidemokraattien, vasemmistoliiton, RKP:n ja vihreiden yhteisen vastalauseen. Vastalauseessamme oli myös viisi lausumaa. Ensimmäinen liittyy äsken mainitsemaani hallintovaliokunnan kantamaan huoleen, eli esitämme: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa alkoholilain uudistuksesta aiheutuvat poliisin, tullin ja pelastus- ja ensihoidon tarvitsemat lisäresurssit." Valitettavasti lisärahoitusta ei ainakaan vielä ole luvassa ensi vuoden budjetissa.

Arvoisa puhemies! Kuten totesin, eduskunnan perustuslakivaliokunta, lakivaliokunta ja talousvaliokunta ovat kaikki selkeästi ilmaisseet lausunnoissaan, että etämyyntiin liittyvässä pykälässä ja perusteluissa on ristiriita, minkä vuoksi sosiaali- ja terveysvaliokunnalta edellytettiin pykälään tarkennusta. Valiokunnan enemmistö eli hallituspuolueet päätyivät kuitenkin siihen, että etämyyntiä ei tarkennettu pykälällä, vaan se jätettiin edelleen epäselväksi niin, että asiaan voidaan myöhemmin tarvittaessa palata. Katsomme, että perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla tulee selkeyttää etämyyntiä koskevat säännökset. Tästä syystä esitämme asiasta lausumaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti selkeät etämyyntiä koskevat säännökset, jotka turvaavat Alkon yksinoikeudellisen vähittäismyyntiaseman Suomessa." Näiden lisäksi kaksi toisiaan täydentävää lausumaa.

Lain asiantuntijakuulemisten aikana on puhuttu paljon lasten suojelemisesta alkoholin haitoilta. Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että lapset huomioidaan vastuullisesti myös päivittäistavarakauppojen alkoholijuomien tuotesijoittelussa. Tästä syystä esitämme näillä perusteilla eduskunnalle kahta seuraavaa lausumaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus etsii uusia tehokkaita ja selkeitä keinoja lapset ja nuoret tavoittavan alkoholimainonnan rajoittamiseksi ja alkoholimainontasäännösten valvonnan tehostamiseksi. Tavoitteena tulee olla alkoholin mainonnan uudistus siten, että lähtökohtana on kaikkien alkoholijuomien mainonnan rajoittaminen vain tuotetietojen antamiseen."

Esitämme myös: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee alkoholijuomien esilläpitoa päivittäistavarakauppojen myymälöissä koskevat säännökset erityisesti lasten ja nuorten alkoholin käytön ehkäisemiseksi."

Seuraava lausuma liittyy harmaaseen talouteen. Harmaa talous jätettiin hyvin vähälle huomiolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä. Alkoholin anniskelutoimintaan on kehitetty toimintamalli, jossa liiketoimintaa harjoitetaan niin, että veroja ja muita velvoitteita ei ole tarkoituksaan maksaa. Verohallinnon valvontahankkeessa vuosina 2015–2016 tarkastetuista 650 ravintolasta peräti 70 prosentissa havaittiin puutteita veronmaksussa tai kirjanpidossa. Tämän tyyppisen toiminnan yksi tunnusomainen piirre on välinpitämättömyys alkoholilain säännöksiä kohtaan. Tämä osaltaan lisää harmaata taloutta, johon muun muassa lakivaliokunta kiinnitti huomiota. Tästä syystä esitämme viidentenä lausumaehdotuksena: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa alkoholilain uudistuksesta aiheutuvat lisäresurssitarpeet harmaan talouden torjuntaan. Tämän lisäksi hallitus valmistelee harmaan talouden torjumiseksi säädöksen, jonka mukaan anniskeluluvan edellytyksenä on myös tyyppihyväksytyn kassakoneen käyttö."

Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Meillä on velvollisuus muun muassa tukea perheiden mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Hallituksen esitys tulee lisäämään alkoholin kulutusta, yleistä turvattomuutta, rikollisuutta, väkivaltaa, harmaata taloutta, työstä poissaoloja, pahoinvointia ja kustannuksia sosiaali- ja terveystalouteen.

Tavoitteena tulisi olla alkoholin kulutuksen ja sen aiheuttaman pahoinvoinnin ja inhimillisen kärsimyksen vähentäminen, ei kasvattaminen. Jos hyväksymme lakiesityksen, hyväksymme alkoholin kokonaiskulutuksen nousun ja terveyshaittojen lisääntymisen. Perusteita tämän sallimiseksi ei ole. Tästä syystä kannatan esitystä tämän lakiesityksen hylkäämisestä.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi esitän kaikkien muiden oppositiopuolueiden paitsi perussuomalaisten yhteisen näkemyksen:

"Alkoholilain käsittely eduskunnassa ja hallituksen toiminta sen yhteydessä ei ole ollut soveliaista eduskunnan arvovalle. Hallituksen kovan kiireen takia alkoholilain mietintö tuotiin valiokunnasta täysistuntoon noin tunnin varoitusajalla. Lainsäädännöstä päättävillä kansanedustajilla ei ollut aikaa perehtyä mietintöön tai sen perusteluihin.

Hallitus sivuutti valiokuntien tekemät parannusehdotukset lainsäädäntöön ajamalla läpi laadullisesti ala-arvoista ja sisällöllisesti ristiriitaista lainsäädäntöä. Alkoholilaista antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta totesi, että alkoholin etämyynnin osalta lainsäädäntöä on korjattava, jotta se täyttää lainsäädännöltä vaadittavan selkeyden. Kun hallitus ei itse kyennyt päättämään, mitä se halusi säätää, se pisti eduskunnan lyömään leiman etämyynnin osalta puutteelliseen lainsäädäntöön luvaten, että hallitus jälkikäteen asettaa työryhmän selvittämään, mikä on säädetyssä lainsäädännön tarkka sisältö. Nyt tuloksena on se, ettei kukaan todella tiedä, mihin lainsäädäntö voimaan tullessaan etämyynnin osalta johtaa. Tämä on oikeusturvariski niin kansalaisille kuin yrityksille ja häpeäksi koko kansanvalle. Tarkoituksella epäselväksi jätetty oikeustila nostaa esiin kysymyksen, pyrkikö hallitus vastoin julkilausumiaan tosiasiasa purkamaan Alkon monopoliaseman.

Hallitus on osoittanut syvää kunnioituksen puutetta Suomessa ylittä lainsäädäntövaltaa käyttävää eduskuntaa ja kansanvallan periaatteita kohtaan. Tämän vuoksi esitämme, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

18.50 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka tässä hallituksen esityksessä on hyviä puolia joiltakin osin, niin kokonaisuus varsinkin eduskunnan äänestyspäätöksen jälkeen jää niin huonoksi ja ongelmalliseksi, että tämän esityksen hylkääminen on kokonaisuudessaan tarpeen, ja sen vuoksi myös itse kannatan edustaja Tanuksen esitystä hylkäämisestä. Samalla, arvoisa puhemies, kannatan myös edustaja Tanuksen esittämiä lausumia, kaikkia niitä viittä lausumaa, jotka hän esitti ja jotka ovat kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän yhteisiä lausumia. Lisäksi kannatan myös edustaja Kiljusen tekemää esitystä epäluottamuslauseesta.

Mielestäni nämä kaikki ovat todellakin aiheellisia useammasta syystä.

Ensinnäkin menettelytapa tämän lakiesityksen eteenpäin viemisessä: Tätä vietiin kiireellisenä esityksenä läpi, vaikka meillä ei ole tiedossa mitään yhteiskunnallista tarvetta, joka edellyttäisi, että tämän lain on oltava voimassa vuoden alussa. Eduskunnalle ei annettu edes mahdollisuutta paneutua, lukea läpi mietintöä, 200-sivuista mietintöä, jonka ainkin itse sain vasta klo 17:n aikaan, kun istunto oli menossa ja puoli kahdeksalta alkoi käsittely. Kun olen nyt lukenut tämän esityksen viikonlopun aikana huolellisesti läpi, niin huomaan, että siellä on monta sellaista kohtaa, jotka jäivät edelleenkin käsittelyssä täysin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

keskustelun ulkopuolelle. Uskon, että näin on käynyt monelle muullekin. Mielestäni tämä menettelytapa ei ansaitse sitä, että tämä esitys hyväksytään tässä toisessa käsittelyssä. Kyllä tämä täytyy pystyä aivan päivänvalon aikaan käsittelemään ja huolellisesti keskustelemaan, koska on kysymys tulevaisuudesta, on kysymys kansanterveydestä, on kysymys myös kansantaloudesta.

Kyllä keskeinen pettymys tämän esityksen käsittelyssä on se, että eduskunta päätyi siihen, että päivittäistavarakaupoista ja kioskeista myydään jatkossa vahvempia alkoholituotteita. Keskustelun aikana monta kertaa nostettiin esiin se, miksi tehdä hälyä tästä 0,8 prosenttiyksiköstä. Ensinnäkin kyseessä ovat 17 prosenttia vahvemmat oluet tai juomasekoitukset, ja toisaalta saman kysymyksen voi heittää toiseen suuntaan. Mikä ihmeen tarve vaikutti siihen — panimoteollisuus lobbasi meitä kansanedustajia välillä hyvin aggressiivisestikin samoin kuin Kaupan liitto — että täytyy saada tuo 0,8 prosenttiyksikköä ylöspäin? Siihen ei ollut mitään kansanterveydellisiä tai kansalaisten hyvinvointiin liittyviä syitä, vaan oli puhtaasti elinkeinopoliittinen kilpailutilanne. Me tiedämme, että tämän seurauksena Alkon tuotosta tulee siirtymään noin 100 miljoonaa euroa päivittäistavarakauppaan, ja tämä ollut keskeinen syy tämän muutoksen läpi viemiseen.

Täällä puhuttiin keskustelun aikana myös mahdollisista myönteisistä työllisyysvaikutuksista. Kiinnitän huomiota siihen, että valiokunnan mietinnössä kuvataan se, miten OECD on vuonna 2015 julkaistussa raportissa arvioinut, että alkoholin vaikutus työpaikoilla tuotannon menetyksinä on noin 1 prosenttia bruttokansantuotteesta. Ja kun Suomen bruttokansantuote on 204 miljardia euroa, niin 1 prosentti merkitsee Suomessa noin 2 miljardin euron vuotuista tuotannon menetystä, siis tällä hetkellä. Eli kyse on suuresta taloudellisesta kysymyksestä. Kun hallituksen esityksen mukaan alkoholin aiheuttamat välilliset kustannukset olisivat yksityiskohtaisemman arvion perusteella vähintään noin miljardi euroa vuodessa, niin muutamankin prosentin lisäys näihin alkoholin aiheuttamiin menetyksiin merkitsee useiden kymmenien miljoonien eurojen tuotannon menetyksiä. Tällaiset kustannukset ollaan valmiita ottamaan vastaan tämän esityksen myötä.

Arvoisa puhemies! Merkittävä sekä sisällöllinen että menettelyllinen ongelma liittyy tähän puuttuvaan, kadonneeseen etämyyntipykälään. Siinä vaiheessa kun alkoholilakiesitys lähetettiin lausuntokierrokselle, pykälä oli vielä tuossa luonnoksessa ja lausunnonantajat antoivat lausuntonsa sen pohjalta. Lähetekeskustelun aikana tästä etämyynnin kiellosta ei ainakaan minun kuulemanani puhuttu sanaakaan. Vasta viikkoa ennen valiokunnan mietinnön valmistumista asia nousi valiokunnassa keskusteluun eikä sitä sallittu käydä läpi edes valiokunnassa, puhumattakaan sitten täällä istuntosalissa. Siinä on kuitenkin kysymys jopa Alkon monopolin säilymisestä ja kansanterveyslähtöisen alkoholipolitiikan tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Tässä on todellakin monia perusteita hylätä tämä esitys, ja mielestäni tässä on erittäin vahvat perusteet myös eduskunnan osoittaa epäluottamusta hallitukselle sekä tämän menettelyn että sisällön vuoksi.

18.58 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on alkoholilaki, ja tätä on täällä käsitelty pitkään ja yön tunteina keskusteltu. Täytyy itseni sanoa, että minua ei ole kukaan lobannut. Eli täällä kun mainittiin, että Kaupan liitto ja panimoteollisuus ovat lobanneet kovasti, niin juuri vielä tarkastin tuossa sähköpostini ja totesin, että miten minulle ei ole tullut kuin tänään joulukortti Kaupan liitolta. En tiedä, olenko ohittanut sitten postin. Toisaalta siinä voi olla se viesti, että ehkä ajatellaan, että olen toivoton tapaus, tai sitten voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

olla se viesti, että tuota ei kannata lobata, että se tekee varmasti oman päätöksensä, ja olen kyllä ohittanutkin. Tapasin ainoastaan Alkon edustusta liittyen tähän lakiin. Elikkä olen entinen Alkon hallintoneuvoston jäsen ja sitä kautta toki sitten tapaan mielelläni myös Alkon ihmisiä.

Arvoisa puhemies! Kyllä etämyynnistä keskusteltiin valiokunnassa. Muistan, että silloin kun alkoholilakia alettiin käsitellä ja meillä oli Ismo Tuominen esittelemässä, etämyynnistä puhuttiin, ja ainakin itse vielä siinä kokouksen päättyessä vahvistin ja kysyin, onko todellakin näin, että etämyynnissä on aukkoja, me emme tiedä, mitä se tulee tarkoittamaan. Ja kyllä hän sen näin antoi ymmärtää, että siellä on. Se on kyllä arvosteltavaa, että ei tämä ole mennyt ihan niin kuin Strömsössä eikä kaikkien hyvien pelisääntöjen mukaisesti.

Toisaalta tässä päätöksenteossa sen havaitsee jo tuolla kuntakentällä, että päätöksiä tehdään väsyttämällä eli viivyttämällä — elikkä me istumme täällä yökaudet silmät ristissä — tai sitten nopeasti nuijien, eli ei ehditä sitten keskittyä ja paneutua näihin asioihin. Tässä ehkä on molemmat pelimerkit menossa. On se todellakin niin, että emmehän me ehtineet mietintöä lukea — tai te, jotka ette sitä valiokunnassa käsitelleet. Itse toki olin siellä, niin että tiesin, mikä sen lain sisältö on, ja olen sitten aina pitänyt myös ryhmän ajan tasalla.

Arvoisa puhemies! Alkoholi on sellainen asia, että se herättää tunteita. Suomessa puolet kansasta vastustaa, puolet kansasta kannattaa. Samoin se demokratia näyttäytyy täällä eduskunnassa. Mitä meillä olisi ilman Alkoa? Meiltä puuttuisi valtava määrä verorahoja, jos ihmiset eivät käyttäisi alkoholia, ostaisi olutta tai käyttäisi viiniä. Jokainen valitsee sen tavan, miten alkoholia käytetään, se lähtee meistä itsestämme. Ja minä itse ajattelen näin, että me olemme EU:ssa, me olemme avoimia ja pikkuhiljaa meillä tulisi olla myös kykyä itse päättää siitä, mitä me juomme ja milloin me juomme, ja meidän tulisi lähteä kasvattamaan meidän yhteiskuntaamme sillä tavalla, että me opetamme meidän lapsiamme ja nuoriamme käyttämään sitä alkoholia oikein pitämällä sitä raaitiuskasvatusta. Ainakaan itse en väsy siihen.

Minä olen saanut kyselyjä, että kun se Juvonen on sellainen sosiaalityöntekijä mutta kannatti tätä 5,5:tä, miksi näin. Se johtuu siitä, että minä ajattelen myös laajasti näitä asioita. Meillä on vastuuta, meillä on velvollisuutta, me voimme jokainen omilla toimillamme edesauttaa sitä, että me viemme kehitystä eteenpäin, mutta myös kasvatamme ihmisiä siinä rinnalla. Ja on nuorten kasvattaminen ja se, että nuoret, ihan pienestä pitäen ja kun he tulevat teini-ikänsä ja sitten muuttavat omilleen, ymmärtävät sen, mitä alkoholi on ja mitä tarkoittaa se alkoholin käyttö. Emme me voi olla veljiemme vartijoita: jokainen käyttää sen, mitä käyttää. Mutta sitten kun on sairaus päällä, tulee sairauspoissaoloja, tulee terveyshaittoja, toki on vastuuta. Jos me päätämme täällä alkoholilaista, me olemme myös vastuussa siitä, että me tarjoamme apua, me tarjoamme terveyspalveluja, me tarjoamme resursseja sinne.

Olen tehnyt kolme lausumaa valiokunnassa, ja minua harmittaa äärettömästi, että kun olen siellä tällä hetkellä ainoa perussuomalainen, niin vaikka kuinka vääntäisi raudasta hyviä asioita, niin eiväthän ne tietenkään saa kannatusta, koska olet siellä yksin. Minä kannatin sosiaalidemokraattien kahta lausumaa ja pidän niitä erittäin hyvinä, mutta tein myös omia. [Leena Meri: Etkä saanut kannatusta?] — En saanut valitettavasti kannatusta, elikkä lausumat raukesivat, mutta nyt täällä onneksi saan esittää lausumat.

Kiinnitin välittömästi huomiota siihen, että etämyyntiin liittyvät selvennykset on ehdottomasti saatava aikaan ja välittömästi. Ei se riitä, että sanotaan, että "mahdollisimman pian" tai että "käynnistetään selvitystyö". Yksi lausuma kuuluu näin: "Eduskunta edellyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

tää, että hallitus ryhtyy selventämään etämyyntiä koskevat säännökset välittömästi." Tämä on mielestäni painava lausuma, ja se edellyttää, että välittömästi ryhdytään toimiin.

Minä ymmärrän tämän vaikeuden tässä asiassa, kun mietitään, voidaanko etämyynti kieltää ilman, että rikotaan EU-lainsäädäntöä. Minä ymmärrän sen, että on olemassa tapaus Visnapuu, jossa itse asiassa ei ehkä käsitelläkään etämyyntiä vaan sitä, mitä lupia henkilö jätti hakematta. Mitä siellä oikeastaan tapahtui? Mutta kuitenkin pitää saada selvyyttä siihen, onko etämyynti sallittua vai ei. Se on EU:ssa sallittua, me olemme EU:ssa, mutta hallitus istukoon iltakoulussa, miettiköön ja ratkaiskoon tämän asian. Tämä lausumani on minun mielestäni painava, ja lausumilla on merkitystä.

Toinen lausuma liittyy sitten näihin ikäviin puoliin, mitä alkoholi tuo tullessaan. Me emme voi sille mitään, että rattijuoppoja on edelleen liikenteessä. Vaikka me tekisimme mitä täällä, rattijuoppoja on liikenteessä. Vaikka alkoholiprosentti nousee tai se laskee, aina on niitä, jotka eivät tunnista sitä vastuuta juodessaan. Meillä vuoden 2015 kautemme päättyi siihen, että kansalaisaloite rattijuopumustuomioiden koventamisesta sai tilaa ja tuli lakivaliokuntaan ja eduskunnan käsittelyyn, ja se oli hieno kansalaisaloite. Haluan lähettää terveisiä aloitteen tekijöille ja kaikille allekirjoittaneille. Silloin lakivaliokunta istui sitkeästi pitkään ja me mietimme todella paljon, mitä me voimme tehdä. Me esitimme viittä erilaista lausumaa, joiden tarkoitus on ollut ennalta ehkäistä rattijuopumuksia, mutta silti niitä tapahtuu edelleen.

Liikenneturvan mukaan se on yleensä nuori henkilö, nuori ihminen, joka sortuu tähän rattijuopumukseen. Vuonna 2016 tilastojen mukaan oli 17 400 rattijuopumustapausta. Se on paljon. Mikä niitä ehkäisee sitten? Liikenneturvan mukaan kiinnijäämisriski ja rangaistus. Nämä ovat kaksi asiaa, jotka lisäävät sitä, että ihminen ehkä miettisi. Kun tarpeeksi kovasti rangaistaan, niin se ehkä tuntuu jossakin. Maistelleiden määrä on noussut kolmena vuotena peräkkäin kuitenkin, vaikka tilastojen mukaan rattijuopumus on vähentynyt ja rattijuoppojen määrä liikenteessä ja liikennevirrassa on pysynyt samana. Joka seitsemännessä... [Mika Kari: Valvonta!] — Aivan oikein, edustaja Kari, siellä sanoitte: valvonta eli kiinnijäämisriskin kasvaminen, kun tiedät, että siellä on poliisi, joka puhalluttaa. [Mika Kari: Peltipoliisi ei puhalluta!] — Ei, peltipoliisi ei todellakaan puhalluta vaan ihminen. Tässäkin tulee se, että ihminen on kaikkein tärkein siellä liikenteessä, ihminen on kaikkein tärkein siellä sairaalassa hoitamassa, ihminen ihmiselle vastaanottamassa.

Näen erittäin tärkeänä, että meidän maailmamme ei ole valmis vaan me tarvitsemme ehdottomasti myös toimenpideohjelman. Toinen lausuma kuuluu: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii rattijuopumuksen ennalta ehkäisemiseksi toimenpideohjelman, joka jalkautetaan valtakunnallisesti."

Nyt minä haluaisin katsoa nuoriin. Minä lähtisin viemään tätä — koulut, järjestötoiminta, opistot — nuorien kautta, ja meitä vanhempiakin pitää ravistella, että annamme myös omalla käyttäytymisellämme mallin niille nuorille mutta myös puhumme ja kerromme, että alkoholi on asia, mitä me käytämme, mikä on hyvä asia tietyissä tilanteissa mutta huono asia silloin, kun se uhkaa henkeä tai toisen henkeä.

No sitten vielä yksi lausuma: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii alkoholihaittoihin ja niiden ennaltaehkäisyyn keskittyvän alkoholipoliittisen ohjelman, joka jalkautetaan valtakunnallisesti."

Täytyy sanoa, että vaikka minä olen hoitaja ja tehnyt erittäin pitkän uran vanhustenhoidossa ja nähnyt siellä myös niitä pulloja, on sohvan tyynyjen takana pulloja ja monesti ruokaa ei ole mutta pulloja löytyy ja joku sille vanhukselle sen pullon tuo, niin siitä huolimatta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

kyllä minua aina yllättää, kun kuuntelen asiantuntijoita, mihinkä kaikkeen alkoholi vaikuttaa — esimerkiksi se, että syöpä ja alkoholi liittyvät yhteen. Mutta sekään ongelma ei poistu sillä, että me mietimme, mikä on se prosentti siellä kaupassa, vaan sillä, että me ihmiset tiedostamme sen, mitä siitä seuraa, jos juo alkoholia koko elämänsä, mitkä ovat ne riskiryhmät, mitkä ovat sairaudet, mitkä ovat syövät. Kaikki nämä asiat pitää tuoda tavallaan valmiiksi avattuina ihmisille eteen, että tämä siitä seuraa, mitä ne aiheuttavat, [Jukka Gustafsson: Toimii väärin!] mitä aiheuttaa alkoholi, minkälaista syöpää, minkälaisia muita ongelmia, ja toki myös kaikki sosiaaliset ja tällaiset ongelmat.

Nämä ovat nämä kolme lausumaa ja näiden sisältö. Toivon todellakin, että saisin kannatusta näille lausumilleni. Vielä sanon sen, että viina on viisasten juoma.

Täällä eduskunnassa kun sanotaan, että on demokratia, saa päättää, meillä oli viime kaudella tasa-arvoinen avioliittolaki, te kaikki muistatte, että täällä seisoo musta lammas, joka äänesti ryhmäkuria vastaan. Silloin meitä perussuomalaisia siitä mollattiin, että teillä on ryhmäkuri ja te ette saa äänestää niin kuin te haluatte. No, nyt meille on annettu omantunnonvapaus niin kuin teille kaikille muillekin. On vain yksi ääni, minkä sinä annat, niin vaaleissa kuin täälläkin. Nyt kun on äänestänyt, niin minä olen kyllä hämmästynyt siitä, mitä minulle on sanottu käytävillä, ja ne ovat olleet minun kollegojani täältä. Minulle on sanottu, että sinäkin fiksu ihminen menet äänestämään noin. Sitten minulle on sanottu, että sinä kannat vastuun ja olet vienyt vanhuksilta rahat. Minä en ikinä sanoisi kenellekään omalle kollegalleni jostakin hänen tekemästään äänestyspäätöksestä näin vaan näkisin näin, että meillä kaikilla on oikeus äänestää. Meillä jokaisella on oikeus äänestää sillä tavalla kuin me näemme ja koemme. Meillä on varmasti sen verran kokemusta näistä asioista, eli kun nioitetaan toinen toistemme päätöksiä ja äänestystuloksia, koska se on erittäin tärkeää, koska se on demokratiaa. Sen takia me olemme täällä mutta pidämme myös suomalaisesta huolta.

19.09 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveystalitiikkaan kuuluu alkoholipolitiikan varsinainen tarkoitus hengeltään siten, että sen tarkoitus on vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja ja ongelmia. Tämä on siis lähtökohta meillä kaikessa lainsäädännössä sosiaali- ja terveystalitiikassa. Niitä haittoja pitäisi vähentää käyttäjien osalta, heidän läheistensä osalta ja yhteiskunnan osalta, ja tämän johdosta me myös teemme täällä erilaisia päätöksiä, emme pelkästään alkoholilain suhteen vaan monen muun lain suhteen. Me yritämme vähentää inhimillistä kärsimystä, ja sen tähden erilaisia lakeja tehdään hyvin usein asiantuntijakuulemisten pohjalta ja niiden kustannusten ja haittavaikutusten pohjalta ennen kaikkea, eikä sen pohjalta, mitä halutaan esimerkiksi esittää muille ihmisille tullaksemme vastaan jossain vaatimuksessa.

Alkoholilain uudistus vietiin läpi poliittisena päätöksenä. Asiantuntijat, valiokunnat ja viranomaisten huolenaiheet jätettiin huomiotta. Poliittinen päätöksenteko itse asiassa eteni siten, että hallituspuolueet perussuomalaiset mukaan lukien, silloin kun tätä valmisteltiin, kävivät huutokauppaa alkoholilain sisällöstä omissa ryhmäkokouksissaan, ja se huutokauppa eteni siten, että meilläkin pöydällä oli vaihtoehdot 4,7 prosenttia, 5,5 prosenttia ja 8,5 alkoholiprosenttia. Niistä ensin käytiin kauppaa ja äänesteltiin. Sitten me kävimme kauppaa myös tästä viinin mahdollisesta kauppaan myyntiin tulosta, ja meidän ryhmäsämme se meni niin, että yhdellä äänellä, minun näkökulmani mukaan, voitettiin se, että me perussuomalaiset emme lähteneet ajamaan viinejä kauppoihin. Tätähän kokoomus voimakkaasti ajoi, jos muistatte, reilu vuosi sitten.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Huutokauppa on minun mielestäni sinänsä hyvä vertauskuva siitä, miten nämä todellisuudessa käytiin läpi. Täällä ei ennen sitä keskusteltu juurikaan missään oikeasti niistä haitoista, mitä tämä tulee aiheuttamaan, vaan täällä haluttiin vain yksistään ja selkeästi hakea suosiota hallituksen huonolle politiikalle, vastapainoa. Tämä on se minun näkökulmani, miksi tätä vietiin eteenpäin. Ja surullista tässä päätöksentekoprosessissa on se, että hallituksen silloinen perhe- ja peruspalveluministeri Rehula voimakkaasti vastusti sitä, että tulee kauppoihin vahvoja oluita, saati viinejä, ja hän kamppailikin urheasti noin vuoden verran tätä vastaan mutta huomasi hävinneensä pelin, koska kokoomus ja perussuomalaiset eivät antaneet periksi lainkaan siinä, etteikö niitä vahvoja oluita tulla tuomaan kauppaan.

En kuitenkaan ymmärrä sitä, että jos jollakin on periaatteita omassa poliittisessa päätöksenteossa tai viisaus, jonka on jostain aikaisemmin ammentanut, niin miksi se pitää myydä pois muutamasta rokkalautasesta tai muutamasta suosionosoituksesta, koska esimerkiksi silloinen peruspalveluministeri Rehula kuitenkin hyvin perustellusti vastusti asiaa mutta kuitenkin äänesti tämän prosenttirajan korotuksen puolesta täällä perjantaina. Eli sinänsä poliittinen päätöksenteko on kyllä aikamoista lehmänkauppaa. En tiedä, mitä siellä tapahtui, kun keskustassa eivät loppujen lopuksi pitäneetkään ne niin sanotut omantunnonvapaudet tämän äänestyksen osalta. Me näimme itse kukin, että sitä neuvottelua käytiin täällä perjantaina vielä tiukasti, koska pelättiin, että tämä esitys kaatuu, ja sen johdostahan istunto keskeyttiin, jotta hallituspuolueet pystyvät käymään ne neuvottelut tämän salin ulkopuolella, kun kaikki oli sekaisin, kukaan ei tiennyt, mitä pitää äänestää ja milloin. No, se sekaisuus ehkä johtui edellisen illan keskusteluista ja niistä pikkujouluista, joissa oli semmoinen ilmapiiri, että ei pelkästään nyt meidän keskustelujemme johdosta vaan siinähan päihtyi ihan pelkästään istumalla jonkun vieressä. Eli sinänsä oli kyllä niin ironinen tämä koko prosessi ja tämä tilanne, mikä oli torstain ja perjantain välisenä aikana. Edustajat päissään päättivät uudesta alkoholilaista ja äänestivät toinen enemmän ja toinen vähemmän päissään, [Outi Alanko-Kahiluoto: Tuo nyt ei pidä paikkaansa!] ja tämä on minun mielestäni surullista, että me emme tämän vertaa osaa erottaa tätä todellista vaikutusta alkoholilain suhteen. Ja sitten kehdataan sanoa, että alkoholi ei ole mikään ongelma minulle, että minun puolestani voitaisiin myydä vaikka viinejä kaupassa. Uskokoon ken tahtoo.

Arvoisa puhemies! Jotain hyvää tässä nyt kuitenkin on: se, että se viinipullo jäi sinne Alkon hyllylle. Nimittäin Alkon toimitusjohtaja 23.2.2016 sanoi, että mikäli viini tulisi kauppaan myytäväksi, niin 350 alkoholimyymälästä jäisi jäljelle noin 50, korkeintaan 75. Se olisi romahduttanut täysin alkoholin myynnistä tulevat verotulot valtiolle Alkon kautta. Kyllähän tämä nytkin romahduttaa sen 100 miljoonan verran, kun vahvat oluet ja siiderit tulevat joka hyllylle myyntiin. Mutta onneksi nytten edes tämän verran löytyi ymmärrystä. En tiedä, oliko täällä mitään merkitystä, että perussuomalaiset omassa ryhmässään eivät sitä hyväksyneet. Kokoomus olisi todennäköisesti vienyt sen silloin läpi, kun kaksi kolmesta olisi ollut sen kannalla.

Tässä vaiheessa täytyy muistaa esittää oma lausumaehdotus. Me kävimme keskustelua viime viikolla siitä, että tämä lainsäädäntö myös mahdollistaa 16 vuotta täyttäneiden henkilöiden osallistua alkoholin anniskeluun ja sen myyntiin. Itse olen huolissani siitä, että jos 16 vuotta täyttänyt henkilö tulevaisuudessa tulee menemään kesätöihin tai johonkin muuhun työsuhteeseen, vaikka siihen naapurin pizzeriaan, missä tulevaisuudessa saa myydä ei pelkästään keskialutta, lonkeroa, siideriä, vaan siellä myydään vodkaa ja mitä niitä väkeviä viinoja muitakin löytyy, niin jokaisesta pizzariasta, jossa on anniskelulupa, tulee käytännössä se paikallinen juottolaitos. Tännekö me haluamme meidän tyttäreimme töihin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Minä en ainakaan halua. Me puhuimme viime viikolla Me too -kampanjasta täällä voimakkaasti, ja samanaikaisesti tehdään lainsäädäntöä, jossa me sallimme meidän lapsemme joutuvan mahdollisesti seksuaalisen häirinnän kohteeksi mahdollistaen heidän päästä töihin tällaisiin paikkoihin, missä kuitenkin henkilöt ovat humalassa ja pyytävät sitten palveluita henkilökunnalta.

Oma lausumaehdotukseni tulee menemään näin: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin, että lainsäädäntöä tarkistetaan siten, että 18:aa vuotta nuorempi, 16 vuotta täyttänyt, henkilö saa anniskella alkoholijuomia vastaavan hoitajan tai muun tehtävään nimetyn henkilön valvonnan alaisena vain kello 22:een asti. Lisäksi hänellä on oltava majoitus-, ravitsemusalaan liittyvä ammatillinen koulutus tai hänen tulee opiskella mainitussa koulutuksessa."

Vaikka meillä on lainsäädännössä työaika- ja alaikäisille henkilöille, se kuitenkin mahdollistaa käytännössä työskennellä vähintään 24:ään asti. Tällä kuitenkin pystyttäisiin antamaan semmoinen lainsäädännöllinen viesti siitä, että ei ole suotavaa, että lapset ovat anniskelemassa alkoholia, jota he eivät saa itse lain mukaan edes ostaa ja juoda, aikuisille puolen yön maissa. Minä toivoisin myönteistä suhtautumista tähän niin, että kirjattaisiin tällainen ponsi eduskunnalle siitä, että myös ryhdyttäisiin toimenpiteisiin tämän suhteen.

Sen lisäksi varmasti on johdonmukaista kannattaa. Täällä oli monia esityksiä. Edustaja Tanus esitti esityksen hylkäämistä, jota tietenkin myös kannatan osaltani. Kiljusella oli myös esitys täällä, jota kannatan. Sitten edustaja Juvosella oli esitys, ja oliko täällä vielä muita esityksiä? [Naurua] — Kaikki esitykset tähän mennessä ovat hyvin kannatettavia.

Mutta, arvoisa puhemies, ei mennä sekaisin alkoholista eikä siitä aiheutuvasta vaikutuksesta, vaan tehdään edelleen lainsäädäntöä, jossa me tarkastelemme tämän alkoholilain vaikutuksia. Toivon mukaan tiistaina vielä keskusta osaltaan keskustele siitä, millainen se omantunnon vapaus tulee olemaan lopullisessa äänestyksessä. — Kiitos.

19.18 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Heti alkuun minun täytyy nyt kyllä edustaja Niikolle sanoa, että ei täällä salissa varmaan kuitenkaan päihtyneenä oltu, ihan vain sen takia, ettei kuulijoille nyt jäänyt semmoinen vaikutelma. [Mika Niikon välihuuto] Itse en ainakaan ole nauttinut täällä eduskunnassa pisaraakaan mitään muuta kuin limonadia ja kahvia tuolla kahviossa, jotta pitkät päivät jaksaa olla täällä.

Mutta asiaan. Ensinnäkin ilmoitan, että kannatan edustaja Niikon lausumaa tuosta ikärajusta. Minusta se olisi asianmukaista, että nuorten kohdalta päättyy kello 22 tämä, jos ollaan koulutuksellisissa tilanteissa, ja varmasti sen jälkeen ei tarvitse alle 18-vuotiaana olla enää tämmöisessä tehtävässä. Olisin kannattanut näitä edustaja Juvosen erinomaisia lausumia, joita edustaja Niikkokin tuossa ilmoitti.

SDP:n muistaakseni ensimmäisessä puheenvuorossa oli tämä epäluottamuslause tästä valmistelusta. Me keskustelimme perussuomalaisten ryhmässä tästä, ja meillä jäi kyllä hyvinkin epämiellyttävä tunne siitä, kun itsekkin perustuslakivaliokunnan jäsen olen, mistä syystä se etämyyntikielto jätettiin niin epäselväksi. Se olisi meidän mielestämme pitänyt ehdottomasti säätää kuten perustuslakivaliokunta totesi, mutta tuo epäluottamuslauseen teksti vaikutti meistä siltä, että aivan kuin me emme olisi varsinkaan sitä alkua kuunnelleet ymmärtäneet, mistä me olemme täällä viime perjantaina äänestäneet. Kyllä meidän ryhmämme ainakin ymmärsi, mistä me äänestimme. Toki se oli kohtuutonta, että tämä mietintö tuli niin nopeasti, mutta tämä aihehan on keskusteluttanut jo vuosia, niin että kyllä me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

nämä prosentit varsinkin ymmärsimme erittäin hyvin, jokainen varmaan meistä täällä, ja minusta olisi kohtuutonta esittää epäluottamusta hallitukselle siitä, että ihan kuin me emme olisi tiedneet, mitä me päätimme. Tämä oli se keskeinen syy, miksi meillä ei ainakaan koko ryhmä ole voinut kannattaa tätä, koska tuntuisi vähän epä-älylliseltä ensin äänestää ja olla vahvasti jotakin mieltä ja sitten parin päivän päästä ilmoittaa, että annan epäluottamuslauseen, kun oli niin sekava teksti, että en tiennyt, mistä päätin. Toivottavasti ne, jotka nyt epäluottamuslauseen tekevät, ymmärsivät perjantaina, mistä päättivät.

Minusta tässä oli hyvä tuo edustaja Juvosen ajatus siitä, että tässä voi olla molempia pelimerkkejä liikkeellä, ovat nämä kiirehtijät ja sitten ovat myös tämän asian viivytäjät. Se on tietysti varmaan niin, että jokaisella voi olla tästä erilaisia näkemyksiä ja erilaisia pelkoja. Itse olen ajatellut sitä maltillista prosenttien korotusta jo pitkään. Tätä kysyttiin muun muassa eduskuntavaaleissa eduskuntavaalikoneessa, ja siellä jo ilmoitin, että suhtaudun tähän liberaalimmin ja olen valmis uskomaan ja luottamaan suomalaisiin ja vapauttamaan tätä ja menemään eteenpäin tässä elämässä. En ole koskaan ollut semmoinen, että uskon ihmisten holhoukseen, vaan uskon enemmän juuri siihen, mistä edustaja Juvonenkin puhui, siihen valistukseen, kasvatukseen. Jotenkin aina tuntuu, että se kielletty ja piiloteltu hedelmä on vielä jotenkin kiinnostavampaa. Keskustelin viikonloppuna tästä asiasta useamman ihmisen kanssa, ja eräs itse asiassa sanoi minulle tosi hyvin, että mitä se hyödyttäisi, jos ei sitä nostettaisi: kun ostaa vain vähän enemmän sitä kolmosolutta, niin kyllä siitä samanlaisen humalan saa aikaiseksi. Minusta se oli aika hyvä esimerkki. Hän oli sitä mieltä, että ihan todella hyvä päätös.

Katsoin myöskin, oliko perjantai- vai lauantai-iltana, tv:stä, oli Pienpanimoliiton puheenjohtaja, ja hän kertoi, että 20 vuotta on odotettu tätä päätöstä, että pienpanimot voivat myydä tuotteitaan. Hän sanoi keskustelleensa vuosien saatossa ministeriöiden virkamiesten kanssa, jotka olivat sanoneet, että ei tämä koskaan tule, ja hän oli tosi iloinen sieltä pienpanimoiden kannalta. Tässä on monta erillistä asiaa.

Itse en jotenkin ymmärrä sitä ajatusmallia, että jos kaupassa on enemmän valikoimaa, niin ihmiset heti niin kuin hurahtaisivat alkoholisteiksi, ja en oikein ole tykännyt siitäkään keskustelutyylistä, että ihmiset pelotellaan, vaikkakin asiantuntijat antavat epäileviäisiä lausuntoja enkä minä niitä kyseenalaista. Ei minulla ole siihen kompetenssia, mutta silti mietin, että hetikö tuossa tammikuussa 100—150 ihmistä sitten suurin piirtein menehtyy. Tämmöisiäkin puheenvuoroja on käytetty ja on todettu, että tämä on surullinen ja järkyttävä päivä. No, en nyt ihan sitä pysty allekirjoittamaan. En tiedä, miksi tästä on tehty niinkin suuri asia. Suurin osa ihmisistä käyttää ihan normaalisti alkoholia. Jotenkin minusta se vanha sanonta "Miksi Jeppe juo?" on se oleellinen asia. En oikein ymmärrä sitä, että ihmisiä holhoamalla me saisimme jotenkin parempaa lopputulosta. [Jukka Gustafsson: Lapsista ja nuorista on kysymys eikä Jepestä!] — Edustaja Gustafsson malttaa odottaa, pyytää vaikka vastauspuheenvuoron. Hänellä tuntuu olevan asiaa. Hän on selkeästi eri mieltä kuin minä, ja siksi kehotan malttamaan, kuuntelemaan myös muita. [Jukka Gustafsson: Minä istun ja katselen jopa silmiini!] — Hyvä, loistavaa, loistavaa.

Mutta kannatin tosiaan edustaja Niikon ja edustaja Juvosen lausumia. Minusta me olemme tehneet ihan uudistuksellista ja edistyksellistä lainsäädäntöä, ja toivon, että tätä etämyyntisäädöstä valmistellaan pikaisesti ja välittömästi. Niin kuin edustaja Juvonen sanoi, tämä on kyllä tämän lainsäädännön heikko kohta, mutta muuten olen kyllä tähän ihan tyytyväinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

19.25 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jäin nyt hämmästelemään edustaja Meren puheenvuoroa, kun te puhuitte asiantuntijoiden ja sosiaali- ja terveysministeriön virkamiesten virkavastuulla tekemästä arviosta, että tämä lainsäädännön muutos aiheuttaa lisää noin 150 kuolemantapausta vuodessa. Meillä tälläkin hetkellä on alkoholin aiheuttamia kuolemia 2 000:n ja 3 000:n väliin, vähän arviosta riippuen. Toivon, että tulkitisin väärin, kun te siinä yhteydessä sanoitte, että ette ymmärrä, miksi tästä on tehty niin suuri numero. Kyllä minusta suuri numero täytyy tehdä siitä, jos tiedetään, että 150 ihmistä on vaarassa kuolla. Silloin kun vuonna 2003 alkoholiveroa kevennettiin 30 prosentilla, arvioitiin, että tulisi 600 kuolemantapausta lisää, ja se toteutui. Se toteutui aivan sellaisena kuin sosiaali- ja terveysministeriö sen arvioi.

19.26 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totesin, että en sinänsä kyseenalaista asiantuntijalausuntoja, siihen minulla ei ole kompetenssia, mutta itse en usko, että noin 100–150 ihmistä heti menehtyy. Ja sitten myöhemmässä vaiheessa sanoin, että itse en ymmärrä, minkä takia tästä alkoholista on tehty niin suuri numero. Tätä tarkoitin. Te kysyitte, mitä tarkoitin, nyt kerroin, ja nyt te pyörittelette silmiänne. No, mitäs minun pitäisi nyt sanoa? Sanonko minä tämän saman uudestaan? Minulla on vielä 30 sekuntia aikaa.

19.26 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä edelleenkin ihmettelen tätä teidän kommentointianne. [Leena Meri: No, ihmetelkää vaan!] Mihin sitten perustatte oman arvionne? Joko aivan mututuntumaan vai siihen, mitä kaikki asiantuntijat, kansanterveyden asiantuntijat, Lääkäriliitto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkijat, sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet virkavastuulla alkoholihaitoista kertovat? Ja sitten, kun katsomme Suomen alkoholipoliittista historiaa, niin valitettavasti nuo arviot ovat toteutuneet joka ainoa kerta, ja sen vuoksi en ymmärrä, miksi tässä tapauksessa nämä arviot, jotka ovat vielä hyvin yksimielisiä, pitäisi kyseenalaistaa.

19.27 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tähänhän äsken näköjään vielä lisättiinkin edustaja Räsänen toimesta asioita. Nyt tuotte tähän esille alkoholin haitat. Enhän minä kiistänyt alkoholin haittoja. Minä totesin, että minä en usko, että ihmiset ryntäävät juomaan ja alkoholisoituvat. Minä en vain usko, minä en usko siihen. En minä sanonut, että terveyshaittoja ei ole olemassa, mutta minä en aidosti usko. Kyllä minäkin nyt näen paljon ihmisiä, ei minulla ole mitään asiantuntijalausuntoja. Minä kerroin minun oman mielipiteeni.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan puhujalistaa.

19.28 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! On pakko tarttua tähän edustaja Meren äsken käyttämään puheenvuoroon. Tuntuu hieman kummalliselta, että hän perustaa oman päätöksentekonsa todella [Leena Meri: Ihän omiin ajatuksiin!] mututunteuksiin ja omiin ajatuksiinsa, kun ajatellaan, että alkoholi on Suomessa ja myöskin maailmanlaajuisesti huomattava sosiaalisten ongelmien ja myöskin terveysongelmien aiheuttaja. Alkoholi todellakin aiheuttaa merkittävän osan ennenaikaisista kuolemista Suomessa.

Ennen kuin me perjantaina aloimme käsittelemään tätä alkoholilakipakettia täällä täysistuntosalissa, oli sisäministeriön hallinnonalan pääluokka ja ministeri Risikko täältä pön-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

töstä juuri ennen keskustelun loppua todisti meille, että tämä alkoholilaki hyväksyttäessä tulee lisäämään merkittävästi lastensuojelun menoja ja myöskin poliisin menoja, joten kylähän myös se kertoo aikamoisista ongelmista, mitä tämä alkoholilaki tulee aiheuttamaan Suomessa, ja minusta se on inhimillisesti täysin kestämatöntä.

Arvoisa puhemies! Meistä monesta varmaan jo tuntuu, että tätä alkoholilakia on käsitelty pitkään täällä eduskunnassa, ja niin todella onkin, puoli vuotta valiokunnassa pyöritetty, mutta huolelliselta tämä käsittely ei todellakaan tunnu. Tätä asiaa on todella pyöritetty valiokunnassa koko syksyn ajan, mutta lähinnä olemme keskittyneet vähittäiskaupassa myytävän alkoholin prosenttirajaan ja valmistustaparajoitteeseen — tärkeitä asioita nämä molemmat. Tässä on jo todettukin, mitä vaikutuksia tällä prosenttirajan korotuksella lieenee. Mutta kuitenkin suuri huoli valiokunnassa heräsi, kun me saimme hallituksen esityksestä perustuslakivaliokunnan lausunnon. Tässä lausunnossa selväsanaisesti todetaan, että konkreettista kieltoa alkoholin etämyynnille ei tässä hallituksen esityksessä ole, ja se todellakin avaa riskin Alkon monopolin murtumiselle. Alkon monopolin säilyttämisestä olemme lähes yksimielisiä täällä eduskunnassa, ja siksi tuntuu hieman ongelmalliselta ja myöskin hassulta se, että me emme ole valmiita eduskunnassa tätä pykälää säätämään.

No, edustaja Päivi Räsänen täällä hetki sitten puheenvuorossaan totesi, ettei edustajilla, jotka eivät ole sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseniä, ollut mahdollisuutta tutustua tähän mietintöön ennen tätä eduskuntakäsittelyä täällä salissa. Se on aivan totta. Todella tämä mietintö saatiin valmiiksi saman päivän aamuna kymmeneen mennessä, ja edustajille se oli saatavissa kello 17, ja käsittely alkoi puoli kahdeksan. Mutta myös valiokunnassa meiltä evättiin asiantuntijakuulemiset. Valiokunta pyysi lisää asiantuntijalausuntoja asiasta, kiireellisesti niin että ne olisi ollut mahdollista saada sinne käsittelyyn sen asian käsittelyn aikana, mutta enemmistön päätöksellä asiantuntijakuuleminen päätettiin ja meiltä evättiin nämä asiantuntijalausunnot.

Tämä, arvoisa puhemies, ei todellakaan ole hyvää lainvalmistelua, eikä sovi myöskään vedota kiireeseen, arvoisat hallituspuolueen edustajat. Kiire on aivan itse keksitty. Tämä ei ole budjettilaki, eikä tällä ollut mikään kiire. Tämä asia oltaisiin voitu käsitellä loppuun siten, kun meillä olisi ollut valiokunnassa kaikki saatavilla oleva tieto ja olisimme saaneet myöskin asiantuntijoiden arvion, todellisen arvion siitä, mitä vaikutuksia tällä etämyynnin avaamisella on Alkon monopolille. Ja vaikka täällä on hallituspuolue keskusta ilmoittanut, että tätä etämyynnin rajoittamista koskevaa pykälää aletaan valmistella heti vuodenvaihteen alussa, niin kyllä minä olen siitä erittäin huolissani ja pelkään, että sitä pykälää ei tänne eduskuntaan meidän päätettäväksemme enää saada. Sosiaalisessa mediassa käy keskustelu jo kiivaana siitä, että hallituspuolue kokoomus ei tule tällaista pykälää hyväksymään. Toivon, että olen väärässä, mutta pelkään pahinta.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kiljusen tekemää epäluottamuslausetta.

19.33 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan siitä, minkä edustaja Pekonen toi erittäin väkevästi esille: eduskunnan mahdollisuuksista käydä lakiesityksestä keskustelua, siitä, että valiokunta ohitettiin. Itse kun olen nyt toista kautta kansanedustaja, niin esittämiäni asiantuntijakuulemisia valiokunnassa — joko kirjallisena tai niin, että asiantuntija tulee valiokuntaan kuultavaksi — on kunnioitettu, pääsääntöisesti. Yhtään kertaa ei esittämäni asiantuntijalausuntoa, edes kiireellisessä vaiheessa, ole ohitettu. Tämä on kylä todellakin surullista, että eduskunnasta tehdään hallituksen kumileimasin — siis kumileimasin — kiireeseen vedoten. Ei tällä lainsäädännöllä olisi ollut kiire, tämä olisi voinut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

tulla vaikka heinäkuun alusta voimaan, taikka olisi voitu muutamalla kuukaudella lykätä. Vaikka voin olla tämän esityksen kannalta ehkä oman ryhmäni kanssa eri mieltä, tämä lainsäädäntövalmistelutyö on aivan käsittämätöntä. Se vie meiltä kansanedustajilta mahdollisuuden kuulla asiantuntijoita ja muodostaa oma kantamme asiantuntijoiden lausumien perusteella. Jos eduskunnassa kansanedustajilta evätään mahdollisuus kuulla asiantuntijoita, tämä on aivan käsittämätöntä. [Peter Östman: Sitten ruvetaan uskomaan vaan!] — Juuri näin. Olkaa uskossanne vahvoja, kun me sanomme, missä teidän pitää olla vahvoja.

Tässä salikeskustelussa ollaan käyty keskustelua myös siitä, onko tällä työllisyysvaikutuksia. En usko, että Panimoliiton näkökulmasta niitä siellä tulee, ja tänä aamuna on Aamutv:stä varmaan kuultu, että ei ole suoranaisia työllisyysvaikutuksia ainakaan kaupan alalla. Mutta joltain osin on kyllä pakko sanoa, että pienpanimoitten osalta työllisyysvaikutuksia varmasti on, jos ajatellaan, että tällä hetkellä pienpanimot tuottavat kaikesta myytävästä oluesta 3 prosenttia mutta työllistävät 10 prosenttia panimoalan työntekijöistä. Siinä mielessä tervehdin kyllä ihan myönteisesti sitä, että pienpanimoitten jälleenmyyntioikeus avautuu ja tulee paremmaksi, koska tällä on myös matkailullisesti mahdollisuuksia tuottaa erilaisia matkailupalveluita ja tukea niitä myös näitten erikoisoluiden osalta, koska olutharastus on selkeästi lisääntynyt ilman, että se on ollut päihdehakuista juomista. Ihmiset haluavat nauttia erilaisista Suomessa valmistetuista pienpanimoitten tuottamista oluista.

Harmittelen tässä yhteydessä — vaikka tämä on jälkijättöistä — että ravintoloiden alvia ei laskettu. Olisi ollut helppoa säätää tälle 5,5-luokalle korkeampi veroaste, jotta se olisi myyntiä hillinnyt vähittäiskaupassa, mutta samalla se verovaje, mikä mahdollisesti olisi tullut ravintoloitten alvin laskun osalta, olisi pystytty kattamaan. Ravintola-aloilta on 15 000 työpaikkaa hävinnyt, ja jos ajatellaan työllisyys- ja alkoholikulttuurin kasvattavaa vaikutusta, olisin mielelläni nähnyt, että juominen olisi enemmän siirtynyt kotoa ravintoloihin, ei valvottuihin vaan hyvien palveluiden tiloihin, niin että esimerkiksi edustaja Alatalo olisi voinut mennä esiintymään kello 22 ensimmäisen kerran sen sijaan, että hän menee nyt 00.30 ensimmäiseen esiintymiseen. Eli sitä kautta olisi voitu antaa mahdollisuus suomalaisen alkoholikulttuurin muuttaa suuntaansa niin, että hyvien palveluiden puitteissa oltaisiin voitu nauttia se alkoholi.

Edustaja Niikolle, joka ei ole paikalla, täytyy sanoa, että lainsäädäntö nuorten työntekijöiden osalta jo paikkaa sen asian, mistä oli hyvä huomio: kello 22:n jälkeen ei ravintoloissa olisi alle 18-vuotiaita, sillä vain julkisen puolen työpaikoilla voi olla 24:ään asti. Eli sikäli lainsäädäntö on jo huomioinut sen edustaja Niikon huolen.

Mutta yksi asia, minkä edustaja Kiljunen toi esille, mitä ei noteerattu mietinnössä valiokuntien lausunnoista, eli eräs, mikä ohitettiin — siitä olen erittäin mielissäni — oli maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuma, jossa oltaisiin avattu mahdollisuus niin sanotuille maaseutuyrityksille sallia omien alkoholien tuominen niihin juhlatilaisuuksiin ja järjestettyihin palveluihin. Aivan käsittämätöntä, että myös kokoomuksen kansanedustajat valiokunnassa, keskustapuolueen kansanedustajat valiokunnassa ja kaikki muut valiokunnan puoleet olivat sitä mieltä, että kyllä on oikeinkin tarpeellista, että maaseutumatkailuyrityksessä voidaan tarjoilla omia alkoholeja, asiakkaan mukanaan tuomia alkoholeja. Aivan käsittämätöntä, kuinka yritykset ja varsinkin kokoomuspuolue, joka on yrittäjien puolue, ovat tukemassa sellaista eriarvoista kehitystä, että joillekin yrittäjille, joilla ei ole alkoholinaniskelulupia, olisi annettu mahdollisuus asiakkaan omia alkoholeja tarjoilla. Mutta onneksi tämä sivuutettiin sentään olankohautuksella eikä tämä koskaan muuttunut edes uhaksi, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

tästä olen kyllä erityisen tyytyväinen, kun vastalauseen jätin. Tällaista mahdollisuutta ei missään tapauksessa pidä antaa.

Verotuloista alkoholimyynnin osalta: On totta, että ne eivät Alkon kautta tule, mutta jos olen oikein ymmärtänyt, niin kyllä tälläkin hetkellä 4,7:n osalta kaupoissa myydyin alkoholien verotulot tulevat valtion kassaan yhtä lailla. Myydään se nelosolut sitten Alkossa tai kaupassa, niin sama verokarttuma ja -kertymä tulee kyllä valtion kassaan.

Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on ollut kiivasta ja hyvää, mutta täytyy sanoa, edustaja Niikko, vielä, että uskon, että äänestystilanteessa, kun tätä päätöstä tehtiin, ei täällä pikkujoulutunnelmissa enää siinä vaiheessa oltu, pikkujoulut olivat hieman aikaisemmin. Keskustelua käytiin yötä myöten. Itse en ollut paikalla, mutta olen vakuuttunut siitä, että kollegani tässä salissa eivät puhuneet päissään.

19.41 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä asian käsittely tosiaan on mitä syvimmissä määrin loukannut kansanedustajan oikeuksiani. Siitä me emme nyt tässä asiassa pääse yhtään mihinkään, kun on tällainen menettelytapa, että saa 200-sivuisen esityksen käteensä ja sitten vaaditaan ja oletetaan, että on tutustunut siihen ja että tekee sen pohjalta oman ratkaisunsa, onko joku asia hyvä vai huono. Tavallaan se kansanedustajan eettinen, sisäinen koodisto ja ajattelu on, että me olemme yhdessä sopineet — ja eduskunnan työjärjestys vahvistaa sen — että tätä työtä tehdään, tätä lainsäädäntötyötä, asiantuntijakuulemisten kautta, mutta nyt niihin ei ollut mahdollisuutta tutustua. En tiedä, mikä totuuskomitea tämän käsittelyn ympärille pitäisi perustaa, mutta kyllä tästä jotain pitäisi oppia, arvoisa rouva puhemies. Jotain pitäisi tehdä tälle asialle.

Sanoisin, että 16.12.2017 oli tällainen suuri punnituspäivä. Aina ajoittain eduskunnassa vaalikauden aikana tulee tällainen elämää suurempi asia päätettäväksi. Se on myös tällainen kansanedustajan julkinen punnituspäivä, jossa mitataan kansanedustajien arvoja, todellisuudentajua, kokonaisnäkemyksen hallintakykyä ja kykyä ajatella kansan parasta. Siinä vastakkain ovat sitten yksilön vapaus ja nämä poliittiset maailmankuvat, joiden temmellyskenttä tämä sali on.

Minä mietin, kysyn, onko se oikein, että yksilön vapaus nostetaan muiden kustannuksella kaiken päätöksenteon yläpuolelle, se ajatus, että eläköön yksilön vapaus, nyt kukaan ei voi puuttua siihen, mitä minä teen, tämä ihanneajatus, jonka muun muassa perustuslaki ja meidän valtiosääntömme turvaavat, että yksilönvapaus on se, jota ihmisen täytyy kokea. Mutta entä sitten kansanedustaja, joka ei ole yhden ihmisen edustaja vaan koko kansan edustaja, joka edustaa ja jonka täytyy pystyä asettamaan ja arvioimaan päätöksentekonsa sitä kautta, minkälaista kansantaloudellista, kansan henkistä ja jopa kansan hengellistä tilaa meidän lainsäädäntömme tuottaa? Joku esitti kerran väitteen, että ei lainsäätäjää sääda moraalialla. No, joku toinen vastasi siihen, että lainsäätäjää säätää aina moraalialla, mutta kenen, se on se avainkysymys.

Jäin tätä äänestystulosta jälkeensä tutkiessani miettimään, minkälaisia kansanedustajia nämä äänestystulokset edustivat. Ainakin yksi asia oli suuri hämmästyksen kohde itselleni. Jäin miettimään enkä ymmärtänyt, miksi poliisikansanedustajat ja lääkärkansanedustajat, jotka ovat aivan ehdottomia asiantuntijoita, äänestivät tämän asian puolesta. Oliko jotakin niin suurta tässä asiassa, että ilman mitään asiantuntijoiden näkemystä ja kokemusta ja kuuntelemista oli vain päätetty, että nyt me muutamme tämän alkoholilain? Minun mielestäni se ei ole hyvä motiivi. Punnittu ja köykäiseksi havaittu, sellainen olo jäi itselleni tässä prosessista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Meillä on huomenna mahdollisuus äänestää uudestaan. Kyllä kannatan sitä, että tämä koko esitys hylätään tämän prosessin takia. Vaikka mekin kristillisdemokraateissa näemme, että tässä esityksessä oli paljon hyviä asioita, joitakin asioita, jotka ansaitsivat tulla muutetuksi, tämän prosessin takia tekee mieleni painaa jälleen tätä esitystä vastaan, sen hylkäämisen puolesta, ja voitaisiin vaikka aloittaa seuraavalla viikolla asian uudelleen käsittely niiden hyvien asioiden pohjalta, jotka jäävät tässä ikään kuin varjoon.

Me lisäämme saatavuutta 350:stä 5 500 myymälään vahvojen oluiden ja siidereiden ja muiden osalta. Ei kukaan voi väittää, etteikö se lisäisi alkoholinkäyttöä. Nyt kun olemme vielä kuulleet, että nelosoluiden hinta tulee merkittävästi laskemaan, ei tarvitse olla kovinkaan suurella järjenjuoksulla varustettu, että ymmärtää, minkä juoman käyttö tulee lisääntymään. No, sen vahvemman tietysti, ja ongelmat nousevat ja kasvavat sen myötä.

Uskon, että tästä asiasta on kaikki sanottava jo sanottu. Tämä on oikeastaan enää sanotujen sanojen uudelleen pyörittystä erilaisessa järjestyksessä, mutta koin jotenkin tärkeänä saada sanoa sen, että kansanedustajan tehtävä on arvokas työ ja sen pitäisi olla sellaista, joka tulkitsee ja ymmärtää kokonaisuutta ja kokonaisnäkemystä, hallitsee sitä, hallitsee kykyä ajatella kansan parasta. Nyt ei niin minun mielestäni enemmistön osalta tapahtunut.

19.47 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Jos lakiesitys olisi hyväksytty ensimmäisessä käsittelyssä siinä muodossa kuin valiokunta sitä esitti, olisin valmis lopullisessa käsittelyssä äänestämään lain puolesta, mutta kun laki sai sen muodon kuin sai, tuen hylkyyhdotusta.

Ensimmäisen ja toisen käsittelyn puheenvuoroissa on jo käsitelty tätä asiaa kansanterveyden näkökulmasta ja ihmisten elämän inhimillisestä näkökulmasta. Painotan tässä puheenvuorossa taloudellisia argumentteja.

Edustaja Räsänen jo toi esille OECD:n arvion siitä, mitä alkoholiperäiset kuolemat ja sairaudet ja työkyvyn väheneminen maksavat kansantaloudelle. Valiokunnan mietinnössäkään todetaan, että alkoholinkäytön lisääntyminen, jota hallituksen esitys tarkoittaa, tulee lisäämään alkoholikuolemia. Edustaja Puska ykköskäsittelyn keskustelussa toi esille sen, että lisäkuolemia tulee 150:stä 500:aan riippuen siitä, mitä kaikkia otetaan mukaan, otetaanko ihan välittömästi alkoholin aiheuttamat kuolemat vai sitten niitä sairauksia, joiden riskiä alkoholinkulutuksen kasvu lisää. Valiokunnan mietinnössähän todetaan, että näihin sairauksiin kuuluu varsinaisten alkoholisairauksien lisäksi muun muassa neurologisia sairauksia, syöpiä, verisairauksia, aivoverenvuotoja, sydänlihaksen rappeutumista. Jokaista näiden tautien aiheuttamaa kuolemaa kohti on sitten paljon useampia tapauksia, joissa ihmisen terveys heikkenee ja työkyky heikkenee ja eläkkeelle jääminen aikaistuu.

Eli kaikki tämä aiheuttaa kustannuksia sosiaali- ja terveystoimelle ja myöskin vähentää rahoittajien määrää, niiden määrää, jotka työllään ja veroillaan kustantavat hyvinvointivaltion. Erityisesti ihmettelen sitä, että kokoomus, joka hyvin monissa yhteyksissä on ensimmäisenä puhumassa kestävyysvajeesta, vaatimassa vastuullista valtiontalouspolitiikkaa, tässä nimenomaisessa asiassa hyvin jyrkästi on ollut vaatimassa ratkaisua, jonka tiedämme heikentävän julkista taloutta.

No, sitten toinen puoli asiaa on vaikutus elinkeinoelämään. Poliitikassa on aika yleinen sellainen harha, että jonkun elinkeinoalan etu tai muutaman elinkeinoalan etu on sama kuin koko maan elinkeinoelämän etu tai koko maan kansantalouden etu. Tämä ratkaisu, jonka eduskunta niukalla enemmistöllä ykköskäsittelyssä teki, on varmasti vähittäiskaupan haluama ja Panimoliiton haluama, erityisesti ylikansallisen panimoteollisuuden haluama, mutta kuten ykköskäsittelyn keskustelussa tuotiin esille, ravintola-alalle se hyvinkin voi ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

heuttaa taloudellista haittaa. Kuitenkin arvioidaan, että tällä hetkellä 60 prosenttia alkoholiin liittyvistä työpaikoista on ravintola-alalla, ja tämän muutoksen arvioidaan nyt siirtävän alkoholinkulutusta koteihin ja puistonpenkeille, pois ravintoloista. Elinkeinoelämä kokonaisuutena tietysti kärsii siitä, että työkykyisten määrä vähenee ja työkunto heikkenee.

Mutta jos ajatellaan sitten nimenomaan vielä panimoelinkeinoa, niin se tilannehan, mikä meillä on nyt, eli se, että vähittäiskaupoissa on tämä 4,7 prosentin raja, on tietyllä tapaa suosinut kotimaisia valmistajia. Ulkomaisilla valmistajilla on paljon sellaisia oluita, joiden alkoholipitoisuus jää näiden Suomessa tunnettujen käsitteiden, keskiolut ja nelosolut, väliin. Nämä pääsevät nyt ruokakauppaan ja vievät hyllytilaa kotimaisilta panimoilta, mukaan lukien pienpanimot. Sinänsähän on erittäin tervetullut se asia, että pienpanimoille sallitaan ulosmyynti. Sitä asiaa olen itsekin ollut kannattamassa, mutta kokonaisuutena tämä laki siinä muodossa kuin se ykköskäsittelyssä hyväksyttiin saattaa kuitenkin olla kotimaiselle pienpanimoalalle niiden kilpailuasemaa heikentävä.

Eli kun kaiken kaikkiaan katsotaan näitä taloudellisia vaikutuksia laajemmin, vaikka katsottaisiin niitä vain elinkeinoelämän kannalta, vaikutukset ovat todennäköisesti negatiiviset.

Vielä kiinnittäisin, arvoisa puhemies, yhteen epäjohdonmukaisuuteen huomiota. Se on se, että meidän olemme tupakkalainsäädäntöä kehittäneet koko EU:ssa ja myöskin Suomessa siihen suuntaan, että olemme halunneet estää uusien nuorten ikäluokkien koukuttamisen nikotiiniriippuvuuteen kieltämällä tupakan markkinoinnissa sellaiset keinot, joiden tiedetään koukuttavan erityisesti nuoria. Nyt alkoholilain uudistamisessa toimimme aivan päinvastoin, kun väljennämme niin sanottujen limuviinujen valmistustapaa ja sallimme entistä vahvemmat limuviinat myöskin ruokakauppoihin. Tämähän on nimenomaan asia, jolla houkutellaan nuoria käyttäjiksi, ja ikävä kyllä nämä kaikki nuoret eivät tule pysymään kohtuukäyttäjinä, vaan osalle heistä alkoholi sitten tulee jossain vaiheessa elämää olemaan ongelma.

19.54 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käytin varmasti riittävästi puheenvuoroja tuolloin torstain ja perjantain välisenä yönä perustellakseni kantaani tähän alkoholilakiin. Kannatan siis alkoholilakia kokonaisuutena, mutta sosiaali- ja terveystieteiden kunnan mietinnön mukaisesti en olisi halunnut, että kaupassa myytävän alkoholin prosenttirajaa nostetaan. Mutta koen, että kun eduskunnan enemmistön tahto on ilmaistu selvän mutta niukoin luvuin, pulinat pois ja tästä mennään eteenpäin. Toivon, että tässä asiassa jos jossakin olisin väärässä, mutta mikään ei anna olettaa sitä, etteikö alkoholihaittoja tuon prosenttikorotuksen myötä tulla näkemään, ja niihin tulevaisuudessa hallituksissa joudumme reagoimaan.

Tässä puheenvuorossa haluan vain esittää tähän mietintöön lausumaehdotuksen, joka on pöydille jaettu ja joka koskee etämyynnin tarpeellista linjausta. Ja sen harmituksen hieman huumorisävytteisesti haluan kuitenkin tähän loppuun sanoa, että lieköhän tuota muita taitoja, jotka vievät päättäjältä päätöksentekokyvyn muun muassa alkoholipolitiikassa: se jos on ylempi korkeakoulututkinto kansanterveystieteestä, ei paina mitään, kun osaa lypsää, se taito vie päätöksentekokyvyn. Mitähän muita taitoja niitä on? Tämä on sitä viestiä, mitä kansalaisilta tulee. Se on ikävää, että tällaisissa asioissa, jotka ovat vakavia, se kansalaisten tuomio voi olla hyvinkin ilkeää ja rumaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, käydään debattia sitten, kun kaikki ryhmät ovat päässeet osallistumaan näiden varsinaisten puheenvuorojen pitämiseen.

19.57 Sirpa Paatero sd: Rouva puhemies! Todellakin alkoholilain muutos on hämmäntänyt, ja ihan ensiksi, jotta en unohda sitä: kannatan edustaja Kiljusen tekemiä lausumaesityksiä, hylkäysesitystä ja myöskin tätä epäluottamuslausetta.

Epäluottamuslauseeseen ei olisi jouduttu, jos tämä käsittely tässä talossa olisi asiallista. En tämän oman urani aikana muista semmoista lakiesitystä, joka oli kiistanalainen jo tänne tullessaan mutta jonka käsittelyä eduskunnan valiokunnassa ei kunnioitettu niin paljon, että olisi kuultu edes kirjallisesti asiantuntijoita, joita kansanedustajat esittävät. Tähän mennessä olin kuvitellut, että kansanedustajilla on oikeus saada kuultavaksi ne asiantuntijat, jotka he katsovat asiaan tarvittavan. Toinen kummallinen kohta oli se, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan ja lakivaliokunnan, mutta erityisesti siis perustuslakivaliokunnan huomioita ei otettu tähän lakiin mukaan. Kolmantena se, että tämä tuodaan tänne iltamyöhään, niin että siihen ei ole keretty perehtyä, ja käsitellään täällä kolmen aikaan yöllä. Ja neljäntenä se asia, että se on tuotu kiireellisenä tähän saliin takaisin mietintönä ilman että on asiallista perustetta sitoa se siihen verolakiin, johon se nyt on haluttu sitoa. Elikkä mitään tällaisista oikeata asiallista kiirettä tämän alkoholilain osalta ei ollut.

Alkoholilain tavoite on vähentää kulutusta, ja on kyllä hieman surullista, että hallitus perustelee tämän lain sillä, että tämä lisää kulutusta. Tähän eivät tietenkään myöskään ole vaikuttaneet asiantuntijoiden lausunnot, jotka ovat samaa mieltä, että kulutusta tulee lisä ja sen mukana myöskin haittoja.

Me olemme kaikki varmaan saaneet palautetta siitä, että näihin ei uskota, ja olen yrittänyt omalta osaltani kirjoittaa sitten vastineita ainakin joillekin ihmisille, että en minäkään voisi uskoa, jos minä vain katselen omia lähipiirejäni tai kulmakuntiani, missä kävelen, tai jotain muuta. Mutta kun meillä siis Suomi Pohjoismaana on aloittanut säännöllisen alkoholitutkimuksen 40-luvulta — ei ihan sataa vuotta — ja meillä on tietoa siitä, että niissä kohdin, kun on tehty päätöksiä, että saatavuutta on helpotettu tai hintaa alennettu, niin aina — se ei ole ”musta tuntuu”, vaan aina — kulutus on lisääntynyt ja aina sen mukana haitat ovat lisääntyneet. Voi olla, että nyt yön yli ovat suomalainen kulttuuri ja suomalaiset ihmiset muuttuneet niin paljon, että näin ei tapahdu, mutta lähes satavuotinen historia todentaa tämän.

Sen takia minun mielestäni on hieman ikävää, että aliarvioidaan kaikki se asiantuntijoiden tieto. Ja asiantuntijatkin ovat koonneet sen tiedon eivätkä aavistelleet, vaan niiden päätösten jälkeen, mitä on tehty, on seuraukset voitu todeta. Niin kuin äsken tuossa todettiin, silloin kun alennettiin alkoholin hintaa, niin aavistus siitä, että se voi tuottaa 600 lisäkuolemaa, toteutui. Ja nyt tähän on kirjoitettu, että oletettavasti tulee 150 alkoholisyyistä johtuvaa kuolemaa lisää ja 1 500 sairaanhoitopäivää lisää. Sen lisäksi tarvitaan niitä poliiseja ja lastensuojelutyöntekijöitä. Ja sitä, että siitä huolimatta joidenkin intressi ajaa näiden faktojen ohi, on yhä edelleen vaikea ymmärtää, koska kyllä tähän mennessä palaute, jonka minä olen saanut, on niinpäin, että kaikki ne, jotka haluavat näitä vahvempia tuotteita nauttia, pystyvät ne kyllä löytämään jo tälläkin hetkellä niistä kaupoista, joissa niitä on myytävänä. Ei ole ollut ylivoimaista. Ymmärrän ja tiedän, että tässä laissa on monia hyviä asioita, niin kuin hallintovaliokunnan käsittelyssäkin tuli esille, mutta tämä kohta on aivan käsittämätön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Työllisyysvaikutukset tulevat kyllä toteutumaan mutta eivät elinkeinopuolelle, sillä ravintoloiden puolelta oletettavasti tässä kohtaa työpaikat vähenevät, kun ihmiset siirtyvät käyttämään alkoholia kotiin tai kadulle siitä syystä, että se on sieltä marketista ja kioskilta saatavissa. Sitä vastoin se lisäys tulee poliisien, lastensuojelutyöntekijöiden, sairaanhoitajien ja muiden työntekijöiden puolelle.

Eräs huomio palautteissa oli vielä se, että ei ole huomioitu sitä, että ikäihmiset nauttivat alkoholia yhä enemmän. Valitettavasti se on huomioitu, ja se näkyy myös kotipalvelun työntekijöiden arjessa lähes päivittäin lisääntyvinä onnettomuuksina, tapaturmina kodeissa, lisääntyvänä alkoholin ja lääkkeiden yhteiskäytöstä johtuvana sekavuutena ynnä muuna. Tämä on totta, mistä olen hyvin pahoillani, mutta nyt halutaan sitäkin lisätä. Toivon vain, että se suomalainen alkoholikulttuuri muuttuu, mutta kun se ei ole nyt ensimmäiseen sataan vuoteen kovin paljon muuttunut, niin epäilen, että se ei ihan yön yli kuitenkaan toteudu.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa otamme vielä edustajien Kiuru ja Henriksson puheenvuorot, ja sen jälkeen debattia.

20.03 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Heikkisen tekemää lausumaesitystä, joka on edustajille jaettu pöydille.

20.03 Anna-Maja Henriksson r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Vi riksdagsledamöter är valda för att stifta lagar, inte för att fly ansvar. Vi är också valda för att vi ska ta reda på tillräckligt, så att vi får en lagstiftning som är tydlig och klar. Vi är inte valda för att hindra andra ledamöter från att få all den relevanta information man behöver.

Värderade talman! Jag är mycket bekymrad över läget med lagstiftningsproceduren och nivån just nu här i riksdagen. För det vi har sett den senaste veckan är inte värdigt Finlands riksdag.

Arvoisa puhemies! Olen erittäin huolestunut siitä tilanteesta, missä me nyt olemme lainvalmistelun tason osalta tässä talossa. Me olemme kansanedustajia. Meidät on valittu tänne säättämään lakeja, ei pakenemaan vastuuta. Meidät on valittu tänne sen takia, että me tiedämme, mistä me säädämme, ja että me tiedämme, mikä sen lain tavoite on, kun se on hyväksytty.

Nyt syntymässä tilanne, että kukaan tässä salissa ei pysty sanomaan, jos alkoholilaki menee näin läpi, mitä tulee tapahtumaan tämän etämyynnin osalta, tuleeeko tämä vaikuttamaan siihen, että Alkon monopoliasema horjuu, mitkä tulevat olemaan seuraukset. Minun mielestäni tämä on ala-arvoista toimintaa, että me olemme tällaisessa tilanteessa, jossa kukaan ei voi sanoa, mitä tämän jälkeen tapahtuu.

Värderade talman! Land ska med lag byggas, och då ska också lagstiftningen vara klar. I det här fallet är det så att vi har ett behov av en förnyad alkohollag. Det finns många saker som är bra i den alkohollag som behandlades i fredags: de mindre bryggerierna behöver få rätt att sälja ut, vi behöver avskaffa byråkrati, vi behöver förnya alkohollagen.

Jag är också beredd att acceptera det demokratiskt fattade beslutet gällande procentsatsen på hur starka drycker som får säljas i våra butiker eftersom vi har röstat om det här i riksdagen. Men jag är inte beredd att acceptera att vi med öppna ögon antar en lag där ing-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

en vet hur det kommer att gå med Alkos monopol. Är det så att man vill åt monopolet? Då ska man aktivt också säga det, och då ska vi debattera det. Man ska inte försöka smussla in en nedmontering av Alkos monopolställning köksvägen via otydlig lagstiftning, via medvetet manipulerande. Det är obegripligt för mig att vi hamnat i den här situationen.

Arvoisa puhemies! On erittäin surullista, että on tullut ilmi, että sosiaali- ja terveystalokunnassa ei ole haluttu kuunnella asiantuntijoita, [Peter Östman: Juuri näin!] että siellä on estetty kansanedustajia saamasta tietoa asiantuntijoilta hyvin keskeisestä asiasta elikkä etämyynnistä. Se on keskeinen asia sen takia, että oikeustila on auki, kukaan ei tiedä, mitä tulee tapahtumaan, ja kukaan ei myöskään tiedä, millä tavalla tämä tulee vaikuttamaan Alkon monopoliasemaan. Sen takia on vastuutonta, että meiltä edellytetään, että me nyt hyväksyisimme tämän lain näin, ihan niin kuin sokkona lähtisimme tästä ulos, ja sanotaan, että katsotaan sitten, mitä korkein oikeus päättää. Korkein oikeus ei ole se lainsäädäntötoimielin. Me, eduskunta, olemme se lainsäädäntötoimielin. Meillä on se vastuu.

Nyt haluaisin tietää, kun tässä on nyt myös kokoomuksen edustajia paikalla, onko niin, että on kokoomuksen suunnalta esitetty sellaisia ajatuksia, että tulevaisuudessa olisi teille mahdollista luopua Alkon monopoliasemasta. Vai miten se on tulkittavissa, kun pääministeripuolue tässä vaiheessa tuo lausuman, joka tavallaan tehdään sen takia, että pääministeripuolue itse haluaa varmistua siitä, että tulee pykälä vielä vuodenvaihteen jälkeen, [Timo Heinonen: No juuri sitä kannatimme!] joka takaa Alkon aseman? Me haluamme tietää, koko kansan on saatava tietää, mikä on kokoomuksen tarkoitus ja tavoite tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Viime viikon torstaina, silloin yöllä, perjantain välisenä yönä, ministeri Saarikko, kun oli kyse etämyynnistä, yritti sitten selittää, miksi tämä on jätetty auki, ja hän sanoi näin: "Miksi asia ei ole vielä täällä pykälässä? Siksi, että emme halunneet tuoda sitä epäselvää tilannetta kiireellä tänne, ja siksi, että hallituksella ei ollut juuri nyt riittävää poliittista yksimielisyyttä asiassa." Elikkä mistä ei ollut riittävää yksimielisyyttä? Me haluamme tietää sen. Mistä se yksimielisyys puuttuu? Voisitteko sen kertoa meille? Se olisi hyvä saada tietää. Elikkä jotain tässä on mätää. Tässä prosessissa on paljonkin sellaista, mistä olisin toivonut, että minun ei olisi koskaan tarvinnut nähdä tässä talossa. Ja toivon, että nyt ryhdistäydytään ja tehdään lakeja niin, että me voimme katsoa myös meidän äänestäjämme silmiin, kun menemme tästä ulos.

Arvoisa puhemies! Minä myös kannatan edustaja Kiljusen epäluottamuslausetta.

Jag understöder ledamot Kiljunens misstroendekläm. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa otamme debatin, ja sen aloittaa edustaja Heinonen.

20.10 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuossa hetki sitten edustaja Niikko käytti kyllä aika erikoisen puheenvuoron, jossa hän syytti suurin piirtein koko eduskuntaa juovuksissaan työn tekemisestä. Se on aika kova syytös. Olisitte puhunut vain omasta kunnostanne ja antanut muiden puhua omasta kunnostaan. Itse en ole tilkan tilkkaa nauttinut, kun tätä tärkeää kansan antamaa tehtävää olen hoitanut. Kertokaa nimet sitten, jos teillä on tieto, että jotkut humalassa töitään tekevät.

Äänestin tuossa äänestyksessä omantunnon mukaan, mikä täällä on myös kyseenalaistettu. Minulla oli mahdollisuus kertoa, haluanko äänestää 5,5:n vai 4,7:n puolesta, ja itse päädyin siihen, että tämä Juha Sipilän hallituksen keskustalaisten ministereiden tekemä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

esitys on hyvä ja kannatettava kokonaisuus, jota itse kannatin. [Välihuutoja] Se on esimerkiksi maaseudulle ihan tervetullut asia. Se lisää ohranviljelyä, toisaalta maaseutukyläkaupat vahvistavat asemaansa ja seuraa paljon muuta hyvää muun muassa ravintoloille.

20.11 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käydään, edustaja Heinonen, tämä keskustelu nyt tässä loppuun saman tien. [Ben Zyskiewicz: Ehkä kuppilan puolella!] En ole sanonut yhtään henkilöä nimeltä enkä tule sanomaan, ketkä täällä päissään toimivat, mutta otetaan nyt tämä yleinen asia esille. [Timo Heinonen: Yleinen syytös!] Ensinnäkin täällä on väitetty, että täällä ei torstaina äänestetty, kun kaikki eivät enää muista edes sitä. Torstaina äänestettiin kello 20.38 pöydällepanosta. Torstai-iltana oli eduskunnan pikkujoulut kaikilla ryhmillä ymmärtääkseni — tai ei kaikilla ryhmillä, ainakaan demareilla ei ollut, [Sari Tanus: Ei ollut meillä!] mutta kokoomuksella, perussuomalaisilla ja keillä muilla oli, sinisillä — ja täällä oli äänestämässä 129 henkilöä, 70 oli poissa. Voin heti, Heinonen, sinulle näyttää kymmenen nimeä tästä vähintään, jotka olivat aika tuitterissa täällä, eli on turha minulle tulla puhumaan, että täällä minä puhun pötyä. Me tiedämme itse kukin sen, että pelkästään ne uutiset, mitä lehdessä oli perussuomalaisista henkilöistä, jotka olivat täällä päissään, eivät olleet koko uutinen. Kyllä siellä jäivät muiten puolueitten edustajat mainitsematta ihan tyystin. [Puhemies koputtaa] Tämä ei ole eduksi eduskunnalle, että täällä tarjotaan ilmaista alkoholia silloin, kun täällä tehdään töitä ja puhutaan alkoholilaista. [Puhemies koputtaa] Tästä ollaan varmaan samaa mieltä. [Vasemmalta: Kiitos! — Aivan!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt keskitytään keskustelemaan alkoholilaista.

20.13 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä aikaisemmin illalla joku edustaja, oliko se nyt perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja, sanoi suoraan kahteen otteeseen, että hän ei usko asiantuntijoita — hän ei usko asiantuntijoita. Arvoisat kollegat, tämä ei ole mikään uskonasia. Jos näin olisi, että me emme uskoisi asiantuntijoita, miksi me ylipäättään käytämme asiantuntijoita valiokuntakuulemisissa? Miksi me käytämme niitä, ja minkä takia hallituspuolueet eivät halunneet kuulla lisää asiantuntijoita loppuvaiheessa? Onko siinä syynä se, että he eivät halunneet kuulla totuutta? Viime viikon äänestyksen jälkeen on nimittäin ruvettu kiistämään myös kansainvälisesti merkittävän tutkimuslaitoksen tieteellinen pätevyys ja asiantuntemus alkoholin kansanterveydellisistä vaikutuksista. Se on kuultu tänä iltana. Ihmettelen suuresti tätä uutta kulttuuria, mitä ollaan nyt tuomassa tähän.

20.14 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itseäni tässä käsitellyssä jäi kyllä harmittamaan tämä asiantuntijoiden arvostus tai lähinnä asiantuntijoiden arvostuksen puute, mutta myös eduskunnan arvostuksen puute. Asia tuotiin sellaisella kii-reellä, ja laajasti kun keskusteltiin, niin huomattiin myös sisällä olevat valuviat, jotka siten lähinnä liittyivät tähän etämyyntikysymykseen. Lakiehdotuksessa sinänsä on useita kohtia, joista voi olla samaa mieltä, ja asioita, joita mielellään on ollut matkan varrella edistämässä. Hyvä, että niitä nyt lakiin saatiin, mutta itse lakiesitys kokonaisuutena ei olisi asiantuntijoiden asianmukaisen kuulemisen jälkeen varmasti mennyt eduskunnassa läpi. En jaksakaan siihen uskoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Kun tässä kuulin kokoomuksen edustajalta maininnan siitä, että kokoomuksessa oli niin sanotut vapaat kädet, ne kädet eivät olleet kuitenkaan kovin nopeita, koska kaksi teidän edustajaanne ei ehtinyt äänestämään.

20.15 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä keskustelua seuraa, ei voi välttyä siltä ajatukselta, että eihän tämä lain käsittely nyt ihan putkeen ole mennyt. Välillä tuntuu, että tätä lakia on ollut säätämässä Panimoliitto tai joku vastaava. Tällä kohdistan sanani erityisesti Panimoliiton jopa epäasialliseen tapaan lähestyä meitä kansanedustajia, johon itse myös annoin palautetta ja puolustin kristillisdemokraatteja, vaikka itse en teidän aloitettanne tästä alkoholin prosenttimäärästä tuekaan. Mutta kannatan aina asiallista keskustelua ja asiallista puheenvuoroa.

Näen, että nyt yritämme korjata ongelmaa, jota ei ole. Ainakaan oman poliittisen urani aikana yksikään suomalainen ei ole tullut avautumaan siitä, etteikö alkoholia saisi tai että siinä olisi ongelmia. [Susanna Huovinen: Aivan, juuri näin!] Nyt tätä korjataan tavalla, joka taatusti kyllä tuo työpaikkoja lisää, mutta jonka lasku uhkaa olla miljardeja lisää [Puhemies koputtaa] ja pelkään, että enemmän kuin tulevat työpaikat.

20.16 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On oltava samaa mieltä niiden kanssa, jotka ovat sitä mieltä, että on äärimmäisen huonoa lainsäädäntöä, että tämä etämyyntikysymys jätettiin avoimeksi. [Susanna Huovinen: Aivan, kyllä!] Itse olen kuitenkin juristina sitä mieltä, että yksikään tuomioistuim ei tule tuomitsemaan kehtään rangaistukseen etämyynnistä, kun tätä etämyyntiä ei ole selvästi laissa kriminalisoitu. Perustuslaki kuitenkin tuntee sen oikeusvaltioperiaatteen kuuluvan periaatteen, että kehtään ei voida tuomita rangaistukseen rikoksesta, ellei sitä ole laissa rikokseksi säädetty — löytyy meidän perustuslakimme 8 §:stä.

Sitten minulla on kysymys sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenille. Kun hallitus esitti, että on kiellettyä väärillä papereilla viinakaupasta tai ravintolasta ostaa itselleen viinaa, niin sosiaali- ja terveysvaliokunta päätti, että se ei ole kiellettyä. Minkä takia?

20.17 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin mielelläni kuullut, mikä on nyt kokoomuksen vastaus siihen — tässä on nimittäin jonkintyyppinen koira haudattuna — onko heillä tavoitteena murtaa Alkon monopoli. Onko se se tavoite, joka on tässä päällimmäisenä? Miksi tästä ei voida säätää? Edustaja Zyskowitz, tiedätte yhtä hyvin kuin minä, että se, mitä ei ole laissa, ei ole laissa, [Susanna Huovinen: Aivan!] ja silloin tilanne on se, että oikeustila on auki. Silloin tilanne on myös se, että etämyynti ei ehkä olekaan [Puhemies koputtaa] kiellettyä, siitä ei voi rangaista, elikkä se on sitten sallittua, vaikka perusteluissa lukee, että se on kiellettyä. Ja tällä tiellä — jos lukee sen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön, niin saa myös sen kuvan — jos näin on, se tulee vaikuttamaan Alkon monopoliasemaan.

20.18 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kannan erityistä huolta kahdesta asiasta. Ensimmäinen asia on tämän asian käsittely ja se, miten suhtaudutaan ensinnäkin asiantuntijoihin. Tuntuu, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa oli jo alun perin päätetty, miten tämä lakiesitys viedään läpi. Asiantuntijoita kuultiin kymmennittäin, he olivat meillä kuultavina, mutta heidän mielipiteillään ja asiantuntemuksellaan ei ollut mitään merkitystä. Se oli kuin näytelmä, farssi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Toinen asia, josta kannan erittäin suurta huolta, joka liittyy tähän käsittelyyn, on, miten me suhtaudumme perustuslakivaliokuntaan tällä hetkellä. Perustuslakivaliokunta on erityisvaliokunta monessa mielessä, jolloinka valiokuntien pitäisi erityisesti pystyä vastaamaan perustuslakivaliokunnassa oleviin huomioihin. Nyt niihin ei ole otettu minkäänlaista kantaa.

Sitten kolmantena asiana liittyen tähän sisältöön, tämän alkoholilain sisältöpuoleen: Me emme ole ottaneet selkeätä kantaa nimenomaan sen asiantuntijakuulemisen puutteen takia. Meille ovat kaikki [Puhemies koputtaa] tähän asiaan sisältöön liittyvät asiat epäselviä.

20.19 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunnan jäsenenä tartun nyt tähän perustuslakivaliokuntakysymykseen. Tämä on iso huoli, jos kerta toisensa jälkeen eduskunta jättää perustuslakivaliokunnan lausunnon huomiotta jostakin asiasta. Se on tapahtunut tämän kahden ja puolen vuoden aikana, mitä minä olen ollut edustajana, jo useita kertoja, ja on todella relevantti kysymys, mikä on perustuslakivaliokunnan arvo.

20.20 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti siitä alkoholiprosentin noston perustelusta, että siitä maaseutu hyöttyy, että maaseudun elinvoiman tukeminen on siinä taka-ajatuksena muun muassa. On aika surullista ja lyhytnäköistä ja kapea-alaista ajatella, että näin on, koska iso syy maaseudun autioitumiseen ovat ne poikamiesisännät, joilla alkoholismi näyttelee aivan liian isoa roolia elämässä. Siinä on kumppani jäänyt hankkimatta, elämänhallinta menee. Se kyllä autioittaa maaseutua enemmän kuin viinan saanti siellä.

Sitten toinen asia tästä ohran viljelystä. Taitavat olla kyllä ne puolalaiset viljelijät, jotka tulevat siitä hyötymään. Moni todellinen pienpanimo on todennut, että kun tämä muutos tulee, niin kyllä ulkomaiset yritykset ovat ne, joilla on valmiina tuotteet ja valtavat myyntihyllyt. Näin valitettavasti epäilen.

Ja sitten vielä, edustaja Järvinen: missä olitte perjantaina, kun tästä äänestettiin?

20.21 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan juuri tuo poissaoloni perjantaina on se syy, mikä sai tänään tulemaan paikalle. Minä olin täällä paikalla silloin, kun äänestyksen piti olla, mutta valitettavasti olin sopinut jo useita viikkoja aikaisemmin meneväni tilaisuuteen, jota oli mainostettu lehdessä, ja minun oli pakko poistua täältä, kun yllättäen hallitus halusikin 20 minuutin mietintätauon, kun piti äänestää. Minä olin valmistautunut äänestämään, mutta en saanut siihen mahdollisuutta. Miksi hallitus toimi näin? Toivon vastausta, edustaja Heikkinen.

20.22 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon valiokuntien asiantuntijoista, ja heidän tekevät ennusteita siitä, kuinka monta voi kuolla, jos nelosolut tulee kaappoihin. Sitten kun ajatellaan kumminkin — täällä on puhuttu tänään, että alkoholiprosenttimäärä nousee 17 prosenttia — että hintaero kolmos- ja nelosoluella tulee olemaan aika paljon, 50 senttiä, elikkä voi olla noin 50 prosentin ero, niin kyllä ne ongelmakäyttäjät juovat edelleen sitä, missä on se hinta—promille-suhde parempi heidän kannaltansa. Mutta jos se keppana on paljon, paljon halvempaa kuin se nelosolut, niin silloinhan ne ongelmakäyttäjät juovat sitä keppanaa edelleen. Mutta kyllä minä uskon, että ne ongelmakäyttäjät juovat niitä ihan vahvoja. Katsotaan vaikka meiltä Lahdesta esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

merkki: kyllä nämä ongelmakäyttäjät, ketkä ovat tällaisia laitapuolen kulkijoita, ovat siellä kauppojen reunalla, missä on se Alko — sieltä he hakevat sen, mistä saa parhaiten pään halvimmalla sekaisin. Minä en usko millään, että tämä nelosolut, mihin tulee 0,8 prosenttiyksikön korotus, [Puhemies koputtaa] tuo nyt hirveästi lisää ongelmia.

20.23 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän on juuri tämän lain yksi eniten väärin ymmärretty kohta. Terveysvaikutukset eivät kohdistu vain paljon alkoholia käyttäville vaan jo kohtuukäyttäjille. Tämä on se suurin mielikuvavääristymä, mitä on yritetty ajaa läpi tässä koko ajan. Ja jos te niitä asiantuntija-arvioita luette — toivon, että, kansanedustajat, olette lukeneet, me monta kuukautta kuulimme asiantuntijoita — niin voitte saada sieltä selvyuden, että näillä mielikuvilla, joita meille on syötetty, ei ole mitään tekemistä tosiasioiden ja faktan kanssa.

Sitten pitää sanoa, että edustaja Heinonen sanoi, että hänellä oli itsellään vapaus äänestää omantuntonsa mukaan. Edustaja Heinonen, te olette hyvin erityisasemassa omassa ryhmässänne, onneksi olkoon siitä, sillä viime viikolla sanottiin täällä usean kokoomuskansanedustajan suulla, että ei ole vapaita käsiä tässä asiassa. [Välihuutoja] Myöskin oli niin, että ainoastaan edustaja Salolainen äänesti ikään kuin omantuntonsa mukaisesti, [Timo Heinonen: Ja on edelleen kokoomuksessa!] kaksi vahvasti vastaan ollutta oli poissa äänestyksestä.

20.24 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mika Kari tässä aikaisemmin sanoi, että kokoomuksessa oli kaksi edustajaa, jotka eivät ehtineet äänestämään. Toisesta en tiedä, mutta itsestäni tiedän: olin salissa enkä äänestänyt. Pidättyädyin siis äänestämästä. [Vasemmalta: Näinkin voi tehdä!] Sekin on tietysti kannanotto, ja sen kannanoton tein. [Heli Järvinen: Miten tullette äänestämään huomenna?] — No, se näkyy sitten huomenna, mutta meillä on tietyt marssijärjestykset, ja minä etenen sillä tavalla kuin näissä asioissa olen tottunut: että kun jotain sovitaan, sopimuksesta pidetään kiinni. Pacta sunt servanda, sanoivat roomalaiset 2000 vuotta sitten. Jos joitain muutoksia tapahtuu, en anna sen vaikuttaa itseeni, vaan minä pidän kiinni siitä, mitä minä olen luvannut.

20.25 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävää kehitystä, kestävää hyvinvointia, politiikan johdonmukaisuutta, lasten hyvinvoinnista huolehtimista, päätökset tutkimustietoon perustuen. Kuinka monta kertaa olemme kuulleet tällaisia puheita tässä salissa? Missä ovat ne puheet, missä ovat ne teot silloin, kun pitäisi toteuttaa tätä?

Todellakin tässä talossa on tapahtunut sellaisia asioita, etten ikinä, aivan niin kuin edustaja Henrikssonkin sanoi, minäkään olisi halunnut nähdä enkä tietää, mitä Suomen eduskuntatalossa tapahtuu lainsäädäntötilanteessa. [Mika Niikon välihuuto] Valiokunnassa emme saa pyytää — tai saamme pyytää, mutta meille ei anneta edes kirjallisena — asiantuntijoiden lisälausuntoja, vaikka ne olisivat tulleet seuraavaan päivään, ja mietintö tuodaan tänne niin, ettei siihen voi tutustua. Ja entäs mitä tapahtuu kansanedustajille, joidenka pitäisi pystyä toimimaan ja äänestämään tutkimustietoon perustuen, niille kansanedustajille, jotka haluaisivat tutkimustietoon perustuen äänestää toisin kuin ryhmä painaa? Se on edesvastuutonta, ennenkuulumatonta. Kansanedustajat ovat vastuussa äänestäjilleen, [Puhemies koputtaa] eivät ryhmiensä puheenjohtajille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

20.26 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu muun muassa siitä, että alkoholistit kyllä saavat sen alkoholinsa ja keskioluttakin voi juoda enemmän. Onhan se näin, mutta kyse on myöskin siitä kehityskulusta, jolla joistakin ihmisistä sitten tulee alkoholisteja. [Susanna Huovinen: Yhä useammasta!] Kysymys on myös siitä, kuinka monesta tulee alkoholisteja tai eriasteisia alkoholin kohtuukäyttäjiä. Keskioluesta voi tietysti juoda itsensä känniin, kun juo tarpeeksi paljon, mutta se prosenttirajan korotus, minkä eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä, tarkoittaa, että viidestä pullosta ruokakaupassa myytävää olutta saa jatkossa yhtä paljon alkoholia kuin kuudesta pullosta keskiolutta nyt, ja siinä on ero. [Susanna Huovinen: Siinä on vissi ero!]

20.27 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy aluksi todeta, että harvoin todella alkoholin kanssa menee kolmeen asti aamuyöllä vain puhuessa siitä. [Naurua] Tämä oikeastaan ehkä kertoo, että kyllä silloin jo viime torstain ja perjantain välisenä yönä tästä hyvin monituntinen ja polveileva keskustelu käytiin, ja kaikki puheenvuorot olivat kyllä paikallaan.

Tässä itseänikin alkoi nyt hämmentää kyllä jälleen tämä omatuntokeskustelu, kun viime torstaina täällä hyvin kovaan ääneen muun muassa kokoomuksen ryhmäjohtaja Jokinen oli sitä mieltä, että ei tässä nyt mitään vapaita käsiä kenelläkään ole, ja sieltä kokoomusaitiossa silloin nyökyteltiin, ja nyt sitten edustaja Heinonen täällä sanoo, että kyllä kaikilla oli vapaus äänestää ihan, miten halusi. Ja sitten kun vielä edustaja Kiuru tuossa hyvin avasi, että kaikilla oli kyllä vapaus äänestää mutta silti jotkut näköjään joutuivat pidättäytymään äänestämästä, niin kyllä tämä vähän haiskahtaa siltä, että tässä on nyt kyllä pidetty aika lailla tiukkana se, miten siellä ryhmä toimii.

Kaiken kaikkiaan nyt vain odottelimme, että alkaa tulemaan [Puhemies koputtaa] hallitukselta niitä esityksiä, joilla näitä resursseja sitten paikkaillaan esimerkiksi poliisin osalta.

20.29 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tänään sanottu, että ei uskota asiantuntijoiden sanomisiin ja lausuntoihin näistä lisääntyvistä sairauksista ja kuolemista, varsinkin tästä kulutuksesta johtuvista. Sopii kysyä: keitä sitten tässä pitäisi kuulla ja mihin päätöksenteon pitäisi perustua? Maan johto on itsekin linjannut, että Suomea tulee johtaa tiedolla ja päätöksenteon tulee tiedon lisäksi perustua avoimuuteen, mutta tässä tilanteessa ja tässä asiassa ei tiedolla, avoimuudella eikä asiantuntemuksella näytä olevan mitään sijaa.

20.29 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä kyseltiin hallituksen johdonmukaisuuden perään. Kyllähän hallitus on ollut äärimmäisen johdonmukainen nimenomaan tässä normienpurkamisessa. Tässä salissa varmasti kaikki yhtyvät siihen, että normeja on myöskin tämän alkoholilain yhteydessä purettu. Ainoa kysymys, mikä tuntuu herättävän täällä nyt sitä ristiriitaa, on tämä prosenttirajan nosto, äärimallillinen nosto. Toisaalta kun meillä on tilanne, jossa me tulemme seuraavassa kohdassa sitten nostamaan alkoholiveroa 100 miljoonaa, niin se tulisi olemaan ensimmäinen kerta Suomen historiassa, kun alkoholiveron noston jälkeen kokonaiskulutus nousisi, joten jäämme kyllä mielenkiinnolla katsomaan, miten siitä käy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa myönnän vielä seuraavat debattipuheenvuorot: Huovinen, Henriksson, Heinonen ja Östman, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

20.30 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä edellisessä puheenvuorossa viitattiin siihen, että hallitus on ollut johdonmukainen tässä esityksessä koskien norminpurkua. Voi olla, että norminpurussa on tässä esityksessä edistytty, aivan kuten olisi edistytty myös viime kaudella esillä olleissa esityksissä, joista monet ovat onneksi päätyneetkin tähän esitykseen.

Mutta se syy, minkä vuoksi alkoholilakia täällä ollaan säätämässä, koskee nimenomaan alkoholihaittojen vähentämistä — se lukee tässä lakiesityksessä aivan ensimmäisenä rivinä — ja sitä taustaa vastenhan tätä asiaa pitää peilata. Kun näin katsotaan ja kun kuunnellaan asiantuntijoiden laajaa joukkoa, jota täällä on kyllä juoksutettu valiokunnassa kuultavana, niin heidän mielipiteilleen ei ole annettu arvoa. Ja tähän me olemme halunneet tässä keskustelussa kiinnittää huomiota ja toivoneet vastauksia, miksi tämä piti yön pimeinä tunteina täällä ylipäätään keskustella — niin kuin taas tänäänkin olemme iltamyöhässä — [Puhemies koputtaa] ja sitten tulipalokiireellä viedä tätä asiaa eteenpäin.

20.31 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! RKP:lle avoimuus, demokratia ja laillisuusperiaate ovat tärkeitä periaatteita. Me elämme oikeusvaltiossa, ja silloin on tärkeätä, että kun säädetään lakeja, niin tiedetään, minkälaisia seurauksia niillä tulee olemaan.

Edelleen tähän kysymykseen Alkon monopoliasemasta en ole saanut vastausta. [Susanna Huovinen: Siihenhän ei tule vastausta!] Tilanne on edelleen auki. On ilmiselvää, että halutaan keskustella vain tästä prosenttirajasta myös hallituksen puolelta, koska se on niin konkreettinen ja koska se on niin helppo keskusteluaihe. Mutta tämä etämyynti on paljon vaikeampi keskustelun aihe, koska siihen liittyy myös tämä Alkon monopoliaseman tulevaisuus, ja siitä ei haluta keskustella. [SDP:n ryhmästä: Juuri näin, aivan!] Juuri tämän takia tässä on joku koira haudattu tai kissa tai mikä, mutta jotain mätää tässä on [Eduskunnasta: Mäyräkoira!] — voi olla mäyräkoirakin haudattu [Naurua] — ja jos on näin, niin sekin pitää nostaa nyt pöydälle. [Puhemies koputtaa] Haluan, että kokoomus nyt vastaa tähän: mikä on teidän näkemyksenne Alkon monopoliasemasta?

20.33 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei kokoomus ole Alkon monopolia varmasti purkamassa, ei siitä ole ollut tässä kysymys. Me olemme eurooppalaisemman alkoholipolitiikan kannalla olleet, ja on meillä puolueen linjauksissa se, että me olemme olleet valmiita korottamaan alkoholirajaa kaupassa, ja olemme sen mukaan toimineet. Minulla on ainakin itselläni ollut koko ajan se tieto, että oli mahdollisuus kertoa, jos ei ole valmis tukemaan tätä prosenttirajaa pääministeri Juha Sipilän hallituksen esityksen mukaisesti. Tällainen tieto minulla oli, ja itse sen mukaisesti toimin. Minulle ei ollut vaikea toimia tämän esityksen kannalta, sillä pidin tätä varsin tasapainoisena kokonaisuutena.

Mutta olisin halunnut tietää, niin kuin edustajakollega Zyskowicz kysyi, mikä ihmehen asiantuntija oli poistamisen kannalla, kun hallitus esitti, että väärän henkilön papereita ei pitäisi saada käyttää hämätäkseen ostaessaan ravintolassa tai kaupassa. [Puhemies koput-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

taa] Miksi sosiaali- ja terveysvaliokunta poisti tämän tärkeän kirjauksen tästä esityksestä? Sitä olisin myös mielelläni itse kannattanut.

20.34 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Täällä on edelleen niitä, jotka puolustavat tätä prosenttirajan korotusta, jotka eivät usko asiantuntijoita. Alkoholista yhteiskunnalle aiheutuvat suorat kustannukset ovat nyt jo noin 1,1 miljardia euroa vuodessa, ja näissä laskelmissa ei ole huomioitu alkoholin aiheuttamia välillisiä kustannuksia, kuten työstä poissaoloa tai tuottavuuden laskua krapulapäivinä.

Arvoisat edustajat, uskotteko te tilastotietoja? Uskotteko te näitä tilastotietoja, jotka löytyvät myöskin THL:n kotisivuilta, kun te ette usko näihin THL:n skenaarioihin? Yksi THL:n skenaario on, että alkoholin kulutus lisääntyisi 6 prosenttia tämän päätöksen myötä, ja 6 prosentin lisäys alkoholikuolleisuudessa merkitsisi 145 alkoholiperäistä kuolemaa lisää vuosittain. Arvoisat edustajat, ettekö te usko THL:n asiantuntijoita vieläkään?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä oli sen verran kohdennettuja kysymyksiä, että annan vielä kaksi vastauspuheenvuoroa edustajille Kiljunen ja Wallinheimo, ja sen jälkeen puhujalistaan.

20.35 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En vastaa hallituspuolueiden esityksestä. Te voitte kysyä heiltä itseltään. Se on hallituksen esitys. Mutta vastaan edustaja Wallinheimon huoleen siitä, kun hän ihmetteli sitä, miten yksistään alkoholiprosentti voi nostaa alkoholin käyttöä. Kyse ei ole pelkästään alkoholiprosentin nostosta... [Välihuutoja] — Voisinko minä sanoa nytten, olisitteko hiljaa. [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoro on edustaja Kiljusella.

Aivan, juuri näin. — Elikkä kyse ei ole vain alkoholiprosentista, vaan kyse on myös siitä, että alkoholin saatavuutta laajennetaan, nimenomaan väkevän alkoholin saatavuutta laajennetaan nykyisestä 350 myymälästä yli 5 000:een päivittäistavarakauppaan ja yli 8 000:een potentiaalisen anniskeluluvan haltijalle. Tämän lisäksi vielä valmistustapa muuttuu, minkä seurauksena tulevat limuviinat, on jatkossa mahdollisuus saada viskikolaa tai kossukolaa, joittenka tavoitteena on nimenomaan hävittää alkoholin maku ja opettaa nuoria käyttämään alkoholia. Tässä kohderyhmänä ovat selkeästi naiset, [Puhemies koputtaa] nuoret ja ikääntyvät ihmiset, ja tämän seurauksena alkoholin käyttö tulee lisääntymään.

20.36 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Kiljuselle pitää huomauttaa, että nämä eivät ole väkeviä alkoholeja, nyt puhutaan miedoista alkoholeista. Kyllä, väkevien alkoholien korotus on huomattava myös Alkossa, he saavat 90 000 lisätuntia myyntiaikaa. Kukaan ei tunnu kritisoida sitä. Silloin myydään aidosti viinaa ja viinaa myydään enemmän.

Toisekseen edustaja Östmanille: THL ei tosiasiaassa ole arvioinut kulutuksen siirtymiä eri myyntikanavien välillä — Alko, päivittäistavarakauppa, matkustajatuonti jne. — ei ainakaan ole tiedusteltaessa pystynyt esittämään kvantifioituja arvioita jakelukanavien niin sanotuista ristijoustoista. THL:stä saadusta viestistä seuraava ote, nyt tulee sitaatti: "Siihen, ettemme ole lähteneet arvioidaan siirtymiä, on useita syitä. Ensinnäkin kaikki tutki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

muskirjallisuus, välittävien mekanismien hinta, fyysinen saatavuus ynnä muut, on nettovaikutuksesta eikä koske myyntikanavien välisiä siirtymiä. Taloustutkimuksen arvio päättyi ristijoustot huomioon ottaen selvästi pienempään kokonaiskulutuksen kasvuun [Puhemies koputtaa] kuin THL:n nettoarvio on arvioinut."

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt palaamme puhujalistaan. Huomautan, että tätä asiaa on jo käsitelty 8 tuntia.

20.38 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Kaupassa myytävän alkoholin promillerajan nostoa on nyt vatuloitu jo pitkään, ja nyt kun alkoholilainsäädännön uudistus on saatu tänne saliin, niin "kieltolakiliitto" on nyt sitten esittämässä uudistuksen hylkäystä. Minä en halua jatkaa mietoa kieltolakia ja kannatan promillerajojen nostoa. Samalla kannatan myös edustaja Juvosen tekemiä lausumaehdotuksia, joita hän esitti erinomaisessa puheenvuorossaan.

On hyvä, että saataisiin nyt kauppaan erikoisoluuta lisää. Erikoisolueta ovat viime vuosina lisääntyneet paljon siellä hyllyillä — näette, niitä on metritolkulla — ja nyt saadaan niitä lisää. Monet oluet vaativat käymisen, niin että ne ovat jotain 5-prosenttisia, ja näin kohtuukäyttäjillä, jotka haluavat nauttia niistä, on enemmän vaihtoehtoja nyt niitä maistella. Tämä samalla saa myös kaupat samalle viivalle, tasa-arvoisiksi. Ennen ovat kannattaneet paremmin ne, joiden kulmassa on Alko. Moni on valinnut kaupassakäyntireissun sen mukaan, minkä kaupan vieressä on Alko, että käydään samalla keikalla, kun ostetaan ruuat, se viinikin sieltä. Nyt saa edes pikkasen sinne päin mentyä, että ne A-oluet, erikoisoluetakin ovat siellä kaupassa. [Susanna Huovinen: Ei sinne mitään erikoisoluuta tule!] Minä en itse juo nelosoluuta, minä tykkään enemmän kolmosoluen mausta tai viinistä, mutta silti minä haluan, että ne, jotka tykkäävät siitä nelosoluen mausta, saavat sitä tulevaisuudessa juotua helpommin, ettei tarvitse aina kiertää sen Alkon kautta, ajaa pitkiäkin matkoja.

Edustaja Tanus teki hyvän lausumaehdotuksen tästä, että näitä alkoholittomia vaihtoehtoja olisi myynnissä anniskelupaikoissa. Itse juon niitäkin useasti, ja toivon, että niitä saataisiin lisää ja enemmänkin. Toivoisin, että niitten makukin paranisi vielä, ettei se valkoviini ole pelkästään omenamehua laitettu hienompaan pulloon.

Sitten vielä kun tässä puhutaan nyt näistä hirveistä haitoista, niin enemmän olisin huolissani nuorten huumeiden käytöstä, kuinka helposti niitä saa nykyään ostettua — puhutaan, että saa helpommin kuin alkoholia — ja kuinka saat niitä netistäkin ostettua tuosta noin vaan tilattua. Ja nyt sitten [Puhemies koputtaa] nettipoliisit katsovat vihapuhetta, vaikka niitten pitäisi näitä huumeiden myyjiä etsiä sieltä verkosta.

20.40 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Alkoholi jakaa mielipiteitä selvästi täällä eduskunnassa ja vielä enemmän se jakaa itse asiassa niissä kansalaispalautteissa, joita varmasti itse kukin meistä on saanut niin säätelyn tai vapautetun järjestelmän puolesta kuin sitä vastaan. Kaupassa myytävän alkoholin prosenteista ja hallituksen esityksestä alkoholilailaksi tai sen uudistamiseksi voi olla perustellusti kumpaa mieltä tahansa.

Toiset meistä painottavat kansanterveyttä ja alkoholista aiheutuvien inhimillisten haittojen hillintää sekä sote-kustannusten ja muun muassa poliisi- ja lastensuojelukustannusten kasvua. Siksi tämä joukko haluaa painottaa kulutuksen vähentämistä, ja siihen on perinteisesti vaikuttanut eniten kaksi asiaa: hinta ja saatavuus. Tässä laissa saatavuus lisääntyy huomattavasti. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ja hinta laskee!] — Hinta laskee, no

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

sitten toisaalta ehkä verouudistus tasapainottaa sitä hintaa mutta ei niin paljon kuin tämän kokonaisuuden kautta. — Mutta sitten jos ajattelemme alkoholilain tarkoitusta, niin hallituksen omassa esityksessä alkoholilain kokonaisuudistukseksi sanotaan, että sen keskeinen periaate on alkoholista aiheutuvien haittojen vähentäminen. Kun on kuullut asiantuntijoita ja lukenut niitä lausuntoja ja valiokunnan mietintöä, niin tässä asiassa on selkeä riski tiriä lain tavoitteen ja siinä olevien toimenpiteiden välillä.

Toiset taas korostavat aivan perustellusti ja oikeutetusti yksilönvapautta, vapautta valita itselleen myös vahingollisia asioita. Toinen painopiste voi olla kauppa- tai elinkeinopoliitiikka, ja liberaalimmasta alkoholipoliitiikasta hyöttyä osa elinkeinotoimijoita, eivät kaikki.

Molempiin linjauksiin edustajilla on täysi oikeus, ja sitä kutsutaan demokratiaksi. Mutta rehellistä kuitenkin olisi ottaa päätösten kustannukset huomioon. Sekä sisäministeri täällä eduskuntasalissa että lain esitellyt sosiaali- ja terveysministeri ovat selvästi sanoneet, että jos tämä lakiuudistus toteutuu, niin tarvitaan lisää rahaa poliisille, terveydenhuoltoon, lastensuojeluun ja moneen muuhun asiaan. Mutta tämä kustannusvaikutus on tässä keskustelussa liberaalin keskustelun yhteydessä unohdettu, ja toivon, että ensi vuonna, kun saamme ensimmäisen lisätalousarvion, jos tämä nyt sitten tulee hyväksytyksi huomenna äänestyksessä, me saamme myös sellaisen lisätalousarvion, joka näitä aukkoja täyttää, mitä tästä syntyy sekä sote-puolelle että järjestyspuolelle.

Demokratian irvistelyä taas on se, että eduskunta on joutunut käsittelemään tämän lain sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön pohjalta siten, että itse asiassa, kun tuo ensimmäinen käsittely alkoi, edes teoriassa ei pystynyt lukemaan valiokunnan mietintöä. Tähän keskusteluun mennessä se on sentään ollut mahdollista lukea ja kysyä ja tarkistaakin muutamia asioita sen pohjalta. Tämä on aika käsittämätöntä silloin, kun meillä ei ole kyse budjettilaista, joka olisi pakko viedä tietyssä aikataulussa läpi. Minusta se on huonoa demokratiaa. [Susanna Huovinen: Juuri näin!]

Toinen asia, joka tekee tämän oikeastaan irvokkaaksi demokratian näkökulmasta, on se, mitä keskustelua me olemme käyneet etämyynnistä. Edustaja Zyskowicz sanoi selkeästi perustuslakivaliokunnan jäsenenä, että vaikka perusteluissa sanotaan jotakin, niin jos pykälä ei asiaa kiellä, ei asia silloin ole rangaistava. [Ben Zyskowicz: Näin!] Kuitenkin tässä salissa on hyvin pitkälle voinut yksimielisyys siitä, että etämyyntiä ei pidä sallia, koska se vaarantaa omalta osaltaan Alkon monopolin. Siksi minusta on käsittämätöntä, että etämyyntiin liittyvä pykälä, joka on nyt siis jossakin kadonneena, ei tullut tähän lakiin, jos me olemme tästä asiasta yhtä mieltä. Olisihan sitä voinut sitten korjata myöhemmin, jos se lakipykälä ei olisi ollut täydellinen, mutta nyt me jätämme tilanteen auki, mikä minusta on kummallista. Se on kummallista varsinkin sen vuoksi, että esittelevä ministeri sanoi, että syyt ovat poliittiset erimielisyydet. Hän sanoi sen useasti. [Susanna Huovinen: Juuri näin, hän sanoi sen monesti!] Minun on hyvin vaikea käsittää, minne ne poliittiset erimielisyydet katoavat sen jälkeen, kun tämä lakikäsittely on tässä salissa käyty, varsinkin kun on lukenut lehdistä erilaisia kommentteja, joissa osa hallituspuolueiden edustajista haluaisi viedä vielä pidemmälle tätä vapautta ja tämmöistä liberaalia ajattelua alkoholipoliitiikan suhteen.

On aika harvinaista, että kakkoskäsittelyn yhteydessä esitetään epäluottamuslausumaa yhdestä yksittäisestä laista, koska silloin me voimme kaikki esittää hylkäystä tai kannattaa hylkäystä tuolle kyseiselle laille, mutta tässä tilanteessa se on perusteltua niiden asioiden vuoksi, mitä tuossa aiemmin kuvasin. Kyse on tästä etämyynnistä, ja kyse on myös käsiteltävästä, jolla tätä lakia on viety kuin käärmettä pyssyyn. Olisi kohtuullista, että lain pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

rustelut ja pykälät eivät olisi ristiriidassa keskenään — varsinkin silloin, kun me tiedämme tässä salissa, että ne ovat ristiriidassa keskenään. Joskus meille jää vahinkoja, jotakin asiaa ei huomata, ja sen jälkeen katsotaan, että perustelut ja ristiriidat eivät ole aivan samassa linjassa. Mutta nyt minun aika pitkän parlamentaarisen urani aikana me olemme näköjään ensimmäistä kertaa tekemässä tietoista päätöstä siitä, että perustelut ja pykälät ovat ristiriidassa keskenään.

Kyllä se vain niin on, että pimeässä tulee sutta ja sekundaa, ja siksi kannatan edustaja Kiljusen tekemää epäluottamuslausetta.

20.46 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä prosessissa on monta epämääräistä kohtaa. Mikä on siellä taustabuusterina? Yksi on tietysti aikuisten ihmisten mukavuudenhalu. Se on totta, että kätevämminkin käy se vahvemman ostaminen sieltä lähikaupasta tai kioskista, mutta reippaasti yli 90 prosenttia kaikista suomalaisista on hyvin lähellä, muutaman kilometrin säteellä Alkosta, eli Suomessa ei ole sitä ongelmaa, etteikö jokainen suomalainen saisi sitä juomaa, mitä haluaa.

Eurooppalaisesta juomakulttuurista on puhuttu ja siihen viitattu. Olen ymmärtänyt, että varsin monessa eurooppalaisessa maassa katsotaan Pohjoismaihin, katsotaan myös Suomeen sen suhteen, millä tavalla täällä on säädelty. Ja meidän naapurimaamme Ruotsi on ollut itse asiassa hyvinkin huolissaan suomalaisten päätöksestä, jos tämä alkoholilakiesitys etenee, ja ollut mieluumminkin ehdottamassa meille, että mieto olut kauppoihin, muut Alkoon. Mietoja oluita ei voi juoda niin paljon, että niistä humaltuu sillä tavalla kuin humaltuu nelosoluesta. Se on ihan tutkittua faktaa.

On toinen eurooppalainen juomakulttuuriin liittyvä asia, jonka todella toivoisin tänne rantautuvan: siellähän humalassa esiintyminen julkisesti tilaisuuksissa on erittäin paheksuttavaa. Se on yksi syy, minkä takia siellä myös huolehditaan, että vaikka olisi juomia kuinka paljon tarjolla, vahvojakin, niin siellä ei humalaisia näy, koska se on paheksuttavaa.

Mutta sitten sanoisin kansalaisille, jotka seuraavat, että mielestäni nyt kansalaisten kannattaisi tarkkaan katsoa, mitä heidän edustajansa tekevät, kuinka he toimivat. Meillä on selkeä enemmistö asiantuntijoista ollut selkeästi sitä mieltä, että tätä lakipakettia ei pidä viedä eteenpäin. Nyt meillä on iso osa kansanedustajia, jotka hylkäävät asiantuntijoiden mielipiteen, eivätkä vain mielipidettä, vaan tutkimustuloksen, ja äänestävät aivan toisin. Todella toivoisin, että edustajat miettivätkin [Puhemies koputtaa] ja äänestäisivätkin asiantuntijoiden tutkimustulosten mukaisesti.

20.48 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Vi behandlar som bäst ett lagförslag som flera olika utskottsutlåtanden har förhållit sig kritiskt till. De i och för sig goda målen med lagen har i beredningen helt glömts bort eller negligerats. De flesta sakkunniga har befarat en stor negativ inverkan på folkhälsan om volymprocenten höjs till 5,5 i dagligvaruhandeln.

Nyt vaikuttaakin siltä, että kansanterveys ei ole ollut päällimmäisenä ajatuksena tämän lain valmistelussa. Panimoteollisuuden ja myös elinkeinoelämän lobbaus on kuulemma ollut kovaa. Mutta nyt demokratia on puhunut, ja eduskunta on nostanut prosenttirajaa.

Mutta etämyynnin osalta asia ei olekaan niin selvä. Olen valiokunnassa johdonmukaisesti kysynyt asiantuntijoilta, onko etämyynti sallittu nykyisessä tai tulevassa, ehdotetussa laissa. Vastaukset ovat olleet ristiriitaisia, tai sitten ei ole osattu vastata lainkaan. Vasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

kuulemisen loppumetreillä, kun myös perustuslakivaliokunta oli antanut oman lausuntonsa, selvisi, että epäselvyys etämyynnin osalta voi olla Alkon monopoliaseman loppu. Alkon yksinoikeus myydä säädetyn prosentin vahvuisia juomia on vaarassa. Yllätykseni oli iso, kun tämä oli myöskin valiokunnan hallituspuolueiden edustajille iso yllätys.

Etämyynnin kieltoa koskeva lakipykälä oli kuulemma vasta loppumetreillä poistettu lakiehdotuksesta. Opposition edustaja valiokunnassa vaati, että tästä syystä pitää kuulemista jatkaa, että saadaan selvyyttä tähän asiaan, mutta ehdotus äänestettiin nurin. Mielestäni lainsäädännön on oltava yksiselitteistä ja tätä epäselvää lakikohtaa on korjattava ennen kuin lopullista lakia hyväksytään. Tästä syystä kannatan myöskin edustaja Kiljusen epäluottamuslausetta.

20.51 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Tästä alkoholilain kokonaisuudesta ollaan keskusteltu tosiaan jo kohta varmaankin kymmenettä tuntia, ja moni asia on tullut sanottua. Mutta yhteen yksityiskohtaan otan tässä puheenvuorossa kantaa eli näihin poliisin resursseihin. Meillä hallintovaliokunnassa asian kuulemisen yhteydessä tuli esiin se, että poliisi arvioi alkoholilain muutoksen johdosta tarvitsevansa 170 henkilötyövuotta lisääntyvien tehtävien hoitamiseen. Kustannukset näiden 170 henkilötyövuoden osalta ovat noin 10–15 miljoonaa euroa. Ja kun sanon, että 170 poliisiövuotta menee tähän alkoholilain mukanaan tuomaan tilanteen muutokseen, muistutan, että meillä on poliiseja sen 7 200 tällä hetkellä ja tässäkin eduskunnassa on useamman kerran sanottu, että tämä määrä on aivan liian vähän turvallisuustilanteeseen ja poliisin tehtävien asialliseen hoitamiseen nähden. Nyt meillä on kuitenkin varaa, voi sanoa, tuhлата 170 henkilötyövuotta siihen, että poliisit päivystävät ja hoitavat juoppotyötä tuolla ravintoloiden ääriillä aamukahden ja aamu-kuuden välisenä aikana. Poliisilausunnossa nimenomaan tämä kellonaika merkattiin sellaiseksi lisätyömääräksi, joka tästä alkoholilain uudistamisesta syntyy.

Samassa yhteydessä poliisi muistutti harmaan talouden kasvusta ja siitä riskistä, mikä tämän lain muutoksen myötä tulee liittymään tämän harmaan talouden kasvuun, sekä siitä, että esimerkiksi Ruotsissa vastaavat kokemukset harmaan talouden ja järjestäytyneen rikollisuuden osalta ravintolatoimialan ympärillä tapahtuvissa tehtävissä ovat olleet esimerkkejä, jotka Ruotsissa ovat jo realisoituneet. Toivon, että maan hallitus kiinnittää nyt, myös tämän lainsäädännön voimaantulon jälkeen, vakavan huolen siihen, että seurataan poliisin resursseja, poliisien tehtävien kasvua. Tämä tilanne ei ole kansalaisten turvallisuuden kannalta toivottava tilanne.

20.53 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Täytyy aluksi yhtyä tähän edustaja Karin huolenaiheeseen poliisien riittävydestä tämän alkoholilainsäädännön jälkeen, sillä tämä, mistä on esitetty huolenaihe, on täyttä totta senkin puolesta, mitä hallinto- ja turvallisuusjaostossa puhuttiin aiemmin, että me emme saa täysimääräisesti kaikkia opiskelupaikkoja täytettyä, koska riittävästi ei ole poliisikoulutuksen kriteereitä täyttäviä opiskelijoita olemassa. Viimeksi siitä 400:sta jäi uupumaan noin 70 henkilöä. Nyten pitäisi sitten saada 70 poliisia lisää tämän alkoholilainsäädännön jälkeen myös koulutettua, jotta pysyttäisiin normi-tilanteessa, ja se ei tule toteutumaan moneen vuoteen. Tämä on syytä rehellisesti tunnustaa. Tämä on yksi esimerkki siitä, mihin alkoholilainsäädäntö johtaa.

Mielestäni on hiukan epärehellistä äänestäjiä kohtaa esittää täällä semmoisia puheenvuoroja, joissa sanotaan, että ei ole mitään vaikutusta käytännössä mihinkään tällä 0,7 prosentin rajankorotuksella. Yksistäänhän se ei sitä ongelmaksi tee, vaan kaikki muu lainsä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

däntö, joka tämän rinnalla tulee — unohtamatta myös sitä, että olemme tällä hallituksen esityksellä myös jatkaneet sitten ravintoloitten anniskeluaikojen pidentämistä sinne neljään saakka, ja jatkossahan ravintolat saavat olla auki vaikka 24 h, mutta anniskelu loppuu kello 04.00.

Arvoisa puhemies! Alkoholihaitat: Inhimillinen kärsimys ja terveyshaittojen kasvu ei kyllä paljon painanut sillä puolella vaakakuppia, kun on ollut vastapäätä tällainen populismi, äänestäjien kosiskelu. Tämän sanon näin, koska tämä on mannaa niille henkilöille, jotka eivät tätä haittavaikutusten sisältöä tunnista: jokainen tykkää siitä, kun puhutaan, että saadaan helpommin alkoholia ja saadaan sitä edullisemmin ja mieluummin rajattomasti. Hyvinvointiyhteiskuntaa kuitenkin on rakennettu ja rakennetaan edelleenkin siten, että heikosta pidetään huolta ja eletään niin sanotusti heikomman lenkin mukaisesti. Ei minulle eikä meistä monille muillekaan varmasti tee tiukkaa se, että me joudumme rajoittamaan omassa elämässä omaa mukavuusvyöhykettä, jotta me saamme sen kokonaisedun muiden osalle paremmaksi. Alkoholilainsäädännössä on nimenomaan kysymys lasten hyvinvoinnista ja perheiden hyvinvoinnista ja niistä haittailmiöistä, mitä tulee niihin perheisiin, joissa alkoholin suurkulutus on täyttä totta. Tälläkin hetkellä on noin 600 000 henkilöä, joilla on vakava ongelma alkoholinkäytön suhteen. Siinä mielessä se on kyllä ihan näinkin monen tunnin keskustelun aihe.

Arvoisa puhemies! Vielä hiukan palaan siihen aikaisempaan keskusteluun, missä debatoitiin tästä päätöksenteosta tässä salissa. En ole täällä koskaan sanonut niin, että täällä pidetään päihtyneenä puheenvuoroja, tai jotain muuta, vaan olen sanonut siitä, että ollaan osallistuttu päätöksentekoon päihtyneenä, ja se on täyttä totta. Ei tämä ole ensimmäinen kerta. Näin tapahtui myös viime vaalikautena — jos vain te, jotka istuite täällä viime vaalikautena, muistatte tämän. Meillä oli jopa tilanteita, joissa jotkut menivät päihtyneenä puhumaan ja pääsivät siitä myös uutisiin saakka. Mielestäni eduskunnan arvovallalle ei ole sopivaa viettää pikkujouluja samaan aikaan, kun täällä on istuntoja. Voisimmeko tätä perinnettä hiukan tarkistella tulevaisuudessa ja siirtää niitä pikkujouluja toiseen päivään tai myöhempään kellonaikaan? Toki tässä salissa nytten on perinteenä ollut se, että oppositio keksii sitten näitä äänestysketkiä tänne pikkutunneille saakka samana päivänä, kun on nämä pikkujoulut. Mutta oppositio ei ole siihen syypää, ei se ole tuonut näille päiville esityksiä, kuten tämän alkoholilain käsittelyä, jolloin samanaikaisesti täällä yksi jos toinen viihtyy lasin ympärillä. Tämä ei tarkoita sitä, että minä moittisin ketään missään tapauksessa. Ei minulla ole varaa moralisoida ketään, kuka juo tai kuka ei — pois se minusta. Minä vain sanon sen, että se ei mielestäni ole ehkä kenenkään kannalta paras idea, että toimittajat yhdessä edustajien kanssa täällä viettävät kosteita iltoja ja sitten ne toimittajat käyttävät sitä tilannetta hyväkseen ja tuottavat niitä uutisia meistä. Mielestäni se ei ole kovin viisasta.

Arvoisa puhemies! Yksi vastalause-esitys aikaisemmassa käsittelyssä koski tätä 32 §:ää, jossa alkoholijuomien maahantuonti ja etämyynti muutettaisiin hallituksen esityksessä toisenlaiseksi. Tämä alkoholijuomien rajat ylittävä etämyynti on kumminkin niin vakava asia, että hallitus olisi voinut ottaa huomioon sen perjantaisessa äänestyksessä. Tämä perustuslakivaliokunnan huoli siitä, että laki jää ristiriitaiseksi, on aiheellinen. Tältä osin ymmärrän täysin edustaja Tanuksen tekemän hylkyesityksen ja myös sosiaalidemokraattien kannattaman ja kaikkien muiden kuin meidän puolueen kannattaman hylkäsesityksen. Meidän puolueessa nytten on tässä niin sanotut vapaat kädet, ja meidän puolueessa sitten omalta osaltaan itse kukin tekee omat johtopäätökset tämän äänestyksen suhteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Itse tulen kannattamaan tämän lakiesityksen hylkäystä nimenomaan tämän puutteellisen lainvalmistelun johdosta. Lisäksi ei voida vähäksyä sitä menettelytapaa, millä tavalla eduskunnan arvovaltaa pidetään halpana: tuodaan muutamaa tuntia ennen käsittelyä valiokunnasta 200-sivuinen esittely, johon ei ollut kenelläkään aikaa tutustua millään tavalla. Tämä ei ole hyvää lainsäädäntömenettelyä, ja toivonkin, että itse kukin sitten äänestystilanteessa pelkästään jo tällä perusteella, rupeaa pohtimaan, pitäisikö tämä vain palauttaa uudelleen valmisteluun sitä kautta, että hylätään koko lakiesitys. — Kiitos.

21.00 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että on harmillista, että tämä keskustelu kestää melkein kymmenen tuntia, mutta kun en ollut perjantaina äänestämässä enkä päässyt torstaina myöskään keskustelemaan aiheesta, niin haluan nyt kirjoihin ja kansiin kertoa vielä kerran, että poissaoloni perjantain äänestyksestä ei ollut mikään strateginen eikä harkittu poissaolo sinänsä vaan johtui pelkästään aikatauluasteista. Varmistin vielä maanantaina, että äänestykset ehditään käydä hyvissä ajoin ennen 11:tä, ja minulle kerrottiin, että kyllä näin tapahtuu, hyvin voit lähteä 11:n jälkeen lähtevään junaan. Kukaan ei osannut ennakoida sitä, että hallituspuolueet yllättäen pitävätkin 20 minuutin harkintatauon, ja tästä tauosta johtuen jouduin ryntäämään siis junalle tilaisuuteen, josta oli ollut lehti-ilmoituksia ja jonka järjestelyjä oli tehty pitkän aikaa. Pahoittelut tästä. Lupaen olla paikalla kuitenkin huomenna, kun asiasta äänestetään.

Meitä vihreitä on syytetty myöskin takinkäänästä, ei tosin itseäni, sillä sanoin jo vaalikoneessa hyvin selkeästi kantani, mutta minun pitää tunnustaa, että olen joutunut muuttamaan mieltäni vuosien varrella, tosin jo ennen viime vaaleja. Oma mielenmuutokseni johtuu oikeastaan kaikkein eniten siitä, että minulla on kaksi hyvin läheistä ihmistä, jotka olen henkilökohtaisesti joutunut raahaamaan väkivallalla katkaisuun. Toisen kohdalla on kyse perheenjäsenestä, ja tuntui siltä, että olen ainoa ihminen, jolla on joitain paukkuja tehdä tilanteessa yhtään mitään. Sain hänet menemään hoitoon, ja hän on jälkikäteen siitä kiittänyt. Toinen on hyvä ystäväni, jonka kohdalla tilanne ei ehkä ollut ihan yhtä onnellinen. Toki hänkin on saanut alkoholinkäyttönsä kuriin, mutta on todella avutonta ja lohdutonta seurata, kuinka läheiset ihmiset kadottavat omat ystävänsä, työnsä, muistinsa, lähes koko elämänsä. Kokonaisvaltaisesti tämä on mielestäni paljon kurjempaa kuin se, että fiksusti alkoholia käyttävät ihmiset joutuisivat jatkossakin hakemaan juomansa Alkosta.

Mutta kun puhumme alkoholista, puhumme aineesta, jolla on aika iso rooli. Se on työikäisten yleisin kuolinsyy, se aiheuttaa meille miljardien eurojen kustannukset vuodessa, ja sen aiheuttamista mielenterveys-, terveys- tai tapaturmahaitoista kärsii puoli miljoonaa suomalaista, siis lähes joka kymmenes meistä, ja harva tajuaa tätä mittakaavaa. Jokainen yli 15-vuotias suomalainen käyttää keskimäärin noin 10 litraa puhdasta alkoholia vuodessa, noin 10 litraa — siis jokainen. Eräs lääkäri on väittänyt, että jos suomalaiset aloittaisivat alkoholin juomisen vasta 25-vuotiaina, puolet Suomen sairaaloista ja kaksi kolmasosaa sosiaalitoimistoista voitaisiin sulkea. En tiedä, onko mittaluokka oikea, mutta näin hän kertoo.

Kun tilastojen mukaan 10 prosenttia ihmisistä käyttää 90 prosenttia alkoholista, me helposti sanomme, että kyllä tämä porukka on se, joka saa alkoholinsa ihan mistä tahansa: vaikka se kuinka vapautettaisiin, ei siitä enää tarvitse olla huolissaan. Mutta kyse onkin muusta. Meillä on samaan aikaan 500 000 alkoholin riskikuluttajaa tässä maassa, ja kun puhuin tästä alkoholihaittojen kanssa töitä paiskivan työterveyslääkärin kanssa, hän sanoi ystävällisesti silmiin katsoen, että Heli, erityisen suuressa riskiryhmässä ovat nimenomaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

keski-ikäiset, koulutetut, työtä tekevät naiset. Hyvin sanottu, otin kyllä nöyrästi peilin käteeni, vaikka en vielä tunnustaudukaan alkoholin riskikuluttajaksi. Mutta tunnustan kyllä, että varmasti kuulun siihen porukkaan, jolla sellainen riski on. Tässä on suora lainaus eräältä lääkäriltä: "Eivät ne olleet mitään sillanalusmiehiä, jotka täyttivät sairaaloiden päivystykset. Ne olivat töissä käyviä isiä ja äitejä, jotka toikkaroivat humalapäissään, loukkasivat itseään, tappelivat ja saivat aikaan avioriihiä. Ne meidän päivystyksemme täyttivät." Näin totesi Kaarlo Simojoki Helsingin Sanomien haastattelussa aikanaan.

Tässä hallituksen lakiesityksessä on paljon hyviäkin asioita. Iloitsen panimoiden ulosmyynnin sallimisesta, iloitsen ravintoloiden tilanteen helpottamisesta enkä osaa olla lopputreilla ihan hirveän huolissani edes limuviinon tuomisesta kauppoihin, sillä limukiljut ovat kaupoissa olleet jo vuosikausia kaikissa eri sateenkaaren väreissä: sinisenä, punaisena, vihreänä ja keltaisena. Mutta kuten sanottu, pelkään sitä, että tällä lailla korjaamme pientä ongelmaa tavalla, joka uhkaa pahentaa entisestään miljardien laskua alkoholin haittoista, ja siksi en voi huomenna tätä lakiesitystä kannattaa. Tulen kannattamaan edustaja Kiljusen epäluottamuslausetta sekä tämän lakiesityksen hylkäämistä. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan esityksen puolella olisin pystynyt olemaan. Halusin tämän nyt ääneen sanoa.

Ja vielä yksi asia, jota en ole ainakaan kuullut tässä keskustelussa. On nimittäin yksi asia, jossa pystyisin olemaan jopa hallitusta avoimempi tässä uudistuksessa. Suomalaista alkoholin tuotantoa nimittäin koskee yksi ongelma, josta en ole kuullut puhuttavan: meillä on paljon hyviä viinintuottajia, meillä on paljon pienpanimoita, mutta niillä on iso ongelma siinä, miten ne pystyvät markkinoimaan tuotteitaan ulkomaille. Kun alkoholiharrastuksesta on tullut maailmanlaajuisesti hifistelylaji — on paljon, tuhansittain, ehkä jopa satojatuhausia, miljoonia ihmisiä, jotka haluavat nauttia juuri jotain tiettyä lajiketta tai tiettyjä erikoisuuksia — olisi ymmärrettävää, että näille meidän panimoillemme suotaisiin mahdollisuus markkinoida tuotteitaan englanninkielisillä sivuilla. Nyt se ei ole mahdollista, ja Suomelle se tarkoittaa varmasti ainakin ehkä miljoonien eurojen myyntitulojen menetystä. Olisin ollut valmis vapauttamaan nämä englanninkieliset markkinointisivut, jotka eivät taatusti sairastuta alkoholismiin yhtään suomalaista tässä maassa. — Kiitos.

21.08 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Alkoholikeskustelun yhteydessä, ei niinkään tässä salissa mutta sen ulkopuolella, on keskusteltu paljon yksilönvapaudesta. Ihmisen vapaus on itseisarvo. Ihmisen vapaus on itseisarvo silloinkin, ja ehkä erityisesti silloin, kun hän päättää käyttää sitä pöljästi. Ihmisen vapaus on itseisarvo silloinkin, kun hän käyttää sitä omaksi vahingokseen. Tiettyyn rajaan asti ihmisen vapaus on itseisarvo jopa silloin, kun se maksaa meille muille, koska mitä vapautta se muka muuten olisi? Vapauden itseisarvo on juuri siksi päättäjille niin kova haaste, koska jo määritelmällisesti se antaa ihmisen toimia kuten hän haluaa, ei kuten minä haluan. Tästä syystä vasemmistoliitto vapauspuolueena pääsääntöisesti aina on yksilönvapauden kannalla, ja minä henkilökohtaisesti usein silloinkin, kun vasemmistoliitto ei sitä ole.

Arvoisa puhemies! Siitä ei tässä nyt tänään ole kyse. Nyt on kyse niiden ihmisten vapaudesta, yksilönvapaudesta, ihmisen vapaudesta, jotka eivät halua pöljällä ja jotka eivät halua vahingoittaa, niistä sadoista, ehkä tuhansista, tuhansista suomalaisista, joiden elämän suurimmat surut ja traumat liittyvät jonkun toisen alkoholinkäyttöön. Pikaisella skannauksella omasta lähipiiristäni yli puolet kuuluu heihin. Jos tässä maassa ei olisi alkoholia keksitty, yli puolet minun läheisistäni olisi elänyt onnellisemman elämän tähän saakka kuin he nyt ovat eläneet. Aivan varmasti jokainen läsnäolija tässä salissa tuntee jonkun,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

jonka kohdalla tämä pätee. [Susanna Huovinen: Useimmat meistä monia!] Näillä ihmisillä ei ole ollut vapautta pelosta, vapautta huolesta, vapautta oman elämänsä hallintaan, vapautta kasvaa yhdessä rakkaistensa kanssa. Ja ei, heidän surunsa lähteenä eivät ole ne, joita kutsutaan väheksyvästi rappioalkoholisteiksi, vaan pääsääntöisesti sellaiset ihmiset, joita ei katukuvassa alkoholisteiksi tunnista, ne ihmiset, jotka tekevät jotakin ajattelematonta silloin, kun ovat humalassa, vaikka muuten ihan vastuullisista kansalaisista käyvätkin. Asiantuntijat, niin lakimuutosten puolesta kuin sitä vastaan puhuneet, ovat yksimielisiä siitä, että lakiuudistus johtaa kulutuksen kasvuun. Se tarkoittaa sitä, että näitä suruja ja näitä traumoja on tulevaisuudessa joko vähän enemmän tai paljon enemmän kuin nyt — meidän päätöksiemme seurauksena.

En itse käytä kovinkaan paljon alkoholia. Olen ollut kaksi kertaa elämässäni humalassa ja varmaan menen rankasti alle kaikkien keskiarvojen suomalaisten joukossa. Mutta jos minun vapauteni ostaa nelosolutta kaupasta silloin harvoin, kun sitä haluaisin ostaa, maksaa vaikkapa vain yhden lapsuuden, niin hinta siihen on liian kova. Hinta yksilönvapaudesta maksetaan toisen yksilönvapaudessa.

21.12 Susanna Huovinen sd: Arvoisa herra puhemies! Erinomaisia puheenvuoroja on käytetty jo tästä aiheesta, enkä itsekään käy toistamaan niitä asioita, joita liittyy tähän lain sisältöön, jotka jo totesin ensimmäisen käsittelyn yhteydessä pidetyssä keskustelussa. Mutta haluan vielä alleviivata sitä, että nähdäkseni sosiaali- ja terveysvaliokunta ja lausunnonantajavalioikunnat ovat tehneet tässä perusteellista työtä, ja siksikin on erikoista se, että tämä sali päätti olla tässä prosenttiasiassa asiantuntijavalioikunnan kanssa eri mieltä.

Puhemies! Kahteen asiaan kuitenkin haluan vielä ottaa kantaa. Toinen on tänään tässä keskustelussa ehkä enemmänkin esille noussut huomio siitä, että alkoholi ja erityisesti alkoholihaitat olisivat vain suurkuluttajien ongelma. Aivan kuten tässä edellä puhutusti osoitettiin jo hyvin viisaalla tavalla, alkoholi koskettaa paljon muitakin henkilöitä kuin niitä, jotka sitä alkoholia juovat ja sen johdosta vaikeuksiin joutuvat tai vaikeuksia aiheuttavat. Muutenkin haluaisin korostaa sitä, että kun kokonaiskulutuksen tässä esityksessä ja mietinnössä arvioidaan nousevan, niin se tulee tarkoittamaan sitä, että jostakin niitä suurkuluttajia siis tulee lisää, ja valitettavasti on niin, että kun tämä prosenttikysymys täällä päätettiin niin kuin päätettiin, niin on oletettavaa, että yhä useammista ihan tavallisista suomalaisista ihmisistä tulee henkilöitä, jotka eivät voi kulkea kaupassa oluthyllyn ohi ostamatta olutta. Tästä syntyy se riippuvuus, ja tästä syntyy ongelmia, jotka monilla valitettavasti, eivät toki kaikilla mutta monilla, pahenevat sitten kierteeksi asti, josta on entistä vaikeampi päästä pois. Ei pidä nyt antaa sellaista kuvaa tässä keskustelussa, että olisi kyse jostakin pienestä ja samasta joukosta ihmisiä, joista me puhumme.

Lisäksi haluan, puhemies, vielä todeta sen, että tämä keskustelu tämän asian ympärillä on sillä tavalla ollut hämmäntävää jo vuosikausien ajan, että kun esimerkiksi tässä salissa keskustelemme hyvin usein ja huokailemme isojen taloudellisten asioiden äärellä ja erityisesti sieltä puhemiehestä katsoen oikealla salin laidalla ollaan valtiovarainministeripuolueen tavoin hyvin huolissaan siitä, kuinka valtiontalous tulee kestäämään erilaisia asioita, niin samanaikaisesti me teemme täällä lainmuutoksia, jotka kaikkien arvioiden mukaan johtavat yhä suurempiin yhteiskunnan menoihin. Kun itse sain tätä asiaa viime kaudella olla valmistelemassa, niin totesin kyllä hyvin usein, että hyvin mielelläni ottaisin siis suorina kustannuksina yli miljardi euroa esimerkiksi suomalaisen lastensuojelun tai vanhus-
tenhoidon ongelmiin. Mielelläni olisin ottanut tuon rahan käyttöön, mutta nyt me emme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

vain laita yksi piste jotain miljardia vaan todennäköisesti suurempia summia näihin haittoihin. Minä haluan kyllä kuulla, mistä ne rahat otetaan. On erittäin mielenkiintoista kuulla, millä tavalla hallituspuolueet tätä taloudellista vastuutaan tulevat lähivuosien ja -vuosikymmenten aikana sitten selittelemään ulospäin.

Kun täällä yritettiin äskeisessä keskustelussa väittää, että eihän tämä THL:n arvio sitä eikä tätä todista, niin meillä on maailmanlaajuisia järjestöjä, jotka toteavat, että kokonaiskulutuksen kasvuun vaikuttavat kaksi asiaa erityisesti: toinen on hinta ja toinen on saataavuus. Ei tässä salissa, hyvät ystävät, tätä mustaa valkoiseksi puhuta, vaikka kuinka olisi mielipide jostakin asiasta se tai tämä tai tuo.

Puhemies! Sitten minä puutun lopuksi vielä tämän asian käsittelytapaan. Olen saanut olla tässä eduskunnassa kanssa minäkin jo jonkin vuoden ja sanon suoraan, että tämä on poikkeuksellinen käsittely. Ensinnäkin valiokunnassa oli pyydetty, että asiantuntijakuulemista olisi voitu jatkaa. Ei jatkettu hallituspuolueiden päätöksellä. Me kansanedustajat, jotka emme olleet minkään valiokunnan jäseniä, jotka halusimme ehkä seurata tätä kysymystä, saimme tämän mietinnön. Minäkin kyttäsin tuossa kaarikäytävällä käsi ojossa, milloinkapa paperi tuodaan siihen, että sitä pääsisi lukemaan. Lämpimäisenä sain, mutta pari kolme tuntia aikaisemmin ennen kuin keskustelu täällä alkoi. Se ei ole asianmukaista eikä ole kunniaakasta käsittelyä Suomen eduskunnassa [Eduskunnasta: Juuri näin!] eikä ole niiden menettelytapojen mukaista, joihin yleisesti parlamentarismissa eri maissa on sitouduttu.

Pahinta, puhemies, on kuitenkin se, että minusta tuntuu tätä keskustelua nyt seurattessani, että politiikan pöytätavat ovat pahasti rapautumassa. Vaikuttaa nimittäin siltä, että on ollut hyvin suuria vaikeuksia joillakin tahoilla päättää, mitä mieltä ollaan alkoholimonopolista tässä maassa. Vaikuttaa siltä, että on yritetty ajaa kaksilla rattaila tässä isossa, isossa kysymyksessä, ja viittaa tässä nyt tähän kadonneeseen pykälään, josta viime viikollakin puhuimme, joka poliittisten syiden vuoksi katosi tästä lakiesityksestä. Minä vain, puhemies, toivon sitä, että me emme joudu palaamaan tai te ette joudu palaamaan tähän asiaan myöhemmin toteamalla, että ohoh, vahingossa meni monopoli. Tämä on kauaskantoinen ja arvaamaton päätös, joka nyt on tehty. Tässä otetaan iso kansanterveydellinen ja kansantaloudellinen riski.

Puhemies! Lopuksi tästä omantunnon vapaudesta. Hämmennyin siitä, että tämä hallitusryhmien sopimus, jolla tätä omantunnon asiaa oli määritelty, joka täällä edustaja Jokisen toimesta viime viikolla meille luettiin, näyttää olevan eri sopimus kokoomuksen ja keskustan kansanedustajilla. [Eduskunnasta: Näin juuri!] En voi pitää tätä millään mittarilla — millään mittarilla — oikeudenmukaisena kansanedustajien välillä. Puhemies, toivon, että tähänkin asiaan joku joskus kommentoisi jotain.

21.19 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Kun saimme sosiaali- ja terveysvaliokuntaan alkoholilain, päätin, että en lyö kantaani etukäteen lukkoon vaan kuuntelen siellä asiantuntijoita. Yritin siis olla mahdollisimman puolueeton etukäteen, koska minustakin olisi kiva ajatella, että alkoholi on hauska ja vaaraton ja hyvinvointia lisäävä aine. Vielä kivempaa olisi kertoa tätä samaa sanomaa ihmisille ja saada sitä kautta suosiota. Mutta kuunneltuani useamman kuukauden asiantuntijoita en voi kantaa omallatunnollani sitä, että päätöksentekijänä en perehtyisi faktoihin ja tekisi ratkaisujani, joskus epämiellyttäviäkin, niiden pohjalta.

Kun poliisi sanoo, niin kuin edustaja Kari totesi, että tarvitaan 170 poliisia lisää, mikäli tämä laki astuu voimaan, ja kun täsmensin ja kysyin valiokunnassa lisää, poliisi vielä tote-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

si, että he joutuvat jatkossa painottamaan poliisin työvuoroja niille alueille, joilla ravinto-
loita on, syrjäseuduilta pois, ja niihin työvuoroihin, jotka ovat öiseen aikaan, ja he sanoivat
suoraan, että se on silloin jostain muusta pois eli suomalaisten turvallisuudesta, ja jos Las-
tensuojelun Keskusliitto sanoo, että joka kymmenes lapsi asuu nyt jo perheessä, jossa van-
hempien päihteidenkäyttö aiheuttaa akuutteja tai pysyviä haittoja — joka kymmenes lapsi,
laskekaa tästäkin kansanedustajasalista, kuinka monella tämän tilaston pohjalta olisi taka-
naan lasinen lapsuus — niin en voi ottaa sitä vastuulleni. Jos sanotaan, että työstä poissa-
olot lisääntyvät, koska 39 prosenttia työssäkävivistä on alkoholin suurkuluttajia — esimer-
kiksi UPM arvioi, että 25 prosenttia työstä poissaoloista on alkoholin aiheuttamia — ja sii-
tä koituu yhteiskunnalle noin 2 miljardin euron menetykset, katson, että vastuullisen pää-
töksentekijän pitää ottaa huomioon myöskin taloudelliset menetykset, jos nämä inhimilli-
set menetykset eivät ole ikään kuin riittävän vakavia. Mutta kyllä itselleni se suurin syy
ovat kuitenkin nämä terveyssyyt.

Se oli minullekin uusi tieto, mitä syöpälääkäreiltä kuulin. Olen toki tiennyt, että alkoho-
li on karsinogeeni, joka aiheuttaa haittoja, mutta se oli uutta, että alkoholi on merkittävä
syövän aiheuttaja ja syöpäriski suurenee elinaikaisen käytön mukaan. Tätä perustetta tääl-
läkin on käytetty, että niin niin, mutta ne alkoholin suurkuluttajathan ovat ne, jotka kanta-
vat tästä sitten sen riskin, ja valtaosa ihmisistä on muita kuin suurkuluttajia — hyvät kan-
sanedustajat, kun se ei ole niin. Se, otatko sivistyneesti yhden lasin illassa ja olet euroop-
palainen käyttäjä tai otatko kerran viikossa kaatokännit, ei ennusta esimerkiksi syövän ris-
kiä, vaan se koko elinikänä nautitun alkoholin määrä korreloi siihen syövän riskiin. Myös-
kään mitään turvarajaa ei ole sairastumisen kannalta, eli jo yksi päivittäinen annos lisää
syöpäriskiä.

Tämä on merkittävä asia, kun katsotaan, miten tupakasta aikoinaan keskusteltiin. Tupa-
kan osalta vasta oikeustaistelu sai aikaan sen, että kun oikeudessa väitettiin, että tupakka ei
aiheuta terveydellisiä haittoja, niin tuli syyte väärästä valasta. Nyt mietin, että jos me täällä
ikään kuin väitämme, että ei alkoholista aiheudu terveyshaittoja tai että niitä terveyshaitto-
ja aiheutuu vain suurkuluttajille, emme ole oikeudessa, mutta kansanedustajina ja lainsää-
täjinä myös meillä on velvollisuus puhua totta, ja pyytäisin kyllä kansanedustajia tarkista-
maan tässä kohtaa näitä faktoja.

No, sitten on se, että alkoholipolitiikasta ja sen muutosten terveysvaikutuksista keskus-
teltaessa syöpävaikutukset jäävät huomiotta. Minullekin oli uusi tieto, että terveysvaiku-
tukset, siis alkoholin terveysvaikutukset alkoholisairauksien osalta, tilastoidaan vain näit-
ten alkoholisairauksien kautta ja ei huomioida kansanterveysvaikutuksia, siis esimerkiksi
vaikka syöpäriskiä, jolloin meillä oikeastaan jää huomioimatta alkoholin vaikutus syöpiin.
Kun me olemme puhuneet täällä, että jokainen tietää joko oman tai läheisensä kokemuk-
sen kautta jonkun, joka kärsii alkoholiongelmasta, niin aivan yhtäläisesti me varmasti jo-
kainen tunnemme jonkun, joka sairastaa syöpää — jos emme jopa itse ole sairastaneet syö-
pää. Ja kaikki ne toimet, millä ainakin itse pystyn auttamaan kansalaisiamme siinä, että
syöpäriskin määrä vähenee, minun on tehtävä, jotta olen itselleni rehellinen.

Sitten haluaisin kahdesta asiasta, puhemies, vielä sanoa. Toinen on se, että kyllä toivoi-
sin jossain kohtaa eduskunnan ja kansanedustajien ikään kuin pohtivan sitä, mikä vaikutus
meihin on mielikuvamainonnalla. Me saimme kuulla valiokunnassa hyvin seikkaperäisen
selvityksen siitä, miten aikoinaan tupakkateollisuus on vaikuttanut ihmisten mielikuviin
tupakasta ja miten myöskin alkoholiteollisuudella on vastaavanlaisesti ollut kansainväli-
sessäkin mittakaavassa myöskin omia viestejään ja sitä kautta mielikuvavaikuttamistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Yksi viesti on ollut juuri tämä, että juominen on normaalia ja pidättäytyminen on epänormaalia, että kokonaiskulutus ei lisää haittoja, sillä pieni poikkeava joukko on syypää haittoihin, ja että kuluttajavalistus toimii paremmin kuin säätely, vaikka kaikki tutkimukset itse asiassa toteavat toisin.

Suomessakin toteutettiin muun muassa 2012 "Joisitko vähemmän?" -kampanja, joka siis oli ulkomainonta- ja facebook-kampanja, ja sen avulla oli ikään kuin tarkoitus kyseenalaistaa sitä, jos alkoholin mielikuvamainonta kiellettäisiin, ja haluttiin vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin siinä, olisiko sillä sitten merkitystä. Kampanjoinnilla on haluttu vaikuttaa meihin myöskin ajatuksella siitä, että ylisääntelyä on olemassa tällä hetkellä, ja "Kielletty maailma" oli esimerkki alkoholiteollisuuden ja tupakkateollisuuden tukijoukkojen rakentamisesta yli intressiryhmien rajojen hyödyntämällä teollisuudenalojen välistä yhteistyötä — tällainen kampanja järjestettiin. Nämä eivät siis ole minun lausumiani, vaan valiokunnassa kuultua asiantuntijan kertomaa, joka kyllä pysähdytti myöskin minut miettimään, mistä omat ajatukseni ja mielikuvani ovat peräisin.

Ihan lopuksi on pakko sanoa, että kysymys Alkon monopolista on minusta niin merkittävä kysymys, että kun valiokunnassa kävimme usean kerran keskusteluja, joissa itsekkin pyysin, että voisitteko selkiyttää, miten hallituksessa sisäisesti on sovittu tämä, onko hallitus yksimielinen siitä, että Alkon monopoli säilytetään, niin en saanut siihen vastausta. Useampaan kertaan sitä yritin, koska kaikesta keskustelusta ikään kuin kävi ilmi, että siitä ei ole yhtenäistä päätöstä vaan yritetään tehdä päätös molemmat puolet huomioiden, ja tässä sitten on tämä lopputulos. No, kun sitten me perjantaina täällä äänestimme, niin sen jälkeen olen saanut lukea lehdistä, että itse asiassa tarkoitushan oli juuri osalla hallituksen sisällä se, että Alkon monopoli voidaan murtaa. [Susanna Huovinen: Kyllä, tämä on vasta alkua!] Minusta on käsittämätöntä, että rehellisesti ei voida kertoa sitä tavoitetta, joka on, koska me voimme olla asioista eri mieltä, mutta me voimme avoimesti käydä silloin sitä keskustelua, mutta kun se peittäen yritetään tuoda päätöksentekoon ikään kuin niin, että me emme voi käydä avointa, reilua keskustelua, niin minusta se on huonoa päätöksentekokulttuuria, ja siitä edelleen olen kovin pahoillani.

21.29 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Vi är nu inne på tredje timmen av den här debatten, och vi har försökt få svar på frågor här av regeringsledamöterna, men vi har inte fått några svar.

Arvoisa puhemies! Edustaja Salonen tässä puheensa loppuosassa nosti erittäin tärkeän kysymyksen. Nostan sen edelleen myös itse. Vaikka olen puhunut tästä jo monta kertaa tänä iltana, minun mielestäni tästä on nyt juuri kysymys: siitä, mikä on Alkon monopoliasema tulevaisuudessa. Nyt olisi korkea aika myös keskustan herätä tähän. Uskotteko todella, että se, että ministeri Saarikko pystyttää työryhmän, tuottaa myös tulosta, että tulee se pykälä tästä etämyynnistä, joka selkeyttää tämän oikeustilan? Uskotteko siihen? Se on niin kuin uskoisi joulupukkiin ja siihen, että hän tuo kaikki ne lahjat, jotka on sinne listalle laitettu. Minä toivon, että olette oikeassa, mutta minä en tällä hetkellä uskaltaisi luottaa siihen, että siitä tulee mitään. [Susanna Huovinen: Valtava riski!] — Se on valtava riski, ja sen takia minäkin kuulun nyt niihin edustajiin, jotka ovat sitä mieltä, että jos on tarkoitus murentaa Alkon monopoli, niin se asia pitää lausua julki ja sitten käydään siitä keskustelua. Keskustellaan sitten siitä, onko se hyvä vai huono asia. Se pitää tehdä päivänvalossa, ja se pitää tehdä avoimesti. — Ja tässä on joku ihmeellinen koira haudattuna, vaikka mäyräkoira, mitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

sanoin aikaisemmin tänä iltana, joku ihme juttu tässä on. Ja siitä kertoo myös tämä prosessi, koko tämä prosessi, viime torstain ja perjantain prosessi. Ei tämmönen ole tälle talolle kunniaksi, [Susanna Huovinen: No ei tietenkään!] että tällä tavalla menetellään. Ja en ole aikaisemmin koskaan nähnyt sellaista, että ei anneta kansanedustajien saada tietoa. Se on käsittämätöntä.

Värderade talman! Det är fullkomligt obegripligt att man inte kan svara på den här frågan om vad man från regeringssidan vill med Alkos monopol. Om det är så att man vill komma åt monopolet ska man säga det öppet. Då ska man också klara av att ta den debatten här. Man ska inte försöka komma med det köksvägen, så där lite som från busken. För det är en megafråga som riksdagen måste få klara fakta i. Och det är därför den här processen, speciellt här på slutrakan, de här två sista dagarna förra veckan, lämnar väldigt mycket övrigt att önska.

Jag hör till dem som respekterar demokratiskt fattade beslut. Jag har en annan syn än majoriteten när det gäller procentsatsen. Jag tror det är skadligt för folkhälsan, jag tror att det kommer att kosta vårt samhälle jättemycket, jag tror inte det är ett bra beslut. Men, eftersom majoriteten varit av den åsikten respekterar jag det. Men jag respekterar inte det att man försöker vilseleda ledamöter eller att man försöker förhindra ledamöter att få den information som man har rätt till. Jag respekterar heller inte det att man medvetet lämnar en lucka i lagen.

Arvoisa puhemies! Olisi ollut erittäin tarpeellista saada sekä kokoomuksen edustaja Zyskoviczilta että myös keskustan edustajilta vastauksia nyt tähän keskeiseen kysymykseen, koska julkisuudessa on ollut paljon helpompaa puhua tästä prosentista, onko se 4,7 vai 5,5. [Susanna Huovinen: Se oli varmaan tarkoituskin!] — Se on ollut tarkoitus koko ajan, niin kuin tänä iltana tässä on ollut tarkoitus kysyä näistä papereista, alaikäisten papereista, koska halutaan johtaa harhaan tätä keskustelua, ikään kuin me emme huomaisi, että tässä on isompi kysymys tämän kaiken alla. Tämä on jotain aivan ennennäkemätöntä.

Arvoisa puhemies! Tämän johdosta minä näen niin, että tätä lakia ei pitäisi nyt hyväksyä tällaisena, vaan se pitäisi palauttaa valmisteluun, kunnes me saamme selkeyden tästä etämyynnistä. Sitten se voidaan tuoda tänne takaisin ja silloin se hyväksytään, mutta ennen sitä tätä ei kannattaisi hyväksyä, koska me emme tiedä, mitä tämä tulee tarkoittamaan Alkon monopolille, ja minä en halua, että me ostamme tässä sikaa säkissä. Se ei ole meidän tehtävämme, meidän tehtävämme on säätää selkeitä lakeja.

21.34 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käyty todella hyvää keskustelua tänään, ja niin kuin tuossa omassa puheenvuorossani nostin esille nämä terveyshaitat ja erityisesti syövän, niin kyllä se ihan totta on, mitä asiantuntijat sanovat, ja se on kaikkialta myös luettavissa, että toki syöpä on sairaus, johon liittyy alkoholi, ja kun siihen lisätään vielä lihavuus, tulee lisää riskiä, epäterveelliset elämäntavat, vielä tupakka, niin toki kaikki vaikuttavat kaikkeen. Mutta se tiedottaminen on tärkeää, ja juurikin esimerkiksi alkoholien ja rintasyövän yhteydestä ei mielestäni tarpeeksi kerrota. Itse kysyin asiantuntijalta sitä, miten se on pystytty selvittämään ja toteen näyttämään, että esimerkiksi alkoholilla ja rintasyöväällä on yhteys. Tietenkään sitä ei pysty niin vain mistään tutkimuksista katsomaan, että tämä on se syy, vaan sitä voidaan selvittää haastattelujen ja kyselyn perusteella, ja yhtymäkohtia kyllä on. On erittäin tärkeää, että ihan samalla tavalla kuin tupakka-askissa on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

varoituksia, niin voisi myös olla sitten alkoholissa jollakin tavalla jossakin — onko se sitten Alko tai kauppa tai kuka, joka tiedottaa ja varoittaa.

Mutta vielä tähän etämyyntiin: Kyllä se oikeasti on niin, että jotainhan sinne on haudattuna. Ehkä siellä on joku bisneksen siemen ajateltuna, että sitten kun on tällainen avoin tila, niin on kuin avoin iso ikkuna olisi jätetty auki. Kukaan ei oikein tiedä, mitä tapahtuu. Perusteluissa kielletään, mutta pykälässä sallitaan. Onhan se outo tilanne, että me teemme lainsäädäntöä, mutta me emme tiedä, mitä me itse asiassa päätämme. Täytyy sanoa, että prosessina en anna montaa pistettä tälle. Pitkä käsittely, yli 60 asiantuntijaa on kuultu, ja sitten vielä paperit päälle, joten kyllä me olemme paljon kuulleet.

Mutta sanon sen, että kyllä joskus on tyrmätty, kun olen esittänyt jotakin asiantuntijaa kuultavaksi. Esimerkiksi Geronomiliitto on yksi, jota olen toistuvasti pyytänyt. Aina tulee lausunto vain paperilla, en saa heitä valiokuntaan. Toivon teiltä tukea seuraavan kerran, kun esitän näitä asiantuntijakuulemisia.

21.37 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja. Ihan muutaman seikan olisin vielä halunnut nostaa.

Tässä on mietitty, minkä takia alkoholi aiheuttaa sitä ja tätä terveysvaikutusta, ja nyt viimeksi on puhuttu alkoholista syövän taustatekijöinä. Kun puhumme alkoholista aineena, mitä se todella on, niin alkoholihan on solumyrkky. Alkoholi on solumyrkky, ja pienintä turvallista annosta ei ole varmuudella olemassa. Niin kuin A-klinikkasäätiön ylilääkäri on sanonut, yli 70 prosenttia hänen potilaistaan on tavan työssä käyviä, jotka ovat vain ottaneet tavaksi ottaa sen lasin tai tölkin työpäivän jälkeen, ikään kuin ilman minkäänlaista ongelmakäyttöä, mutta jossakin vaiheessa se maksa sanoo poks, koska se alkoholi on nimenomaan solumyrkky. Siinä mielessä, jos me ajattelemme, että alkoholia oltaisiin tänä päivänä tuomassa yhteiskuntaan, niin se ei ikinä saisi myyntilupaa. Ei ikinä sellaisilla taustatiedoilla alkoholi saisi tänä päivänä myyntilupaa.

Sitten haluaisin sanoa, että tietysti lainsäädännön pitäisi olla yksiselitteistä eikä jättää oikeusistuimiin mitään tulkinnanvaraakaan, se on selvä.

Mutta asia, jonka haluaisin vielä tässä viimeiseksi nostaa esiin, on oikeastaan se, mistä edustaja Kontula piti täällä erinomaisen puheenvuoron ajatellen lapsia ja lapsiperheitä. Yksi menetetty lapsuus on aivan liian korkea hinta sille, että aikuisten olisi helpompi kauppareissullaan tai kioskilla käydessään ostaa vahvempaa alkoholia. Liian monta tapausta olen siellä päivystyspoliklinikoilla, eri keskussairaaloissa ja terveyskeskuksissa nähnyt, liian monta surevaa äitiä, isää, liian monta kärsivää lasta, ja sen vuoksi toivon, että kun huomenna äänestämme tästä, se tulisi hylkynä.

21.39 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä nyt on viimeistään tämän illan ja tämän keskustelun kuluessa käynyt tämän lain perimmäinen tarkoitus selväksi: monopoli on tarkoitus romuttaa. Sitä on täällä nyt useaan kertaan kysytty kokoomuksen eduskuntaryhmän jäseniltä, onko monopoli tarkoitus säilyttää, mutta siihen ei vastausta tule. Moneen kertaan hallituspuolueet ovat vedonneet myös siihen, että tämä pykälä on hankala kirjoittaa, mutta kyllä minä arvelen, että on helpompaa korjata se pykälä jälkikäteen kuin tuoda kokonaan uutta pykälää tänne eduskuntaan valmisteltavaksi, johon ei edes ole hallituspuolueilta yhteistä tahtoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Mutta, arvoisa puhemies, niin innokkaasti äsken tuolta pöntöstä käytin puheenvuoroni koskien tätä lakiesitystä, että unohdin kannatuspuheenvuoron. Kannatan siis edustaja Kiljusen kaikkia viittä erinomaista lausumaa, jotka hän esitti.

21.40 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Se, minkä takia itse äänestin viime perjantaina tämän hallituksen esityksen mukaisesti, on kokonaisuus tässä esityksessä. Tämä 0,8 prosentin nosto siinä alkoholivahvuudessa, jota tuolla päivittäistavarakaupassa myydään, on loppuviimeksi aika pieni osa tätä koko lakipakettia, kun sitä katsotaan. Kyllä minulle ainakin suurin tekijä on se, että tällä pystytään ravintoloiden [Aino-Kaisa Pekonen: 160 kuolemaa vuodessa!] byrokratiaa purkamaan huomattavasti. Tuolla ravintolamaailmassa on tällä hetkellä järjettömiä säädöksiä, jotka estävät siis käytännön hyvän yrittämisen, ja sen vuoksi pystytään vaikuttamaan esimerkiksi anniskelualueisiin, joista saadaan näitä niin sanottuja karsinoita pois. [Aino-Kaisa Pekonen: Emme vastusta näitä esityksiä!] Sitten pienpanimoille annetaan vähittäismyyntilupa ja lisää mahdollisuuksia. Kyllä minuun vaikuttaa myös se, että Viron tuontia pystytään suitsimaan, Alkon myyntiaikoihin tulee pidennyksiä, happy hour -tarjouksia mahdollistetaan. Kaiken kaikkiaan pystytään siirtämään sitä kulutusta enemmän sinne ravintoloihin myöskin. Minuun ainakin vaikuttaa tämä kokonaisuus siinä, ja sen takia [Li Andersson: Näistä pykälistähän me äänestettiin!] kannatan tätä esitystä ja tulen huomenna myös äänestämään sen puolesta.

21.41 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Nyt ensinnäkin haluan edustaja Savolalle todeta sen, että meillä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa asiantuntijat totesivat, että on väärä mielikuva siitä, että ravintolat tulisivat hyötymään tästä hallituksen kokonaisesityksestä, ja siellä tuotiin nimenomaan asiantuntijoitteen näkemys ja myös perustelut sille, että ravintolat tulevat kärsimään tästä kokonaisuudesta. Elikkä tämä teidän mielikuvanne siltä osin on väärä. Toivon, että luette tämän sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön ja katsotte sieltä tarkkaan nämä ennen kuin jatkatte tätä kommunikointia.

Toinen asia on se, että kysehän ei ole pelkästään alkoholiprosentista, vaan kyse on myös valmistustavasta ja siitä, että saatavuus laajenee 350 ostomyyntipaikasta 5 000 vähittäismyyntipaikkaan, ja sitten se tulee laajenemaan sen lisäksi vielä 8 000 eri anniskelupaikkaan. Elikkä kyse on siitä, että tämä saatavuus tulee laajenemaan huomattavasti. Kaupoissa oluet tulevat olemaan bulkkitavaraa: on arvioitu, että oluitten hinnat tulevat laskemaan 40 prosenttia.

Elikkä tällä on monia sellaisia, voisiko sanoa, negatiivisia vaikutuksia, mutta sitten siltä osin, mitä äsken omalta osaltanne totesitte, me kaikki totta kai tuemme sitten niitä positiivisia ja myönteisiä asioita. Mutta kun tätä katsookin kokonaisuuden kannalta, voi vielä tämän asian käsittelyn kohdalta huomioida sen, että tämä käsittely on ollut, voisiko sanoa, valmistelun osalta erittäin huonoa ja eduskuntakäsittelyn kohdalta erittäin outoa. Kun sosiaali- ja terveysvaliokunnassa pyysin, että me saisimme lisää kuultavia nimenomaan tämän Alkon monopolin takia, koska se nousi aivan viimeisillä metreillä esille, niin hallituspuolueet [Puhemies koputtaa] yksiselitteisesti kielsivät sen. Tästä syystä tämä kokonaisuus on aivan erilainen kuin te nyt itsellenne kuvasitte.

21.44 Lasse Hautala kesk: Arvoisa puhemies! Täällä tänään on esitelty lausumaehdotus, jonka edustaja Heikkinen on tuonut julki: "Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää etämyyntiä koskevat säännökset ottaen huomioon unionin oikeuden vaatimukset sekä KKO:n

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

tulevan ratkaisun Visnapuu-tapauksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevassa valmistelussa tulee EU-oikeudellisten reunaehtojen ohella ottaa huomioon erityisesti se, että etämyyntiä koskevat ratkaisut eivät saa vaarantaa laissa säädetyn vahvuusrajan ylittävien alkoholijuomien vähittäismyynnin yksinoikeuden säilyttämistä eivätkä suomalaisen elinkeinoelämän yhdenvertaisuutta ulkomaisiin kilpailijoihinsa nähden. Valmistelussa tulee ottaa huomioon myös valmisteverojen sujuvalle perinnälle asetettavat vaatimukset." Lisäksi nyt painotan sitä, että Alkon monopoli ei tule murtumaan. Ei tule avautumaan ovia viinille eikä vahvoille oluille. [Satu Hassi: Miksei saatu pykälään sitä?]

21.45 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Jatkan tästä edustaja Hautalan puheenvuorosta. Todellakin tässä on edustaja Heikkisen lausuma, jota olen sitten osaltani kannattanut. Siitä sitten äänestetään, ja uskon, että kokoomuspuolelta tälle lausumalle tulee tukea. Toivon, että se ainakin osaltaan hälventää niitä pelkoja, jotka liittyvät Alkon asemaan, ja ihan aiheellisia pelkoja ovatkin. Tässä lausumassa puututaan myös siihen, että kotimaisten yritysten toimintaympäristö pitää pitää neutraalina ulkomaisiin yrityksiin nähden, ja kiinnitetään huomiota siihen, että verojen pitää olla sitten maksettuina kaikilla toimijoilla, ovat ne sitten ulkomaisia tai kotimaisia.

Tätä keskustelua on yritetty hämmentää eri yhteyksissä ja monilla tavoilla. Yksi hämmäntämisen keino on se, että on sanottu — siis en syytä edustajakollegoita vaan julkisuutta — että Alkon hallintoneuvoston jäsenet ovat jäävejä. Perustuslain mukaan emme ole jäävejä. Jos olisimme jäävejä, niin emme voisi päättää esimerkiksi kiinteistöverosta, koska olemme kaikki siinä asiassa jäävejä. Emme siis todellakaan ole jäävejä. Toisaalta voisinkin olla silloin jäävi esimerkiksi sen kautta, että omistan pörssiyhtiöiden osakkeita, joista tulee osinkoa, joihin voi olla vaikutusta sillä, miten tämä alkoholilaki muuttuu.

21.46 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Alkon monopoli tulee säilymään. Se on ihan varma. Mitä tulee näihin pykäliin, ne tullaan fiksaamaan kuntoon, se on satavarma. Ei siitä tarvitse edustaja Pekosen eikä muidenkaan huolta kantaa. Me haluamme pitää Alkon monopolista edelleenkin kiinni.

Mitä tulee tähän saatavuuteen ja siihen, mihinkä edustaja Kiljunen viittasi, niin kyllä minun mielestäni se on ainoastaan hyvä asia, että saatavuus tai valikoima paranee kaupoissa. Kun tuonne maaseudulle tulee ja menee, ei niitä Alkoja siellä joka puolella ole. Se on ihmisen yksilönvapaus valita niitä juomia, mitä hän haluaa ostaa. Kyllä minä ainakin haluan viedä tätä meidän juomakulttuuriamme siihen suuntaan, että se on sivistynyt asia ostaa sitä olutta, joka nyt voi olla sitten 0,8 prosenttia vahvempaa kuin tällä hetkellä on, jos sitä haluaa ostaa.

Uskon tähän kokonaisuuteen edelleen ja sen vuoksi sen puolesta olen äänestänyt.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa ei enää debattia avata. Puheenvuoroja voi varata P-painiketta painaen.

21.47 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä edustaja Hanna-Kaisa Heikkisen tekemä lausuma on ihan tärkeä. Kun sitä lukee, niin se on hyvin samanlaista tekstiä kuin siinä meidän mietinnössämme. Silloin kun asiaa käsiteltiin ja tämä etämyynti nousi ongelmaksi, niin tein muun maussa itse lausumaesityksen siellä valiokunnassa ja esitin, että hallitus voisi ottaa sen sinne mukaan, että tämä lausuma olisi erittäin tärkeä asia ja sillä erityi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

sesti välittömästi laitettaisiin hallitusta toimimaan, että tämä etämyyntiasia selvitetäisiin. Me halusimme todellakin SDP:n esittämänä kuulla, oliko se Tullia ja harmaan talouden... [Vasemmalta: Verottajaa!] — Joo, verottajaa. — Nämä olivat ne asiat, jotka nousivat meillä mietintään ja joista olisi todella haluttu kuulla. Kyllä se tietysti täystyrmäys oli.

Mutta onhan tässä monta kuviota. Meillä on joulutulos, ja kaikki me haluamme juosta täältä joululomille. Sillä nopeudella, milloin me täältä lähdemme, sitten tätä mietintöäkin lykättiin eteenpäin. En tiedä, olisiko se nyt sitten ollut niin suuri asia, jos olisimme torstainakin täällä istuneet vielä puhumassa tästä asiasta.

Kaiken kaikkiaan kyllä lopputulemana sanottuna: Jos kahvi tuotaisiin tänä päivänä markkinoille, se ei varmasti pääsisi, mutta kyllä viina kaikkein pahinta on, kyllähän alkoholi on myrkyä. Minä toivoisin itse, kun näitä lausumia tässä olen tehnyt — oikeasti tämä kaikki keskustelu, mitä me olemme käyneet, on ollut äärettömän hyvää, ja täällä on puhuttu semmoisia asioita, joista välttämättä kaikki eivät edes tiedäkään, esimerkiksi nämä terveyshaitat sun muut — että me oppisimme käyttämään alkoholia sillä tavalla, kun oikeasti se on viisasten juoma, että on joku kohtuus ja joku raja ja että saataisiin vähennettyä sitä kulutusta. Kokonaan ei kuitenkaan koskaan saada haittoja vähennettyä. Mutta tämä ei tarkoita sitä, että jos meillä on alkoholia tarjolla kauniissa pullossa, niin se käyttökin olisi sitten kahta kauheampaa. [Puhemies koputtaa] Näitä ajatuksia toivoisi pystyttävän ihan raitiuskasvatuksella viemään eteenpäin.

21.50 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Täytyy edustaja Savolalle todeta — hän ei varmaan ollut täällä salissa, kun puhuttiin tuosta viimeksi — että toivon nyt, että lakaan vetoamasta tähän sivistyneeseen alkoholikulttuuriin, koska terveysvaikutusten osalta sillä, juommeko sivistyneesti yhden lasin viiniä päivässä vai juommeko kerran viikossa kaatokännit, ei ole eroa. On siis täysin itsensä pettämistä hokea tällaista, että sivistyneesti juodaan ja sitten tämä on niin kuin hieno juttu ja mitään haittoja ei silloin tule. Näin tämä vain on faktana. Minäkin haluaisin uskoa toisin, mielelläni haluaisin uskoa toisin, mutta kun olen nämä asiantuntijoitten lausunnot lukenut, en voi itseäni enkä muita pettää sillä, että käyttäisin tällaista hokemaa, joka ei pidä paikkaansa.

No sitten toinen on tämä Alkon monopoli, joka on itse asiassa hirvittävän tärkeä asia. Keskustan edustajat nyt tässä toteavat hyvin reteästi, että eihän monopoli nyt mihinkään ole murenemassa, [Mikko Savola: No ei ole!] mutta kun valiokunnassa yritimme saada vastausta siihen, onko hallituksella yhtenäinen kanta monopolin osalta, niin emme saaneet vastausta. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan olisi pitänyt kolmen eri eduskunnan valiokunnan, erityisesti tietenkin perustuslakivaliokunnan, lausunnon mukaan selkeyttää nykyinen epäselvä tilanne, mutta emme voineet selkeyttää sitä, koska teillä ei ollut yksimielisyyttä siitä, että pykälä voitaisiin tehdä — ei ollut yksimielisyyttä siitä — ja jotta tämä etämyynnin pykälä voitaisiin tehdä, pitäisi olla yksimielisyys siitä, että Alkon monopoli halutaan säilyttää. Ja niinhän se on, että vähittäismyynnin luvanvaraisuus ja maahantuonnin rajoitukset ilmenevät laista mutta etämyynnin kieltoa ei laissa ole, ja kun sitä ei ole, niin meillä on olemassa laillisuusperiaate, perustuslain 8 § mukaan "ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi", ja tämä jättää aukon etämyyntiin, joka uhkaa [Puhemies koputtaa] Alkon monopolia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

21.52 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Itse asiassa jatkan tästä, mihin edustaja Salonen jäi. Nythän etämyynnin osalta tämä pykälä on ollut erittäin epäselvä, mutta tämän jälkeen se ei itse asiassa enää ole epäselvä, sillä perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että konkreettista kieltoa etämyynnin osalta ei ole. Se tarkoittaa nyt juuri sitä, miltä se ikään kuin kuulostaa: etämyynti on sallittu. Ja se vaarantaa Alkon monopolin, ja siitä minä olen erittäin huolissani. Mihin katosi se 32 §, joka vielä siinä lakiluonnoksessa oli, joka koski nimenomaan tätä etämyyntiä? Se oli kirjoitettuna siihen hallituksen lakiluonnokseen. Se oli siinä, kun lakiluonnos oli lausuntokierroksella, mutta kun se lakiluonnos tuli meille valiokuntaan hallituksen esityksenä käsiteltäväksi, se pykälä oli kadonnut. Tätä me olemme yrittäneet kysyä täällä eduskunnassa, saada siihen selvyyden, mihin ja miksi se pykälä on poistettu, mutta siihen me emme vastausta ole saaneet. Ja kuten tässä jo aikaisemminkin totesin, edelleen olen sitä mieltä, että se pykälä olisi ollut helpompi korjata, jos se olisi ollut jotenkin monimutkainen tai hankala, mutta vaikea sitä on nyt tuoda, hyvät edustajakollegat, enää tänne, kun teillä ei hallituksessa ole yksimielisyyttä monopolin säilyttämisestä eikä tästä pykälästä. Kyllä se on pikkasen hankalaa minun käsittääkseni tuoda enää tänne eduskuntaan, ellei teillä ole sitten jotain keittionovea, mitä kautta te aiotte tämän lakipykälän tänne tuoda meille hyväksyttäväksi.

21.54 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Olen tottunut luottamaan edustaja Savolaan ja ennen kaikkea edustaja Savolan sanaan. Nyt sitaatti paperissani: "Se on aivan varma" — sanoo edustaja Savola [Timo Harakka: Se on sitten sillä selvä!] — "että Alkon monopoli säilyy." Te vakuuttelitte tätä opposition edustajille, mutta kuunnellessani teitä mietin, mahdoitteko kuitenkin puhua kokoomukselle, vaikka katseenne oli tänne meille päin? Onko kokoomus samaa mieltä? On ihan kaunis ajatus tuoda lausumaehdotus tähän asiaan, mutta vielä kauniimpi ja lainsäädännön kannalta järkevämpi menettely olisi ollut tuoda pykälä, puuttuva pykälä, kadonnut pykälä, jota nyt kovasti etsitään, 32 §. Sillä tämä asia olisi ollut järjestettävissä jo lain tasolla. Nyt asia jäi enemmän tai vähemmän auki. Uskallan kyllä epäillä tätä varmuutta tältä osin, vaikka edustaja Savolaan henkilönä luotankin. Jos me menetämme tämän monopolin, me emme menetä vain monopolia, yhtä Alkoa, yhtä osakeyhtiötä, vaan me menetämme meidän alkoholipolitiikamme keskeisimmän työkalun.

21.55 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on nyt kadonnutta pykälää etsitty, ja täällä on moni viitannut tähän lausumaehdotukseen, joka täällä pöydällä meillä on. Tällä nimenomaan hallituspuolueet ovat tuomassa nyt ehdotuksen, jolla Alkon monopoli säilytetään. Täällä keskustellaan laidasta laitaan siitä, mihinkä se pykälä hävisi missäkin kohtaa, ja tämä nyt on tietysti sitten sitä juupas—eipäs-keskustelua.

Mutta minä palaan yhteen toiseen pykälään, mikä siellä edelleen on olemassa, 85 §. Minä haluan vähän kääntää nyt katseita myöskin elinkeinopuolelle ja ajatella sitä asiaa, että me maa- ja metsätalousvaliokunnassa huomioimme hyvin tarkkaan myös sitä, millä tavalla maaseutuyrittäjyyttä voidaan tukea myöskin tässä lainsäädännön muutoksessa. Eli kun siellä pitopalveluyrittäjät pitävät syntymäpäiviä tai häitä niissä omissa tiloissaan, he olisivat voineet ottaa sen juhlihan vieraan kuohuviinipullon ja tarjota sen siellä juhliissa, vaikka heillä ei olisi näitä anniskeluoikeuksia. Tätä tämä laki ei nyt mahdollista. Sitten tietysti tullaan siihen, niin kuin on julkisuudessaakin kuultu, että pitääkö mennä tienlaitaan otamaan ne onnittelumaljat. Tämä on aivan naurettavaa. Miksei tässä voitu järjestää myöskin tätä niin, että tämä olisi voitu hoitaa? Tässä ei aukea mikään tuontiviinan mahdoton

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

käyttö, jos tällaisissa juhlapaikoissa olisi voitu tämä toimittaa näin. Vielä kollegaedustajalle selvytyden vuoksi sen kerron, että nyt nämä pitopalveluyrittäjät, joilla ei ole anniskelu-oikeutta, sen oman ulkorakennuksensa vaikka, jossa he pitävät juhlia kesäisin, ottavat eri kiinteistötunnuksesta ja erottavat kantatilastaan, jolloin he voivat näin tehdä. Elikkä tämä on aika lailla kummallista, ja tämä olisi pitänyt tässä laissa saada nyt kuntoon.

Syy, minkä takia minä halusin ottaa tämän tässä toisessa käsittelyssä vielä esille, on vaan se, että huomioitaisiin myös se, että tässä aika paljon byrokratiaa kevennettiin. Koko lainsäädäntö on eri tavalla eri elinkeino-osaan osuva, mutta tällaisia pieniä korjattavia tänne vielä myöskin jäi.

21.57 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Viittaan vielä äsken lukemaani lausumaehdotukseen, jonka Heikkinen on tänne ehdottanut, ja siitä edustaja Pauli Kiuru toi kokoomuksen näkemyksen, ja saamieni tietojen mukaan myös sininen eduskuntaryhmä on tämän takana. On aivan tarpeetonta tässä yhteydessä puhua ylipäättään siitä, että Alkon monopoli olisi tässä murtumassa. 0,8 prosentin nosto kauppaan siirrettävien alkoholijuomien osalta ei tule missään tapauksessa vaarantamaan Alkon monopolia. [Li Andersson: No sehän ei ole se vaara!] En usko missään tapauksessa esitettyyn näkemykseen. Siinä tapauksessa, mikäli Alkon verkosto harventuisi merkittävästi, sehän tarkoittaisi käytännössä sitä, että Alkosta suoritettavien väkevien alkoholijuomien kertaostojen koko kasvaisi, mikä taas lisäisi väkevien alkoholijuomien kulutusta. Siinä mielessä olisin hyvin levollinen nyt tämän esityksen osalta.

21.58 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Tuohon StV:n puolen mietintöön: me pohdimme kyllä aika vakavasti talousvaliokunnassa tätä juuri tästä elinkeinonäkökulmasta, ja aika vähän sinne tuli ainakaan niitä kirjauksia, mitä me esitimme.

Yksi on tuo, minkä edustaja Hakanen otti esille, esimerkiksi juuri tämä pitopalvelukysymys: voidaanko siellä savusaunalla sitten olutta ottaa missään tilanteessa, ainakaan alkoholipitoista, tämmöisessä pitopalveluyrityksessä. Toinen on järjestysmiesasia: sataa henkilöä kohti aina lisää niitä, jos puhutaan vain pelkistä istumapaikoista.

Yksi asia oli sitten markkinointi ja mainonta. Ajatellaan, että meidän tarvitsee edistää suomalaista elintarvikevientiä, ja tälläkin hetkellä Alkolla täytyy olla Kööpenhaminassa markkinointitoimisto, että he pystyvät markkinoimaan tuotteita ja myymään niitä ulospäin koko Euroopan alueelle — siis suomalaisia hyviä, puhtaita, erinomaisia vientituotteita. Plus sitten kun mietitään näitä meidän uusia yrityksiämme, mitä on tuolla, esimerkiksi Kyrö Distilleryä ja vastaavia ja meidän olutpanimoitamme, tähän vientiin ja markkinointiin jäi vielä epäselvyyttä, jäi sellainen, että esimerkiksi nettimarkkinointi on sallittua osaltaan, mutta asetuksessa ja viimeistään Valviran toiminnassa on tällä hetkellä ristiriita-asia. Eli tähän jää kyllä aika paljon ristiriitakysymyksiä.

Sitten etämyyntikysymyksen oli meillä yksi, mitä käsiteltiin. Tuli selväksi, että kun Ruotsissahan on vapaampi tämä etämyynti tällä hetkellä, niin siellä on isompi osa kotipolitoista ja salakuljetusta tehdään enemmän kuin etämyyntiä tällä hetkellä. Eli se ei ole mitenkään vaarantanut Systembolagetin toimintaa. Tämä Heikkisen esitys on ihan hyvä, ja olen täysin sen kannalla, ja se kannattaa tutkia, mutta kannattaa miettiä, miten siellä Ruotsissakin etämyynti on toiminut tähän mennessä. [Puhemies koputtaa] Se on pelkkä prosentti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

22.00 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Pirttilahti totesi, tässä lakipaketissa on ja siihen jää näillä näkymin, sikäli kuin se hyväksytään äänestyksessä, monia epäselviä kohtia tai kyseenalaisia tai tulkittavia tai huonoja kohtia siitäkin huolimatta, että siellä byrokratian purkua on toteutettu ja vanhentuneita säädöksiä poistettu. Sinne jää paljon sellaista kysymysmerkillä olevaa, ja juuri sen vuoksi sitten onkin hyvä kysyä, miksi ihmeessä sitä tungetaan tällaisella vauhdilla eteenpäin, jotta se olisi vuoden alussa voimassa, kun me tiedämme, että siitä vain pieni osa oikeasti voi edes tulla voimaan vuoden alusta. No, seuraava etappi on laitettu kolmen kuukauden päähän, mutta niin kuin valiokunnassa meillä muun muassa Valviran edustaja totesi, puoli vuotta tarvitaan, jotta olisi kaikki systeemit niin kuin olla pitää, kun laki tulee voimaan. Eli tästäkin näkökulmasta on hyvin kyseenalaista ja on ihmetelty monien edustajien toimesta, mikä on se kiire, jota oikeasti ei ole.

Mutta sitten tuohon lausumaehdotukseen. Oikeastaan sen vuoksi palasinkin tähän, kun sitä luettiin, kun nyt kaikki hallituspuolueet ovat ikään kuin sen niin sanotusti allekirjoittaneet ja valmiita sellaisen kanssa eteenpäin menemään, että se on pitkä ja moninainen, kun oikeasti se pykälä, mikä sieltä hävisi, on erittäin yksinkertainen, kaksitoista yksinkertaista sanaa: "Alkoholijuomien rajat ylittävä etämyynti ja kyseiseen myyntiin liittyvä maahan-tuonti Suomeen on kielletty." Näin yksinkertainen, jokaisen ymmärrettävissä oleva pykälä — minun logiikkani mukaan huomattavasti selkokielempi ja yksinkertaisempi kuin tuo lausuma. Jos tätä pykälää ei voitu viedä eteenpäin, niin mitenkähän ihmeessä sitten tuon lausuman mukaiset toimet tulevat ensi vuonna menemään eteenpäin?

22.02 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Minun täytyy todeta kyllä, että minä en ole levollinen tämän lain kohdalla, kun keskustasta todettiin, että siellä päin ollaan. Tämä lakiesitys tulee lisäämään alkoholinkulutusta, ja se tulee lisäämään kulutusta eniten kohtuukäyttäjien parissa, ja kuten asiantuntijat ovat todenneet, näitten kohtuukäyttäjien alkoholinkulutuksen lisäämisen seurauksena tulee lisää poissaoloja työstä, erilaisia terveystilan ongelmia, muun muassa näitä syöpäsairauksia, kuten täällä on nyt tänään puhuttu paljon, mutta se aiheuttaa myös monia muita sairauksia. Samoin tämä tulee lisäämään alkoholinkulutusta nimenomaan nuorten parissa ja naisten parissa, ja tällä hetkellä kaikkein eniten alkoholinkulutus kasvaa yli 65-vuotiaitten osalta, eikä näytä siltä, että tämäkään esitys tulee sitä yhtään helpottamaan.

Sitten Ruotsin osalta täytyy todeta semmoinen pieni korjaus, että Ruotsissa tällä hetkellä pohditaan nimenomaan sitä, että tähän etämyyntiin tulee rajoituksia, ja sitä valmisteluaan parasta aikaa.

Mutta sitten haluan ottaa kantaa vielä tähän, kun sanottiin, että keskusta on varma, että monopoli säilyy. Kuitenkin tänäänkin on täällä aikaisemmin todettu Ben Zyskowieczin suulla, että koska etämyynnistä ei rangaista, niin sen seurauksena me emme voi tulkita, että etämyynti olisi kiellettyä. Ja hän viittaa tässä siihen, että perustuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Kun nyt tällä hetkellä tätä etämyyntipykälää ei ole, niin sitä ei ole säädetty rangaistavaksi. Tämäkin keskustelu kuvaa jo sitä, että kokoomuksella ja keskustalla on edelleen erilainen näkemys siitä, onko etämyynti sallittua vai ei. [Li Andersson: Kokoomus vie, muut vikisee!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

22.04 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! En tiedä, onko lohdullista vai lohdutonta, että keskustapuolueen kansanedustajat tulevat tässä loppuhaminoissa sitten vielä heittämään löylyä kiukaalle, [Olavi Ala-Nissilä: Suomen Keskusta!] varsinkin kun kuuntelin tuolla työhuoneessa edustaja Hakasen puheenvuoroa maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnosta tähän lakiesitykseen. Se oli pöyristyttävä, se oli täysin mahdotonta, se on alkoholilainsäädännön vastainen, täysin käsittämätön ajattelumalli, kun maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö ei lähtenyt pitopalvelu yrityksistä vaan nimenomaan maaseutu yritysten mahdollisuudesta niin, että asiakas voi tuoda sinne omat juomat. Muistutan edustaja Hakaselle, että tällä hetkellä Virosta saat tuoda, no, ei nyt ihan rekkakuormaa viinaa, jos se menee omaan tarkoitukseen. Edustaja Hakanen haluaa täällä ilmoittaa, että Suomessa yritys tai asiakas voi tuoda yritykseen alkoholijuomia Virosta, joita voidaan tarjoilla siinä tilaisuudessa. Sitähän se tarkoittaa, jos sanotaan, että asiakkaan tuomia alkoholijuomia tarjoillaan tilaisuudessa, koska tällä hetkellä asiakkaan omissa juhlatilaisuuksissa voidaan käyttää Virosta tuotua alkoholia. Täysin käsittämätöntä, kun kuitenkin yrityspuolueena pidän myös keskustaa — Suomen Keskusta -puoluetta, niin kuin tuossa korjattiin — että yritykset eivät olisi tasavertaisessa kilpailuasetelmassa. Kyllä on kummallista kuunnella tätä. Käytin tähän oikein varsinaisessa puheenvuorossani aikaa keskittyen siihen, että valiokunnassa kokoomus, keskustapuolue ja kaikki muutkin puolueet sietivät tämän mahdollisuuden ja halusivat sitä edistää.

Olisi mukava kuulla edustaja Hakaselta, oletteko todellakin sitä mieltä, että yritys ja yrityksen juhlatilaisuuksissa asiakas voisi tuoda sinne omat alkoholijuomat, jotka on tuotu Virosta. Voisiko olla niin, että ne yritykset, joilla on alkoholin anniskelulupa, ovat eriarvoisessa asemassa jopa järjestyksenpidon kannalta suhteessa niihin yrityksiin, joilla ei tällaista lupaa ole? Annetaanko siis asiakkaiden käsiin myös järjestyksen ylläpito?

22.07 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Tuohon aikaisempaan puheenvuorooni nyt liitän vielä yhden kysymyksen. Edustaja Savola mainitsi tästä, että on aivan varma, että Alkon monopoli säilyy, ja edustaja Heikkinen on tehnyt lausumaehdotuksen, jolla tätä ilmeisesti nyt pyritään varmistamaan vielä varmuuden vuoksi. Kun kysyin, käyttikö edustaja Savola ikään kuin tämän uskonvahvistuspuheenvuoron tänne opposition suuntaan vai oli ko tämä tarkoitettu enemmänkin hallituskumppani kokoomukselle, jota tässä salissa näköjään edustaja Kiuru kunniakkaasti puolustaa, niin kysynpä tässä yhteydessä edustaja Kiurulta, onko kokoomus tämän lausumaehdotuksen takana vai jääkö lausumaehdotuksen taakse ainoastaan edustaja itse, [Pauli Kiuru: Minä vastasin jo!] jonka näkemyksiä alkoholipolitiikassa arvostan. Hämmästelinkin, että kun näistä pykälistä äänestimme, niin kaksi kokoomuksen edustajaa jätti äänestämättä kokoomuksen ryhmäpäätöksen mukaisesti, jotta varmistetaan tämän lain läpimeno eduskunnassa. Onko edustaja Kiuru ainoa kokoomuksesta, joka tämän lausumaehdotuksen takana on?

22.08 **Matti Semi vas:** Arvoisa puhemies! Jäin miettimään tätä Alkon monopolitilannetta ja historiaa taaksepäin, miten meillä on eletty tämän Alkon kanssa. Sehän johtaa siitä, että kun kieltolaki päättyi, niin kansa päätti kansanäänestyksellä, että Suomeen tulee Alkon monopoliliike, mistä ostetaan alkoholia, ja nyt näyttää siltä, että tällä etämyynnin sallimisella lähdetään murtamaan tätä kansan tahtoa, että meillä on Alkon monopoli olemassa. Minua harmittaa tässä tilanteessa se, että tämä on taas yksi reitti, millä lähdetään mahdollistamaan sitä, että meillä harmaata taloutta lähdetään sallimaan tämmöisellä kiertotiemah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

dollisuudella, ja siksi pidän erittäin tärkeänä, että olisi pitänyt nimenomaan lakipykälällä määrätä se, että se Alkon monopoli säilyy meillä ja samalla saadaan hoidettua valtion kassaan ne verotulot, jotka siitä tulee ja joita me tarvitsemme siihen terveydenhoitoon, kun näitä alkoholiriippuvaisia lähdetään hoitamaan sitten.

22.09 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Mika Karille kiinnostuksesta kokoomuksen linjaa kohtaan, ja ilmeisesti vähän kiinnostaisi sekin, mitä mieltä minä olen. Oikein hyvä, että asia kiinnostaa. Ensin täytyy Mika Karilta kysyä: Olivatko SDP:n rivit suorana äänestyksessä? [Mika Kari: Meillä taisivat kaikki äänestää!] Olivatko rivit suorassa? Ne eivät olleet suorassa. Olivatko kokoomuksen rivit suorassa? Eivät olleet. Meillä oli molemmissa puolueissa yksi, joka äänesti eri tavalla. Peli on 1—1. Turha viisastella ja saivarrella tämän asian suhteen. [Välihuutoja] Haluan kysyä Mika Karilta — tai minun tekisi mieli kysyä mutta en kysy — mitä mieltä teidän entinen puoluesihteerinne on tästä asiasta. No, en kysy sitä. Kysytte kokoomuksen tuesta tälle lausumaehdotukselle. Voin taata, että kokoomus tukee edustaja Heikkisen lausumaehdotusta. Kysyn teiltä, Mika Kari: tukeeko SDP tätä hyvää lausumaehdotusta, jolla pyritään turvaamaan Alkon asema?

22.11 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kari täällä, edustaja Mika Kari. Meitä on kaksi Karia, vaikkamme sukua toisillemme olekaan, mutta tätä edustaja-etuliitettä tykkään kuulla täällä salissa. Edustaja Kiurulle sanonkin, että itse en vastaa SDP:n kannasta, varsinkin kun meitä sosiaalidemokraatteja täällä salissa on enemmän kuin yksi, toisin kuin kokoomuksen, hallituspuolueen edustajia täällä toisen käsitteilyn aikana. Edustaja Kiuru, te kuulutte siihen harvaan joukkoon, joka ei äänestänyt lainkaan, vaikka olitte paikalla. Meillä omassa ryhmässämme kaikki paikalla olleet äänestivät. Jos näitä evidenssejä ei usko, niin kannattaa katsoa eduskunnan sivuilta. Sieltä nämä asiat löytyvät.

Esitin mielestäni ihan asiallisen kysymyksen: onko tämän lausumaehdotuksen takana kokoomuksen ryhmä? Niin kuin täällä salissa tänään ollaan kuultu, edustaja Pauli Kiuru on ilmeisesti tämän lausumaehdotuksen takana, mutta teitä on ryhmässä useampiakin jäseniä. Miten ryhmänne muuten aikoo tässä asiassa käyttäytyä? Muita kun ei ole paikalla, niin ei voi muilta kysyä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Kun puheenvuoroja on jatkuvasti pyynnössä vain muutama, voitaneen menetellä niin, että ellei nyt aivan mahdottoman tärkeää kommentoitavaa ole, mennään varsinaisilla puheenvuoroilla tämä lista loppuun. — Edustaja Pirttilahti.

22.12 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin meillä Suomessa on noin puoli miljoonaa riskikäyttäjää, ei varmaan kukaan tätä asiaa haasta. Mutta jos me saamme sitä tuontiviinaa, mitä me tällä hetkellä laivoilla Virosta ja Latviastakin ja muualta tuomme — noin 70 miljoonaa litraa, ehkä olutta 30 miljoonaa litraa, suurin piirtein ollaan näillä huminoilla — vähänkin pois niiltä käyttäjiltä, niin se on hyvä. Kun tuodaan iso lasti autotallin nurkkaan ja kun se siellä päivänkin vanhenee, niin sehän on käytettävä pois, ja siinä tulee kyllä naapurikin humalaan ja tulee hänestäkin riskikäyttäjää. Eli jos me saamme tällä järjestelmällä jonkun verran edes sieltä pois, niin se on todella todella hyvä asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Edustaja Myllykoski nyt kovastikin otti kiinni tähän maaseutuyrityskuvioon. Jos siellä pitokartanon tai pitoyrittäjän tiloissa nautitaan alkoholia ja se menee nyt tämän uuden lain mukaan, niin siellähän ei sitten nautita sitä eikä siellä savusaunallakaan sitten enää, mutta jos ne bileet viedään työväentalolle, sinne voi tuoda pakettiautollisen olutta [Oikealta: Virolaista olutta!] ja pitoyrittäjä voi tuoda ruuat sinne. [Jari Myllykosken välihuuto] — Tämähän on sallittua, täysin sallittua tänäkin päivänä tuoda sitä Viron viinaa vaikka kuinka paljon, mutta jos se on siellä pitopalveluyrityksen omassa tilassa, niin ei voi sitä yhtä skumppaakaan ottaa. Tämähän tässä oikeastaan hölmöintä on, että pitää mennä sen rajan, kuusiaidan taakse ottamaan ne skumpat. Eli tässä täytyisi joku järki olla. Siinä kysyn Myllykosken kanssa ihan samaa, että avataanko pandoran lipas sitten jollain tavalla tässä asiassa. — Mutta millä tämä ratkaistaan? Joka tapauksessa kyllä siellä pitopalveluyrityksissä varmaan skumppaa kilistetään ensi kesänäkin niissä häissä ja syntymäpäivillä. Ei varmaan, niin kuin joku on sanonutkin, tätä tulla kovin tarkkaan katsomaan. Mutta se ero on, [Puhemies koputtaa] että jos sinne työväentalolle tosiaan mennään viinalastin kanssa, niin se saadaan rauhassa nauttia siellä.

22.14 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Pirttilahti aika selkeästi jo palasikin tähän edustaja Myllykosken heittämään vastineeseen. Nyt kun ei lähdetä yhtään saivartelemaan, edustaja Myllykoski, niin me olimme aivan samalla aaltopituudella valiokunnassa. Meillä oli vain pieni vivahde-ero siinä, minkälaisilla tiloilla voisi käyttää sitä kuohuviiniä ilman tarjoilupalkkiota. Se oli aivan pieni vivahde, mistä me olimme eri mieltä. Nyt ei kannata siitä saivarella vaan ajatella tätä asiaa niin kuin asiana.

Kun miettii sitä, että jos se pitopalveluyrittäjä tekee ruuat, tarjoaa sen paikan ja halutaan häissä ottaa ainoastaan kuohuviinit ja yrityksessä ilman palkkiota tehtäisiin se työ eikä siellä saada sitä ottaa vastaan, niin tässäkö pelätään sitä, että kilpailua vaarannetaan, jos ravintolayrittäjä ja tällainen pitopalveluyrittäjä eivät ole samalla viivalla? Ei tässä ole kyse lainkaan siitä, että tuodaan harmaata viinaa pakettiautolasti sinne ravintolan takapihalle tai sille pitopalveluyrittäjälle, jolla ei ole A-oikeuksia, ja ruvetaan siellä nauttimaan niitä. Ne, jotka halusivat siellä pitopalveluyrityksessään tarjota alkoholia pysyvästi, hoitaisivat varmaan A-oikeudet sinne tiloihin, jotta voisivat sitten tarjota sitä alkoholia. Mutta nyt on kyse siis ja valiokunnan lausumassakin oli kyse vain ja ainoastaan pienistä määristä ilman palkkiota tarjottavista, esimerkiksi kuohuviineistä, alkumaljoista. Minä en missään tapauksessa ollut avaamassa mitään isoja näköpiirejä tässä siitä, että Hiace-kuormia ruvetaan juomaan tuolla pitopalveluyrityksissä, vaan halusin tuoda elinkeinovapautta ja mahdollisuutta myöskin sinne maaseutumatkailutiloille vielä edelleen näitä juhlia järjestää.

22.16 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Silläkin uhalla, että ääni ei oikein kestä, haluan käyttää juuri tähän asiaan puheenvuoron. Mielestäni ei missään tapauksessa voi tällaisia kahdenlaisia ravintolamarkkinoita luoda. Mitä tapahtuisi tällaisessa tapauksessa, että asiakas tulisi, olisi järjestämässä juhlia ja kysyisi ensimmäisenä, saako tuoda tänne ravintolaan omat juomat? Kun ravintolayrittäjä, jolla olisi alkoholilupa, ilmoittaisi, että tämä ei ole lain mukaan mahdollista, niin tämä henkilö siirtyisi sitten toiseen ja hakisi niin kauan, että löytyisi toimija, joka ilman lupaa sen tekee, eli osa ravintoloista jäisi tässä tapauksessa kokonaan alkoholilain ulkopuolelle.

Minusta tässä on hyvin yksinkertainen asia. Se luvan hakeminen ei ole mahdoton asia. 30 vuorokaudessa keskimäärin saa alkoholin anniskeluluvan. En usko, että se myöskään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

maaseutuyrittäjällä jää kiinni siitä, etteikö pystyisi tätä lupaa hakemaan. [Anneli Kiljunen: Erittäin hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kari — edustaja Mika Kari.

22.17 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Ilmeisesti oli jäänyt edellisestä keskustelusta tämä puheenvuoro tuonne roikkumaan. Aion sitä käyttää ainoastaan sen verran, että sanon, että kun edustaja Kiurun kanssa kävimme tätä keskustelua siitä, kumpi meistä vastaa omasta ryhmästämme, niin varmaan yksimielisesti toteamme, että ei kumpikaan. [Naurua] Mutta mielelläni kyllä kysyn vielä, edustaja Kiuru, teidän arviotanne, kun mitä ilmeisimmin kokoomus ei ollut halukas kirjaamaan tätä 32 §:ää jo hallituksen esitykseen: uskoteko, että tämän lausumaehdotuksen hyväksymällä kokoomus selkeästi ilmoittaa olevansa Alkon monopolin takana? Tähän asti ainakin tunnelma on ollut kyllä siihen suuntaan, että tämä etämyyntikysymys aukaisee ja vaarantaa Alkon aseman alkoholipolitiikan keskeisenä toimijana tasavallassa.

22.18 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tämä etämyyntiasia on epäselvä, ei sen takia, että se pitäisi erikseen kieltää tai sitä pitäisi erikseen sallia, vaan sen takia, että se on jätetty epäselväksi. [Mika Kari: Juuri näin!] Olemme joutuneet tähän tilanteeseen sen takia, että etämyyntiä ei voitu kieltää mutta ei haluttu sallia. Ei voitu kieltää mutta ei haluttu sallia. Me voimme laatia täällä vaikka sata lausumaa etämyynnin kieltämisestä, mutta Suomi ei voi ainoana EU-maana kokonaan sitä kieltää. Kuitenkaan kukaan ei halunnut erikseen kirjata sitä sallimistakaan sen takia, että sitten nousee hirveä haloo muun muassa Alkon asemasta. [Eduskunnasta: Aivan!] Pitäisi pyrkiä pykälään, joka sallii etämyynnin mutta säätelee sitä, verottaa, rekisteröi Suomen ulkopuolelta Suomeen myyvää tahoa. Lähtökohta EU:n valmisteverodirektiivissä, joka siis jo hyväksyy, tunnistaa etämyynnin, on se, että arvonlisävero ja alkoholivero maksettaisiin Suomeen. Veronkiertoa voi siis olla vain se, että lain määräämä vero jää maksamatta. On totta, että Ruotsissa suunnitellaan muutosta etämyynnin sääntelyyn, mutta sääntelyn muutoshan on mahdollista vain silloin, kun on olemassa sääntelyä sallitulle toimelle. Tällä hetkellä siis Ruotsissa etämyyntinä myytävän alkoholin osuus on 1 prosentti ja se on moninkertaista hinnaltaan verrattuna Systembolagetin tuotteisiin.

Jos se halutaan fiksusti tehdä — en ole nähnyt vielä kertaakaan yhtäkään lausumaa, jossa fiksusti tämä asia paketoitaisiin — niin silloin tämä voitaisiin tehdä ilman suurieleisiä julistuksia Alkon asemasta, suurieleisiä mielipiteitä etämyynnistä vaan tehtäisiin tiukat, arkiset, tavalliset kunnollisen lainsäädännön [Puhemies koputtaa] edellyttämät pelisäännöt.

22.20 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kari, siis edustaja Mika Kari, tiedusteli minulta, mihin pykälät ovat kadonneet. Siihen en pysty vastaamaan, koska en ole ollut niissä valiokunnissa, joissa tätä asiaa on käsitelty. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ne ole valiokunnassa kadonneet!] — No, siitä huolimatta, sain nämä samat paperit kello 17 käsiini, niin että en siinä suhteessa ole yhtään teitä viisaampi. — Sitten olen täsmälleen samaa mieltä kuin edustaja Kari: en vastaa meidän ryhmän kannoista, niin kuin Kari ei vastaa SDP:n kannoista. Myönnän sen, että tilanne on tietysti hieman koominen, kun olen täällä yksin kokoomuksen alkoholipoliittista linjaa edustamassa [Keskustan ryhmästä: Mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

hyvää linjaa!] — en sano, olenko sitä tukemassa, puolustamassa vai vastustamassa, mutta olen täällä kuitenkin saappaat jalassa seisomassa.

Ja sitten tästä lausumaesityksestä: Edustaja Heikkisen lausumaesitys on hyvä ja kannatettava. Uskon, en voi luvata, että kokoomus tukee sitä, ja jokaisesta, joka ei tue, tulee yksi kuppi kahvia edustaja Karille.

22.22 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Täällä keskustellaan edustaja Heikkisen ehdottamasta lausumasta. Pidän itsekin sitä lausumatekstiä parempana kuin sitä tekstiä, joka hyväksyttiin mietintöön, mutta kysyn: onko tavallista, että hallituspuolueet joutuvat salissa tekemään uuden lausuman lakiehdotuksesta ja sen takia, että tiedetään, että se on puutteellinen? [Eduskunnasta: Ei ole tapahtunut! — Eduskunnasta: On!]

22.22 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Parviaista, joka osasi paremmin kuin minä omissa puheissani kuvata tämän problematiikan, mitä se tarkoittaisi yrittäjäkentässä.

Kun tuotiin esille työväentalot, niin haluan nyt edustaja Hakaselle sanoa, että tämä sama asia koskee myös maamiesseurantaloja, eivätpä nämä talot ole mitenkään erilaisia. Ja jos sanoitte, että se on saivartelua, niin kyllä kysymys oli siitä, että valiokunnassa koetin korostaa sitä, että maaseutumatkailuyrittäjyyttä voidaan perustaa vaikka vanhalle kansakoululle, jolloin te siinä omassa lausumaluonnoksessanne olisitte antaneet mahdollisuuden sellaiselle perustettavalle maaseutumatkailuyritykselle tarjoilla siellä palveluita verotomana ja tuoda sinne omia alkoholijuomia. Se on täysin käsittämätöntä, että te olisitte rikkoneet koko tämän lupajärjestelmän, sen, kuinka hallitusti meillä tarjoillaan alkoholia, kun se on luvanvaraista. Te olisitte murtaneet maaseutuelinkeinonharjoittajien mahdollisuudet pärjätä kilpailussa niitten kanssa, joilla on jo nämä luvat. Kysymys oli siitä, että olisin ollut tukemassa tätä, jos olisi ollut kyse maatilamatkailuyrityksistä, joittenka elinkeinotoimintaa tämä olisi voinut olla. Mutta pyyhkikää nyt se skumppalasillinen sieltä hääjuhlista pois, koska sille jokainen hymyilee täällä: en usko, että kukaan haluaa vain nostaa morsiusparille maljan [Naurua] ja sen jälkeen ei olekaan mitään muuta juomaa niissä häissä. [Pertti Hakanen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Hakasta pyytäisin painamaan varsinaisen puheenvuoron nappia.

22.24 Mika Niikko ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä nyt on keskusteltu tästä elinkeinovapaudesta ja pitopalveluyrittäjistä ja ravintolayrittäjistä ja tässä on ikään kuin puolusteltu tämän lainsäädännön toimivuutta elinkeinon harjoittamisessa paremmin ja paremmilla valtuuksilla kuin aiemmin. Tässä valmistelussa on kuitenkin yksi sellainen puute omasta mielestäni, että nytten kun A-, B-, C-anniskeluluvat muuttuvat yhdeksi luvaksi, niin tämän jälkeen kuka tahansa anniskelulupaa hakeva saa myydä sitä kaikkea alkoholia, mitä tässä Suomen lainsäädännössä saa tilavuusvahvuudeltaan myydä. Siinä mielessä en oikein näe tätä elinkeinoelämän, varsinkaan ravintolayrittäjän liiketoiminnan parantamisena, koska tähän mahdollistaa sen, että silloin kaikki, jotka hakevat sen anniskeluluvan, saavat myydä sen pitsan ohessa vaikka väkeviä alkoholijuomia. Kun itse ainakin näissä joissain ravintoloissa syödessäni olen tilannut vaikkapa nyt niitä virvokejuomatölkkejä, niin yllätyksekseni en ole vielä koskaan huomannut yhdessäkään pitseriassa, että niistä olisi mak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

settu verot Suomeen, edes niistä tölkeistä. Ne eivät ole pantillisia tölkkejä olleet tähän asti missään, ainakaan pitseriassa.

Sinänsä epäilen kovasti, kun tämä alkoholipolitiikka nyt antaa sen mahdollisuuden jatkossa, että se pitsayrittäjä saa myydä sen jälkeen minkä tahansa pitoista alkoholijuomaa, jos hän sen luvan sinne hakee ja saa, että kyllähän se pudottaa sen alkoholin hintaa väistämättä, koska kilpailu tulee olemaan kovaa. Aikaisemminkin sanoin viime viikolla sitä, että pelkästään Korsossa on toistakymmentä paikkaa, missä anniskellaan myös niitten erilaisten syömytuotteiden seassa, ja jokainen ymmärtää sen, että se ravintolayrittäjä joutuu ah- taalle, [Puhemies koputtaa] kun se rupeaa happy hour -tunneilla kilpailemaan sillä edullisella alkoholilla. Tämä ei mielestäni ole ihan [Puhemies koputtaa] loppuun asti ajateltu ja mietitty.

22.26 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Se, että hinta laskee, kulutus kasvaa ja sitä myötä kaikki haittavaikutuksetkin kasvavat, lienee yksi keskeisimpiä asioita, mitä asiantuntijakuulemisissa sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on kuulla saanut ja sitä myöten me kaikki tässä salissa. Siitä ei liene epäselvyyttä.

Mutta kun tätä keskustelua on tuolla työhuoneella kohta monta tuntia seurannut, niin alkaa vähän erikoisella tavalla vaikuttaa siltä, että ikään kuin lain keskeisiä asioita olisivat vaikkapa pitopalvelut tai kartanot ja skumppalasillisten anniskeluoikeudet. Näin ei taida olla. Mutta kun maaseudun elinkeinot ja tuo maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto asiasta tuli mainittua, niin haluan tuoda esille sen, että mitä tulee maaseudun elinkeinoin, maakuntien elinkeinoin, niin kuulummehan myös Pienpanimoliittoa, ja kyllä siinä niin taisi käydä, että tuli kuulluksi, että tämä prosenttirajan nosto huonontaa pienpanimoiden asemaa kaupoissa, koska kilpailu kasvaa ja sillä nimenomaan provosoidaan ulkomaisia valmistajia tuomaan 5,5 prosentin tuotteet hyllyyn. Tämä 4,7 tilavuusprosentin raja on ikään kuin kotimaisen pienpanimo-oluen suojaraja, ja kotimaisia panimoita ei totta vie- köön ole paljon. Pienpanimot maakunnissa sitä vielä ovat. Suurista panimoista aidosti ko- timainen on enää Olvi. Kaikki muut isommat kotimaiset panimot ovat osa jotakin isoa ul- komaista panimoyritystä, eivät ne ole kotimaisia panimoita enää ne.

Mitä tulee juomakulttuuriin, on esitetty myöskin sellaisia perusteluja, että kun vahvem- pia alkoholijuomia saa vähän sieltä sun täältä, niin kyllä tämä tästä eurooppalaistuu ja olemme kuin Pariisissa ikään. Jos halutaan verrata tilannetta siihen, mitä lähempänä tämä suomalainen juomakulttuuri on ollut, niin verrataanpa naapurimaahan, missä hyvin vahvo- ja alkoholituotteita saa aivan kaikista kaupoista, ja se naapuri on tuossa idässä. Ovatko ta- vat eurooppalaistuneet ja juomakulttuuri siistiytynyt? Mielestäni eivät ole, ja sitä kulttuu- ria lähempänä me kyllä juomatavoissa olemme olleet jo pitkään ja epäilemättä siellä py- symmekin.

Kyllä tämän lain keskeisiä kysymyskohtia tässä vaiheessa kuitenkin on tuo ratkaisema- ton etämyyntikielto: onko se tulossa lakiin vai ei, ja mitä tulee tapahtumaan Alkon mono- polille. Se tässä hiertää.

22.29 Timo Harakka sd: Arvoisa puheenjohtaja! Ehkä tässä vaiheessa keskustelua on hyvä muistuttaa siitä, että alkoholi on iloinen asia. [Naurua] Nimittäin tässä on suuri vää- rinkäsitys siinä, että konservatiivin ja liberaalin raja menisi jotenkin siinä 4,7:n ja 5,5:n vä- lillä. Ainakaan talousliberaali ei ole sitä mieltä, että Keskolla ja S-ryhmällä ja Lidlillä me- nee niin huonosti, että ne tarvitsevat tällaista erityistä lisäapua liiketoiminnalleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Mutta kun edustaja Rehn-Kivi tuossa kysyi, onko tämä tavallista, että hallitus tällä tavalla paikkailee keskeneräistä lainsäädäntöä, mistä tässä ehdottomasti on kysymys, niin ei se ihan tavatontakaan ole. Nimittäin muistuu mieleen tämä hallintarekisteröintilaki, kun ensin väitettiin kuukausikaupalla, että mitään ongelmia ei ole, ja sitten vaivihkaa eräänlaisilla ponsilla pyrittiin korjaamaan ne ongelmat, joita äsken ei vielä edes ollut. Ja nyt tässä hallintarekisteröinnissä on käymässä niin, että yksi ponsi on edennyt eli sijoituspalvelulaki ja toinenkin on nyt ilmeisesti pikkuhiljaa sieltä VM:stä tulossa — siis ongelma, jota ei ollut mutta joka kuitenkin piti korjata. Vähän samanlainenhan tässä alkoholilainsäädännössä on ollut tämä keskustelu: että tämä etämyyntihän oli aivan mitätön asia, pitäisi mieluummin puhua tuosta ja tästä ja tuosta, kunnes yhtäkkiä huomattiinkin, että tämä oli Eiffel-torнин kokoinen ellei vielä suurempi asia ja itse asiassa aivan keskeisiltä osiltaan keskeneräistä lainsäädäntöä.

22.30 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa puhemies! Viina on viisasten juoma, ja se on tosi-asia, että täällä on arvokkaita mielipiteitä ja meidän pitää kunnioittaa jokaisen omaa näkemystä. Ja kyllähän tänä päivänä kuitenkin sekin on tosiasiakin, että jos olet alkoholiton, niin joudut monesti selittämään myös sitä. Mutta se on myöskin tätä eurooppalaista kulttuuria, joka laajenee.

Mutta minä haluan palata vielä kerran tuohon edustaja Myllykosken asiaan, mistä tässä nyt jo tuli käytyä debattia kahdestaan, ja muutkin osallistuivat jo hieman. Kyse oli siitä tilalukumäärästä, kun puhuttiin maatila- tai maaseutumatkailijoista. Minä en nyt löytänyt sitä vanhaa muistiinpanoani, mutta joka tapauksessa alle 100 tällaista tilaa tänä päivänä toimii maaseudulla Suomenniemellä. Luku oli noin 60—70, jos minä oikein muistan, tämä on täysin muistinvarainen luku. Ne toimittavat jatkuvasti joko ympäri vuoden tai vain kesäkuukausina erilaisia pitoja, ja niillä ei ole ollut tarvetta hankkia A-oikeuksia eikä B-oikeuksia sinne tiloille, ne eivät ole ravintoloita, ne pitävät siis maaseutumiljöössä juhlia. Ja näistekin aika moni tila — nyt en lukumäärää sano, koska ei ole faktaa — on sellainen tila, edustaja Myllykoski, ettei ole tilatunnusta, ei ole maataloustukien hakija, ei ole siis maatila, mutta on maaseudulla, on entinen maatila, josta on pellot laitettu vuokralle, jossa hoidetaan metsätaloutta ja on tällaista maaseutumatkailua. Siellä edustaja Myllykoskikin voisi hyvin pitää vaikka nelikymppisensä. Elikkä tällä tavalla tämä asia toimii. Elikkä tällaisista tiloista oli kyse, ja kyse oli ainoastaan siitä, että meillä oli tulkintaero: onko maatila vai maaseutuyrittäjyys. Ja tällä tavalla minä ainakin tätä asiaa lähestyn edelleen.

Ja tästä alkoholiprosentista meillä on arvokkaita mielipiteitä kaikilla, eikä lähdetä niitä kyseenalaistamaan.

Mutta sitten yksi asia vielä: Kello käy aika paljon, ja meinaan pitää vielä kuttupuheen ennen aamupuuroa, että siihen malliin. Minä lopetan tämän keskustelun tältä illalta alkoholista.

22.32 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Todella, tästä on pitkään keskusteltu, ja aamupuurot lähestyvät. Tässä on keskeneräisyyksiä, niin kuin tuossa edustaja Harakkakin mainitsi, ja erilaisessa muussakin lainsäädännössä näitä on korjattu, ja todellakin hallintarekisteriin tulee VM:stä vielä lisää korjauksia, ja toivottavasti päästään hyvään lainsäädäntöön. Itse juuri mainitsin nämä talousvaliokunnankin murheet ja esitykset, ja niitä ei ole otettu huomioon. Esimerkiksi tämä järjestysmiespykäläkin tässä on aika katastrofaalinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

pienille pubijärjestäjille ja muille, niin että voitaisiin samalla se kohta korjata, ja myös tämä pienpanimoiden markkinointi- ja vientiasia.

Sitten me varmaan saamme ja toteamme semmoista informaatiota kuin viikonlopun uutisissa tästä meidän lainsäädäntömme edellisestä päätöksestä. Kyllä minä olen nähnyt pienpanimoyrittäjiä, jotka iloitsevat tästä uudesta lainsäädännöstä. Se tuo heille mahdollisuuksia, he lähtevät sitoutumaan uusiin investointeihin. Minä ihmettelen sitä, mitä negatiivista täällä taas tulee. Me nyt vellomme varmaan tämmöisessä jonkinlaisessa tilassa, kun me olemme kahdesta asiasta ehkä päättäneet ja erilaisilla omilla mielipiteillä toinen puoli on voittanut ja toinen ehkä tässä niin sanotusti hävinnyt ja sen mielipiteen mukaisia uutisia haluamme hyväksyä ja ehkä lukeakin lehdistä. Mutta minä ainakin luin tästä positiivisena ja peukutin näille pienpanimoyrittäjille, kun he olivat tyytyväisiä tästä päätöksestä.

22.34 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tätä alkoholikeskustelua on tietysti käyty jo monta tuntia ja monena eri päivänä. Se kertoo siitä, että asia puhuttaa, ehkä myös siksi, että asia jakoi mielipiteitä, varsinkin nämä tietyt yksityiskohdat ja ennen kaikkea tämä vähittäiskaupan prosenttiraja.

Mutta on toinen asia, mikä tässä on tullut: vaikka tämä alkoholilain kokonaisuudistus on ollut pitkä prosessi ja sitä on yritetty ennenkin — siinä mielessä pohjiakin oli jo olemassa — niin silti tässä nyt on tullut kiire. Tähän lakiin on jäänyt valtavasti epäselviä kohtia, tämä etämyyntiasia tietysti kaikkein suurimpana, varsinkin, kun sille ei valiokunnassa edes annettu aikaa asianmukaiseen käsittelyyn. Mutta on muitakin pieniä yksityiskohtia, vaikkapa nämä, jotka äsken tuossa edustaja Pirttilahti mainitsi, toiveita, että tämä laki nyt sitten kuitenkin kohta pian taas avattaisiin ja niitä korjattaisiin. Minusta tämä kertoo kyllä valitettavasti tästä prosessin huonoudesta siinä mielessä, kun tätä niin kauan jo tehtiin, meillä olisi hyvinkin ollut mahdollisuus ottaa tässä vielä lisäaikaa niin, että olisimme saaneet asian kerralla kuntoon. Pidän todella valitettavana sitä, että näin ei toimittu vaan tämä nyt kiireellä tässä joulun alta koetetaan saada pois käsistä tietäen, että se tulee kuitenkin palaamaan tänne saliin vielä jossain muodossa — ja toivottavasti tulee.

Toivon, että tämä ponsi, minkä hallituspuolueet ovat nyt esittäneet, todella otetaan tosisiaan ja se tulee tänne uudestaan käsittelyyn, koska kyllä tämä etämyyntiasia on tosi iso ja se on meille monelle myös hyvin epäselvä, koska meillä ei ole sitä faktaa ja valiokunta ei saanut siitä tietoa niin, että pystyisimme sitten mietinnöstä lukemaan, mistä on kyse.

Tähän pienpanimoasiaan tietysti sanon sen, että itseäni ilahduttaa ennen kaikkea tämä ulosmyyntioikeus, joka on pienpanimoille todellakin tärkeä päätös.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.